URZĄD MIASTA KRAKOWA
Wydział Planowania Przestrzennego
Pracownia Branżowa

MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO OBSZARU „KLEPARZ”

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

KRAKÓW, kwiecień 2018
aktualizacja październik 2020

URZĄD MIASTA KRAKOWA
Wydział Planowania Przestrzennego
Pracownia Branżowa

Dyrektor Wydziału Planowania Przestrzennego:
Elżbieta Szczepińska

Zastępca Dyrektora
Wydziału Planowania Przestrzennego:
Grzegorz Janyga

Zastępca Dyrektora
Wydziału Planowania Przestrzennego:
Elżbieta Czyż

Kierownik Pracowni Branżowej:
Paweł Mleczko

Autor opracowania:
Agata Budnik

Część graficzna:
Beata Pacana
Agata Budnik

ZAWARTOŚĆ OPRACOWANIA

I. Część tekstowa

Spis treści

1. Wprowadzenie 6
1.1. Informacje wstępne 12
1.2. Podstawa prawna prognozy 13
1.3. Zakres terytorialny 13
1.4. Metodyka pracy 13
1.5. Materiały wykorzystane w opracowaniu 15
2. Stan i funkcjonowanie środowiska 18
2.1. Zasoby środowiska 21
2.1.1. Morfologia i rzeźba terenu 21
2.1.2. Budowa geologiczna 22
2.1.3. Stosunki wodne 23
2.1.4. Gleby 25
2.1.5. Szata roślinna 25
2.1.6. Świat zwierząt 28
2.2. Odporność na degradację i zdolność do regeneracji 29
2.3. Prognoza zmian przy braku realizacji ustaleń MPZP 31
2.3.1. Zmiany naturalne 31
2.3.2. Zmiany antropogeniczne 31
2.3.3. Sytuacje konfliktowe w środowisku 31
2.4. Uwarunkowania ekofizjograficzne 36
2.5. Uwarunkowania wynikające ze stanu planistycznego oraz przepisów odrębnych 40
2.5.1. Ustalenia Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Krakowa 40
2.5.2. Ustalenia Miejskiego Programu Rewitalizacji Krakowa oraz Lokalnego Programu Rewitalizacji Starego Miasta 47
2.5.3. Ustalenia wynikające z przepisów odrębnych dotyczących terenów i obiektów chronionych 48
2.5.4. Ustalenia nieobowiązującego Miejscowego Planu Ogólnego z 1994 r. 51
3. Ustalenia projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego 53
3.1. Podstawowe zasady zagospodarowania obszaru 53
3.2. Przeznaczenie terenów i zasady ich zagospodarowania 55

4. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiskowe zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu 61

5. Analiza oraz ocena ustaleń projektu planu 64

5.1. Odziaływanie na krajobraz, zabytki i dobra materialne 72

5.2. Oddziaływania na komponenty środowiska 83

5.3. Oddziaływanie na istniejące formy ochrony przyrody 90

5.4. Oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru 91

5.5. Ocena zagrożeń dla środowiska 92

5.6. Ocena zgodności z uwarunkowaniami ekofizjograficznym 92

6. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru 94

7. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie w odniesieniu do obszaru Natura 2000 96

8. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu 96

9. Informacja o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko 96

10. Wnioski 97

11. Streszczenie w języku niespecjalistycznym 101

SPIS TABEL

Tab. 1.a -1. d. Przeznaczenia oraz wskaźniki zagospodarowania dla terenów zieleni urządzonej 58

Tab. 2. a. – 2.b. Wskaźniki zagospodarowania dla terenów placów miejskich 61

Tab. 3. Powiązania ustaleń projektu planu „Kleparz” z Programem Strategicznym Ochrony Środowiska przyjętym uchwałą Nr LVI/894/14 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 27 października 2014 r. [10] 63

Tab. 4. Rodzaje planowanych rozwiązań/możliwości przekształceń w odniesieniu do budynków zabytkowych 66

Tab. 5. Możliwe skutki realizacji ustaleń planu na komponenty środowiska. 88

Tab. 6. Rozwiązania mające na celu ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko 94

Tab. 7. Proponowany zakres i metody analizy wpływu ustaleń planu na komponenty środowiska 96

SPIS RYCIN

Ryc. 1. Położenie obszaru projektu planu na tle terenów sąsiednich. 12
Ryc. 2. Teren Domu Pomocy Społecznej im. L i A Helclów - a. stan w 2015r. , b. stan w 2019r. 33
Ryc. 3. Załącznik do zarządzenia Prezydenta Rzeczpospolitej Polskiej z dnia 8.09.1994 r. 50
Ryc. 4. Bilans powierzchni terenów 65
Ryc. 5. a,b,c. Analiza wysokości budynków w kwartale ulic Basztowa/Długa/Rynek Kleparski/Krzywa (tereny: MW/U.50, MW/U.51, MW.35, U.27) 67

SPIS FOTOGRAFII

Fot. 1. Drzewo cenne pod względem dendrologicznym, wyróżniające się w krajobrazie - dąb szypułkowy na Placu Matejki. Na drugim planie, wzdłuż placu - szpaler klonów pospolitych w odmianie 'Globosum' *(fot. Budnik.A, czerwiec 2017r.).* 26
Fot. 2. Luka w południowej pierzei zabudowy przy ulicy Szlak (stan: lipiec 2016r r.) 34
Fot. 3. Wypełnienie luki pierzei zabudowy przy ulicy Szlak (ul. Szlak 49) (stan: marzec 2019r.) 34
Fot. 4. Dąb szypułkowy odm. kolumnowa (*Quercus robur 'Fastigiata')* rosnący na Skwerze Rejtana przy ul. Garbarskiej. 48
Fot. 5. Lipa drobnolistna *(Tilia cordata)* rosnąca na terenie Klasztoru Sióstr Wizytek. 49
Fot. 6. Przestrzeń pomiędzy ulicą Basztową a Starym Kleparzem - planowany teren placu miejskiego (KP.1). 70
Fot. 7. Fragment terenu planowanego ogólnodostępnego parku miejskiego na Placu Biskupim (ZPp.2) (fotografie wykonane w 2017r., widoczny na zdjęciach parking został zlikwidowany) 70
Fot. 8.a-8.c. Detale na elewacjach budynków 77
Fot. 9. Witraż w bramie wejściowej na podwórko w kamienicy Przy ulicy Basztowej. 78
Fot. 10. Możliwa zmiana w otoczeniu Nowego Kleparza – budowa budynku usługowego (wys. maks. 13m), usunięcie/redukcja istniejących drzew. 82

II. Część graficzna

Plansza podstawowa – 'Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru „Kleparz" Prognoza oddziaływania na środowisko' skala 1:1000

III. Załączniki:

Zał.1. Synteza uwarunkowań ekofizjograficznych (wybrane elementy mapy: *MPZP obszaru „Kleparz" – Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe*).

Zał.2. Oświadczenie autora prognozy

1. Wprowadzenie

W dniach od 21 maja do 18 czerwca 2019 r. miało miejsce wyłożenie do publicznego wglądu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru „Kleparz” wraz z prognozą oddziaływania na środowisko (I wyłożenie do publicznego wglądu). Po wyłożeniu projekt planu skorygowano poprzez wprowadzenie zmian wynikających z uwzględnienia części uwag złożonych w czasie wyłożenia (*zarządzenie Nr 1833/2019 PMK z dnia 23.07.2019 r. w sprawie rozpatrzenia uwag i pism złożonych do wyłożonego do publicznego wglądu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru „Kleparz”, w tym uwag zgłoszonych w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu tego planu).* Pozostałe korekty wprowadzone w skorygowanej wersji projektu planu miały charakter redakcyjny i porządkujący.

Wprowadzone po I wyłożeniu zmiany to:

- Zmniejszenie ilości terenów usług (U) (z 51 do 49), zwiększenie ilości terenów MW/U (z 63 do 69) wynikające ze:

  zmian w przeznaczeniu podstawowym terenów lub ich części:

  - Dotychczasowy U.8 ⇒ włączony do MW/U.8 (róg ulicy Krowoderskiej i ulicy Biskupiej),
  - Dotychczasowy U.40 ⇒ zmiana na teren mieszkaniowo-usługowy MW/U.67 (róg ulicy Worcela i ulicy Pawiej),
  - Dotychczasowy U. 47 ⇒ zmiana na teren mieszkaniowo-usługowy MW/U.69 (teren z dawnym pałacem Montelupich przy ulicy Szlak),
  - Podział dotychczasowego terenu U.39 – wydzielenie nowego terenu MW/U.66 (działka przy ulicy Pawiej),
  - Podział dotychczasowego terenu U.42 – wydzielenie nowego terenu MW/U.68 (róg ulic Worcela i Zacisze),
  - Podział dotychczasowego terenu MW.31 – wydzielenie nowego terenu MW/U.65, (działki przy ul. Wróblewskiego);

  podziału terenów w obrębie dotychczasowego przeznaczenia z nowymi ustaleniami w zakresie wskaźników:

  - Podział dotychczasowego terenu MW/U.15 – wydzielenie nowego terenu MW/U.64 (róg ulicy Długiej i ul. Szlak),
  - Podział dotychczasowego terenu U.38 – wydzielenie nowego terenu U.40 (działka przy ulicy Pawiej),
  - Przesuniecie linii rozgraniczającej pomiędzy terenami MW/U.34 (powiększenie) i MW/U.35 (zmniejszenie)(tereny przy ulicy Długiej);

- Zmiana oznaczeń części terenów (w konsekwencji zmian przeznaczenia lub wydzielenia nowych terenów):
  - Dotychczasowe U.48 ⇒ nowe oznaczenie U.8 (teren obejmujący zabudowania klasztoru Sióstr Wizytek),
  - Dotychczasowe U.50 ⇒ nowe oznaczenie U.48 (plac targowy Stary Kleparz),
  - Dotychczasowe U.49 ⇒ nowe oznaczenie U.47 (plac targowy Stary Kleparz),
  - Dotychczasowe U.51 ⇒ nowe oznaczenie U.49 (plac targowy Nowy Kleparz);

- Korekty linii rozgraniczających terenów, w tym najbardziej znaczące to powiększenie (o miejsca postojowe) terenów obejmujących targowiska Starego i Nowego Kleparza (U.49, U.48) kosztem terenów komunikacji oraz powiększenie terenów zabudowy kosztem terenów zieleni ZPb.15 (przy ul. Szlak) i ZPz.4 (przy ul. Serenno Fenna),
- Dodanie nowej kategorii terenu *Teren zabudowy mieszkaniowo-usługowej, o podstawowym przeznaczeniu pod zabudowę budynkami mieszkalnymi wielorodzinnymi, budynkami mieszkalnymi wielorodzinnymi z usługami lub budynkami usługowymi MW/U.55 (co oznacza dopuszczenie w tym terenie realizacji wyłącznie funkcji mieszkaniowej),*
- Doprecyzowanie ustaleń dla budynków ujętych w gminnej ewidencji zabytków,
- Zmiany w ilości terenów objętych strefą zieleni (dodanie nowych terenów objętych strefą, zwiększenie istniejących, w trzech przypadkach zmniejszenie),
- Korekta w ustaleniu dot. strefy zieleni - usunięcie odwołania do zieleni niskiej (*„nakaz ochrony i/lub kształtowania zieleni wysokiej,*
- Dopuszczenie stosowania dachów płaskich w terenach U.38, i U.40 bez dodatkowych warunków,
- Doprecyzowanie ustaleń w zakresie materiałów oraz kolorystyki pokryć dachów,
- Korekta tekstu planu w zakresie parametrów szerokości dróg (dostosowanie do rysunku),
- Doprecyzowanie ustaleń w zakresie wymogu zapewnienia miejsc postojowych w przypadku zamiaru wykonywania robót budowlanych,
- Korekty w ustaleń dotyczących sposobów realizacji miejsc parkingowych (usunięcie zapisów powtarzających się);

Ponadto, w części tekstowej wprowadzono liczne zmiany ustaleń w zakresie wskaźników zabudowy lub możliwych robót budowlanych w odniesieniu do wybranych obiektów lub terenów, przy czym głównie były to zmiany o charakterze korekt. Do najistotniejszych należały zmiany w zakresie ochrony konserwatorskiej obejmujące następujące nieruchomości:

- przy ul. Pędzichów 22 / ul. Szlak 45: dopuszczono podniesienie elewacji frontowej,
- przy ul. Krowoderskiej 31: dopuszczono nadbudowę poprzez podniesienie kalenicy i elewacji,
- przy ul. Długiej 18: dopuszczono podniesienie kalenicy,
- przy ul. Długiej 53A: dopuszczono podniesienie kalenicy i elewacji,
- przy ul. Długiej 47: dopuszczono podniesienie elewacji frontowej;

W zakresie wprowadzonych do projektu planu zmian, w listopadzie 2019r. została również zaktualizowana sporządzona do projektu planu Prognoza odziaływania na środowisko. W dokumencie Prognozy zweryfikowano również informacje na temat dokumentów dotyczących zagadnień rewitalizacji oraz uzupełniono o wyjaśnienie nt. planowanej linii tramwajowej w ciągu Al. Słowackiego.

Po wprowadzeniu zmian, projekt planu wraz Prognozą oddziaływania na środowisko podlegał opiniowaniu i uzgodnieniom przez właściwe organy. Po tym etapie, wskutek uwzględnienia warunków uzgodnień, w dokumencie przywrócono ustalenia z I wyłożenia w zakresie ochrony konserwatorskiej dla 4 z 5 budynków wymienionych powyżej, tj. dla kamienic:

- przy ul. Pędzichów 22 / ul. Szlak 45,
- przy ul. Krowoderskiej 31,
- przy ul. Długiej 18,
- przy ul. Długiej 53A (z jednoczesnym obniżeniem wysokości maksymalnej zabudowy dla całego terenu z 24 do 21m);

oraz zmieniono ustalenia - poprzez wykluczenie nadbudowy i nakazanie *ochrony kształtu bryły i gabarytów* dla budynku pod adresem Krowoderska 53 .

Miejscowe korekty zastosowano także w odniesieniu do dwóch terenów: placów targowych: Starego Kleparza (U.48) i Nowego Kleparza (U.49). W prowadzone zmiany polegały na pomniejszeniu terenów targowisk poprzez wyłączenie istniejących miejsc postojowych zlokalizowanych na obrzeżach placów, z jednoczesnym włączeniem ich w tereny otaczających dróg.

Ze względu na bliskie sąsiedztwo linii kolejowej projekt planu został ponad to uzupełniony o zapisy dotyczące kwestii zapewnienia bezpieczeństwa ruchu kolejowego.

Niniejsza prognoza została zaktualizowana w zakresie wprowadzonych do projektu planu zmian, zarówno w części graficznej jak i tekstowej (aktualizacja luty 2020r.).

W dniach od 3 marca do 10 lipca 2020 r. (z zawieszeniem procedur planistycznych w okresie 31.03-24.05.2020r.) miało miejsce ponowne – II wyłożenie do publicznego wglądu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru „Kleparz” wraz z prognozą oddziaływania na środowisko. Po tym etapie projekt planu ponownie skorygowano poprzez wprowadzenie zmian wynikających z uwzględnienia części uwag złożonych w czasie II wyłożenia (*zarządzenie Nr 1939/2020 PMK z dnia 12.08.2020 r. w sprawie rozpatrzenia uwag i pism złożonych do ponownie wyłożonego do publicznego wglądu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru „Kleparz”, w tym uwag zgłoszonych w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu tego planu).*

Zmiany wprowadzone po II wyłożeniu to:

Na rysunku planu:

- wydzielenie nowych terenów MW/U (z podstawowym przeznaczeniem pod zabudowę mieszkaniowo-usługową) z dotychczasowych terenów o przeznaczeniu podstawowym pod zabudowę budynkami mieszkalnymi wielorodzinnymi (MW):
  - z MW.6 ⇒ nowy teren MW/U.71 (podział pozostałej części na tereny MW.6 i MW.38)
  - z MW.11 ⇒ nowy teren MW/U.72 (podział pozostałej części na tereny MW.11 i MW.39)
  - z MW.12 ⇒ nowy teren MW/U.73 (podział pozostałej części na tereny MW.12 i MW.40)
  - z MW.14 ⇒ nowy teren MW/U.55 (pozostała część z dotychczasowym oznaczeniem MW.14)
  - z MW.25 ⇒ nowy teren MW/U.74 (pozostała część z dotychczasowym oznaczeniem MW.25)
  - z MW.26 ⇒ nowy teren MW/U.75 (pozostała część z dotychczasowym oznaczeniem MW.26)

- zmiana przeznaczenia dotychczasowego terenu zieleni urządzonej ZPp.1 (pod publicznie dostępny park) na przeznaczenie pod zieleń towarzyszącą obiektom budowlanym ⇒ nowe oznaczenie terenu - ZPb.17;
- korekty w zasięgu i rozmieszczeniu stref zieleni w terenie U.17;
- aktualizacja informacji o obiektach wpisanych do rejestru zabytków (w terenach: MW/U.8, MW/U.11, MW/U.65, ZPz.21, KP.3);
- zmiany oznaczeń identyfikacyjnych terenów (symboli) – korekta redakcyjna bez zmiany przeznaczenia, w terenach:
  - w MW.6 ⇒ podział i zmiana części terenu na MW.38,
  - w MW.11 ⇒ podział i zmiana części terenu na MW.39,
  - w MW.12 ⇒ podział i zmiana części terenu na MW.40,
  - w MW/U.17 ⇒ podział i zmiana części terenu na MW/U.76,
  - w MW/U.55 ⇒ zmiana oznaczenia całego terenu na MW/U.70,
  - w ZPp.3 ⇒ zmiana oznaczenia całego terenu na ZPp1.

W tekście projektu planu:

- zmiany w wykazie elementów planu oznaczonych na rysunku planu
  - stanowiących ustalenie planu, tj., uzupełnienia o nowe tereny i wykreślenie usuniętego terenu,
  - stanowiących elementy informacyjne, tj. uzupełnienie o obiekty wpisane do rejestru zabytków (mur oporowy i schody);
- zmiany przeznaczenia podstawowego części terenów MW na przeznaczenie pod zabudowę mieszkaniowo/usługową dla części terenów wydzielonych z dotychczasowych terenów MW, wraz z korektami parametrów zabudowy lub zapisów o ochronie konserwatorskiej:
  - z dotychczasowego MW.6 ⇒ teren MW/U.71 (Staszica 5), wraz ze zmianą wskaźnika intensywności zabudowy (z „3,7" na „4,5") ;
  - z dotychczasowego MW.11⇒ teren MW/U.72 (Krowoderska 28), bez zmian wskaźników ;
  - z dotychczasowego MW.12 ⇒ teren MW/U.73 (Łobzowska 29), ze zmianą zapisów o ochronie konserwatorskiej dopuszczenie podniesienia kalenicy max. do wysokości kalenicy budynku Łobzowska 27;
  - z dotychczasowego MW.14⇒ teren MW/U.55 (Łobzowska 5), bez zmian wskaźników ;
  - z dotychczasowego MW.25 ⇒ teren MW/U.74 (Szlak 32), ze zmianą zapisów o ochronie konserwatorskiej tj. skreślenie ograniczenia nadbudowy o 1 kondygnację;
  - z dotychczasowego MW.26 ⇒ teren MW/U.75 (Pędzichów 20), ze zmianą zapisów o ochronie konserwatorskiej oraz ze zmianą zasad kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu – max. wysokości zabudowy tj. dopuszczenie podniesienia o 2 kondygnacje, max. wysokość zabudowy z „20 m" na „23 m" ;

- zmiany symbolu terenu (bez zmiany przeznaczenia i wskaźników) dla nieruchomości: Staszica 3, Krowoderska 30, Łobzowska 31, Łobzowska 33, Łobzowska 35, Spasowskiego 1, Zacisze 6, Zacisze 8 oraz dla parku Jalu Kurka;
- zmiana ustaleń dla części terenu MW.11, tj. zmiana zapisu dot. wejścia do pomieszczeń piwnicznych dla Krowoderska 26,
- zmiana ustaleń dla części terenu MW.22, tj, dopuszczenia funkcji usługowych w parterze budynku oraz zmiany ochrony konserwatorskiej dla Kolberga 16
- zmiana ustaleń dla części terenu MW.32, tj, zmiany zapisów o ochronie konserwatorskiej i max. wysokości kalenicy dla Warszawska 14 (§ 47) dopuszczenie podniesienia kalenicy do max. 20,4 m,
- zmiana informacji dot. wpisu do rejestru zabytków obiektów w terenach:
    - MW/U.8, Biskupia 19/Krowoderska 8
    - MW/U.11, Długa 6, Długa 10, Długa 32
    - MW/U.65, Wróblewskiego 3
    - U.17, Warszawska 24
- Zmiana ustaleń dla terenu MW/U.15, tj. obniżenie max. wysokości zabudowy
- Zmiany ustaleń dla części terenu MW/U.17, tj. dla zabudowy dla Długa 74 zmiany symbolu terenu, zmiany zapisów o ochronie konserwatorskiej, zmiany zasad kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu (wydzielenie z terenu MW/U.17 nowego terenu MW/U.76 zmiana ochrony konserwatorskiej oficyny północnej (prawej), zmiana wskaźnika intensywności zabudowy z „2,5-3,2” na „2,6-5,0”)
- zmiany ustaleń dla terenu MW/U.23, tj. zmiany zasad kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu – wskaźnika intensywności zabudowy, max. wysokość zabudowy, oraz – dla działki bez zabudowy (Szlak 26) – max. wysokość górnej krawędzi elewacji frontowej;
- ustaleń dla terenu MW/U.27, tj. zmiany zasad kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu – wskaźnika intensywności zabudowy ;
- zmiana ustaleń dla części terenu MW/U.32, tj. zmiana zapisów o ochronie konserwatorskiej dla Długa 53 – umożliwienie nadbudowy
- zmiana ustaleń dla terenu U.40, tj. zmiany zapisu dot. zabudowy w granicy działki;
- zmiana przeznaczenia terenu zieleni urządzonej ZPp.1 *pod publicznie dostępny park* ⇒ na ZPb.17 *pod zieleń towarzyszącą obiektom budowlanym* ;
- zmiana zapisów o ochronie konserwatorskiej dotyczących obiektów w rejestrze zabytków (mur oporowy i schody) w terenach: ZPz.21 i KP.3 ;

Poza wyżej wymienionymi szczegółowymi zmianami, w projekcie planu wykreślone zostały ustalenia dotyczące obiektów małej architektury (ze względu wejście w życie „uchwały krajobrazowej” (§ 10 pkt 1, § 15 ust. 1)) oraz zmieniono zwrot: „osoby niepełnosprawne” na „osoby ze szczególnymi potrzebami” (w dostosowaniu do terminologii aktualnych przepisów). Pozostałe korekty wprowadzone do projektu planu mają charakter redakcyjny i porządkujący.

Niniejsza prognoza została zaktualizowana w zakresie wprowadzonych do projektu planu zmian, zarówno w części graficznej jak i tekstowej (aktualizacja sierpień 2020r.).

Po wprowadzeniu zmian j.w., projekt planu wraz Prognozą oddziaływania na środowisko podlegał ponownemu opiniowaniu i uzgodnieniom przez właściwe organy. Po tym etapie, wskutek uwzględnienia warunków uzgodnienia Małopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, w dokumencie przywrócono ustalenia z II wyłożenia w zakresie ochrony konserwatorskiej dla 3 budynków, tj. dla kamienic:

- przy ul. Długa 53 – wykluczenie możliwości nadbudowy – ustalenie *nakazu ochrony kształtu bryły i gabarytów budynku*,
- przy ul. Pędzichów 20 – ograniczenie dopuszczenia nadbudowy maksymalnie z dwóch do jednej kondygnacji, zmiana maksymalnej wysokość zabudowy z ~~„23 m"~~ do 20 m.
- przy ul. Szlak 32 - przywrócenie ustalenia ograniczającego nadbudowę maksymalnie o 1 kondygnację;

Niniejsza prognoza została zaktualizowana w zakresie wprowadzonych do projektu planu zmian, zarówno w części graficznej jak i tekstowej (aktualizacja październik 2020r.).

1.1. Informacje wstępne

Położenie administracyjne

Obszar objęty projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Kleparz” położony jest w ścisłym centrum Krakowa, pomiędzy I i II obwodnicą, na terenie Dzielnicy I Stare Miasto oraz fragmentarycznie na terenie dzielnicy V Krowodrza (działki drogowe w północnej części obszaru).

Granice obszaru przebiegają kolejno: al. Juliusza Słowackiego, ul. Pawią wraz z Placem Jana Nowaka Jeziorańskiego następnie ulicami Lubicz, Basztową i Łobzowską. Powierzchnia obszaru wynosi 78,3 ha.

Ryc. 1. Położenie obszaru projektu planu na tle terenów sąsiednich.

Położenie geograficzne

Obszar opracowania znajduje się:

- wg regionalizacji fizyczno – geograficznej [28]: w podprowincji Północne Podkarpacie, makroregionie Kotlina Sandomierska, mezoregionie Nizina Nadwiślańska,
- wg regionalizacji geomorfologicznej [29] – w Pradolinie Wisły , Stożek Prądnika,

wg regionalizacji mezoklimatycznej [30] – w Regionie teras wyższych dna doliny Wisły

1.2. Podstawa prawna prognozy

Podstawą dla opracowania prognozy są:

- Uchwała Nr XL/701/16 Rady Miasta Krakowa z dnia 30 marca 2016 r. *w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru "Kleparz"* Opracowanie planu przez Biuro Planowania Przestrzennego UMK obejmuje także Prognozę oddziaływania na środowisko.
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (tj. Dz.U.2020 r. poz. 283 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *prawo ochrony środowiska* (t.j. Dz.U. 2020r. poz.1219)
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody* (t.j. Dz.U.2020r. poz.55)
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (Dz. U. z 2020 r., poz. 293 z późn. zm.)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019r. *w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* (t.j. Dz.U. 2019, poz.1839),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 listopada 2002 r. *w sprawie szczegółowych warunków, jakim powinna odpowiadać prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego* (Dz.U. Nr 197, poz. 1667) (nieaktualne),
- Pismo (uzgodnienie zakresu prognozy) RDOŚ w Krakowie, znak OO.411.3.66.2017.MZi z dnia 26.06.2017r.,
- Pismo (uzgodnienie zakresu prognozy) PPIS w Krakowie, znak NZ-PG-420-222/17 ZL/2017/05/1282 z dnia 05.06.2017 r.

1.3. Zakres terytorialny

Opracowanie obejmuje obszar w granicach określonych uchwałą Rady Miasta Krakowa. Ponadto w niezbędnych przypadkach nawiązano do stanu istniejącego i planowanego zagospodarowania terenów w bezpośrednim otoczeniu granic projektowanego planu, rozszerzając w koniecznych przypadkach zasięg opracowania zgodnie z prognozowanym zasięgiem oddziaływań zagospodarowania obszaru.

1.4. Metodyka pracy

Zakres opracowania uwzględnia wymagania określone w art. 51 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.* Problematyka opracowania uwzględnia dodatkowo wymagania określone

w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 listopada 2002 roku w sprawie szczegółowych warunków, jakim powinna odpowiadać prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (Dz. U. Nr 197, poz. 1667). Rozporządzenie powyższe utraciło moc z chwilą nowelizacji Prawa ochrony środowiska (z dniem 25 lipca 2005), w niniejszym opracowaniu posłużono się nim w celach pomocniczych.

Podstawowym celem prognozy, opracowywanej równocześnie z projektem planu jest poszukiwanie i wskazanie możliwości rozwiązań planistycznych najkorzystniejszych dla stanu środowiska, poprzez:

- Identyfikację i ocenę najbardziej prawdopodobnych wpływów na biofizyczne i zdrowotne komponenty środowiska określonego obszaru, jakie może wywołać realizacja dyspozycji przestrzennych zawartych w projekcie planu,
- Dyskusję i współpracę autora prognozy z autorem projektu planu celem eliminacji rozwiązań i ustaleń niemożliwych do przyjęcia ze względu na ewentualne negatywne skutki dla środowiska lub zagrożenie dla zdrowia mieszkańców,
- Pełne poinformowanie podmiotów planu, tj. wnioskodawców, społeczności lokalnej i organów samorządu o skutkach wpływu ustaleń planu dla środowiska przyrodniczego.

Zadanie to wymaga interdyscyplinarnej analizy procesów i zjawisk zachodzących w środowisku, przy uwzględnieniu zmian w szeroko rozumianym otoczeniu (niezwiązanym z planem), na które składa się system prawny, postęp cywilizacyjny i techniczny, zachowania i przemiany świadomości społeczności lokalnej itp. Zasadniczo przy opracowywaniu prognozy zastosowano metodę opisową oraz tzw. nakładkową w zakresie części kartograficznej.

Analizy przeprowadzone w ramach prognozy oparto na założeniach, że stanem odniesienia dla prognozy są:

- Istniejący stan środowiska przyrodniczego i zagospodarowania terenu, określony w opracowaniu ekofizjograficznym wykonanym dla potrzeb mpzp obszaru „Kleparz”
- Uwarunkowania wynikające z ustaleń projektu planu obszaru „KLEPARZ” oraz Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Krakowa.
- Działania związane z realizacją systemów technicznych na obszarze objętym planem realizowane będą zgodnie z zasadami przyjętymi w planie miejscowym.

Ocenę możliwych przemian komponentów środowiska przeprowadzono w oparciu o analizę ich funkcjonowania w istniejącej strukturze przestrzennej.

Etapem końcowym jest ocena skutku, czyli wynikowego stanu komponentów środowiska, powstałego na skutek przemian w jego funkcjonowaniu, spowodowanych realizacją ustaleń planu oraz sformułowanie propozycji zmian lub alternatywnej wersji ustaleń, wynikających z troski o osiągnięcie możliwie korzystnego stanu środowiska w warunkach projektowanego zagospodarowania przestrzennego obszaru.

Opracowanie złożone jest z następujących głównych części:

- Analiza uwarunkowań środowiskowych (głównie w oparciu o sporządzone na potrzeby planu opracowanie ekofizjograficzne),
- Identyfikacja oddziaływań na środowisko związanych z realizacją i funkcjonowaniem obszaru,
- Prognoza zmian stanu środowiska na skutek realizacji ustaleń planu wraz z określeniem ich możliwego zasięgu,
- Prognoza możliwego wpływu zmian środowiska na zdrowie i warunki życia użytkowników i mieszkańców,
- Propozycje modyfikacji ustaleń planu oraz działań i przedsięwzięć zmierzających do ograniczenia negatywnego wpływu proponowanych rozwiązań na środowisko przyrodnicze i warunki życia mieszkańców,

Prognoza składa się z części tekstowej i załącznika graficznego.

1.5. Materiały wykorzystane w opracowaniu

[1] „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Krakowa– Uchwała Nr XII/87/03 z dnia 16 kwietnia 2003 r. zmieniona uchwałą Nr XCIII/1256/10 z dnia 3 marca 2010 r. zmieniona uchwałą Nr CXII/1700/14 z dnia 9 lipca 2014 r.".

[2] „Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Krakowa – Prognoza oddziaływania na środowisko," UMK, Kraków, 2014.

[3] „Opracowanie ekofizjograficzne Miasta Krakowa do Zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Krakowa," Degórska B. [red.] z zesp. UMK, Kraków, 2010.

[4] „Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru „Kleparz"," BPP, UMK Kraków, Kraków, 2016.

[5] „Środowisko przyrodnicze Krakowa. Zasoby-Ochrona-Kształtowanie," UMK, IGiGP UJ, Wydz. GiK PK, Oprac. pod. red. Degórska B. i Baścik M, Kraków, 2013.

[6] Zał. nr 1 do POŚ dla m. Krakowa, „Program Ochrony Środowiska dla miasta Krakowa na lata 2012-2015 z uwzględnieniem zadań zrealizowanych w 2011 r. oraz perspektywą na lata 2016-2019, przyjęty uchwałą nr LXI/863/12 Rady Miasta Krakowa z dnia 21 listopada 2012".

[7] Zał. nr 2 do POŚ dla m. Krakowa, „Progra Ochrony Środowiska dla Miasta Krakowa na lata 2012-2015 przyjęty uchwałą nr LXI/863/12 Rady Miasta Krakowa z dnia 21 listopada 2012).Diagnoza stanu środowiska miasta (etap I)".

[8] Zał. nr 3. POŚ dla m. Krakowa, „Program Ochrony Środowiska dla miasta Krakowana lata 2012-2015 przyjęty uchwałą nr LXI/863/12 Rady Miasta

Krakowa z dnia 21 listopada 2012, Standardy zakładania i pielęgnacji podstawowych rodzajów terenów zieleni w mieście,”.

[9] „Program ochrony powietrza dla województwa małopolskiego przyjęty uchwałą Nr XXXII/451/17 Sejmiku Województwa Małopolskiego-23 stycznia 2017 r.,”

[10] „Program Strategiczny Ochrona Środowiska,” Uchwała nr LVI/894/14 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 27 października.

[11] „Miejski Program Rewitalizacji Krakowa przyjęty Uchwałą Nr CXXI/1906/14 Rady Miasta Krakowa z dnia 5 listopada 2014 r. *w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Rewitalizacji Krakowa*” (nie aktualne).

[12] Miejski Program Rewitalizacji Krakowa uchwała NR XCV/2485/18 RMK z dnia 28 lutego 2018 r. zmieniająca Uchwałę nr LIX/1288/16 *w sprawie przyjęcia aktualizacji Miejskiego Programu Rewitalizacji Krakowa.*

[13] „Program Opieki nad Zabytkami Gminy Miejskiej Kraków na lata 2010-2014,” Kraków, 2010.

[14] „Opracowanie fizjograficzne ogólne,” Krakowski Zespół Miejski, Kraków, 1975.

[15] „Konsultacja problemowa dotyczaca niezbędnego zakresu regulacji do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w obszarze "Kleparz" w Krakowie,” Oprac. Beiersdorf Z. na zlec BP UMK, Kraków, 2014.

[16] „Analiza zasadności przystapienia do sporzadzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru "Kleparz" (zał. nr 2 do zarzadzenia...),” Biuro Planowania Przestrzennego UMK, Pracownia Prac Studialnych, Kraków, 2016.

[17] Materiały kartograficzne:, *Mapa zasadnicza miasta Krakowa.*

[18] Materiały kartograficzne:, *Ortofotomapa Miasta Krakowa*, 2019.

[19] Materiały kartograficzne:, *Ortofotomapa Miasta Krakowa*, 1996.

[20] Materiały kartograficzne:, *Ortofotomapa Miasta Krakowa*, 1970.

[21] Materiały kartograficzne:, *Mapa akustyczna miasta Krakowa*, Kraków: EKKOM Sp. zo.o. na zlec. GMK, 2017.

[22] Materiały kartograficzne:, *Mapa hydrogeologiczna obszaru Krakowa 1:25000*, Kraków: Kleczkowski A.S., Kowalski J., Myszka J., 1994.

[23] Materiały kartograficzne:, *Szczegółowa mapa geologiczna Polski w skali 1:50 000, Arkusz Kraków (973)*, Warszawa: Państwowy Instytut Geologiczny, 1993.

[24] Materiały kartograficzne:, *Rastrowa mapa podziału hydrograficznego Polski, skala 1:50 000.*.

[25] Materiały kartograficzne:, *Baza danych geologiczno-inżynierskich wraz z opracowaniem atlasu geologiczno-inżynierskiego Aglomeracji Krakowskiej*, Kraków: Państwowy Instytut Geologiczny, 2007.

[26] Materiały kartograficzne:, *Hipsometryczny atlas Krakowa*, Kraków: BPP UMK, 2008.

[27] Materiały kartograficzne:, *Mapy dokumentacyjne osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi w skali 1:10 000 Miasto Kraków dzielnice I-VII oraz X-XI*, Kraków: PIG oddz.Karpacki w Krakowie, 2011.

[28] Kondracki J., Geografia regionalna Polski, Warszawa: PWN, 2002.

[29] Folia Geographica, prac. zbior., „Kraków – środowisko geograficzne, Series Geographica – Physica, vol. VIII.," PWN, Warszawa – Kraków., 1974.

[30] Matuszko, D. [red.], Klimat Krakowa w XX wieku, Kraków: Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej UJ, 2007.

[31] „Przemiany stosunków wodnych na obszarze Krakowa - Zeszyty naukowe UJ MCXLIV, Prace geograficzne z. 96," Pociask-Karteczka J., Kraków, 1994.

[32] Dokumentacja hydrogeologiczna:, „Dokumentacja hydrogeologiczna określająca warunki hydrogeologiczne w związku z ustanawianiem obszarów ochronnych Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 450 – Dolina Wisła (Kraków)"," Gen. Wyk. PIG-PIB, Wyk. Krakowskie Przedsiębiorstwo Geologiczne „ProGeo" Sp.z o.o., Kraków, 2015.

[33] IGiGP UJ, Charakterystyka pokrywy glebowej na obszarze miasta Krakowa, Kraków: Instytut Geografi i Gospodarki Przestrzennej UJ, 2008.

[34] ProGea Consulting, „Mapa roślinności rzeczywistej i wyznaczenie obszarów przyrodniczo najcenniejszych, niezbędnych dla zachowania równowagi ekosystemu miasta," oprac. na zlecenie UMK, Kraków, 2006/07 .

[35] Lewińska J. i in., „Wpływ miasta na klimat lokalny (na przykładzie aglomeracji krakowskiej)," Instytut Kształtowania Środowiska, Warszawa, 1982.

2. Stan i funkcjonowanie środowiska

(rozdział przygotowany w oparciu o Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe sporządzone do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru „Kleparz” [4]*).*

Na analizowanym obszarze znajduje się ok.1000 budynków (na podst. mapy syt.-wys. 1035 obiektów), ułożonych przeważająco w zwarte kwartały zabudowy wyznaczone siatką ulic. Jest to typowa zabudowa śródmiejska z przewaga kamienic w układzie kształtującym pierzeje kwartałów, z zamkniętymi podwórkami i ogrodami wewnątrz.

Obok przeważającej funkcji mieszkaniowej oraz handlowo – usługowej w obszarze występują obiekty o funkcjach:

- administracyjnej – np. Małopolski Urząd Wojewódzki,
- oświatowej – o znaczeniu ogólnokrajowym np. Politechnika Krakowska, Akademia Sztuk Pięknych, a także o znaczeniu ogólnomiejskim np. Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna I stopnia im. Ignacego Paderewskiego,
- sakralnej – kościoły: św. Wincentego a Paulo, św. Franciszka Salezego oraz kościół św. Floriana,
- socjalnej – np. Dom Pomocy Społecznej im. Ludwika i Anny Helclów.

W granicach obszaru znajdują się dwa targowiska miejskie:

- „Stary Kleparz” – targowisko zlokalizowane przy ul. Rynek Kleparski 20. Działka nr 149 obręb 120 – Śródmieście (o łącznej powierzchni 6.079 m2).
- „Nowy Kleparz” – targowisko zlokalizowane na pl. Nowy Kleparz 1. Działka nr 160 obręb 116 – Śródmieście (o łącznej powierzchni 4.348 m2).

Obydwa targowiska posiadają stałą lokalizację ustaloną uchwałą nr XLI/ 303/99 Rady Miasta Krakowa z dnia 29 grudnia 1999 r. w sprawie lokalizacji targowisk miejskich (z późn. zm.) oraz regulaminy – ustalone uchwałą nr XX/267/07 Rady Miasta Krakowa z dnia 12 września 2007 r. w sprawie regulaminów targowisk (z późn. zm.). Targowiska zainwestowane są architekturą typową dla placów targowych (kramy, kioski itp.), obecnie większość jest na stale zadaszona i uporządkowana, nie mniej zachowuje specyficzny charakter placu targowego. Położenie oraz tradycje miejsca powodują, że zarówno Stary jak i Nowy Kleparz są chętnie odwiedzane i użytkowane przez licznych mieszkańców Krakowa, a także przyjezdnych.

Przestrzenie publiczne tworzą ulice i place obszaru w różnym stopniu zagospodarowane zielenią. Place targowe Nowy i Stary Kleparz prawie w całości są zadaszone.

W obszarze objętym opracowaniem znajduje się kilka większych enklaw zieleni – terenów zieleni urządzonej, cennych założeń ogrodowych, z czego większość nie jest ogólnie dostępna lub ich dostępność jest ograniczona.

Park Jalu Kurka

Obejmuje zachowany teren zieleni w miejscu dawnego ogrodu pałacu Montelupich przy ulicy Szlak. Ogród i pałac stanowiły wspólną własność aż do objęcia

pałacu przez Tarnowskich. Stanisław Tarnowski po przebudowaniu pałacu przekazał miastu ogród pałacowy do użytku publicznego przez wszystkich mieszkańców (rok powstania parku 1867 [wg. Portalu krakowwzieleni.pl]). W dobie PRL-u. Po II Wojnie światowej teren pałacu i parku został przejęty przez władze PRL. Ogród Montelupich został podzielony na dwie części. W pałacu mieściła się siedziba Radio Kraków a park został w pełni udostępniony mieszkańcom miasta. W latach 90 ubiegłego wieku park przeszedł na własność Towarzystwa Boskiego Zbawiciela Prowincja Polska i został zamknięty dla mieszkańców.

Na terenie Parku występują liczne stare drzewa przy czym głównie w części wschodniej parku. Od czasu zamknięcia parku teren podlega spontanicznej sukcesji roślinnej, niszczeją również elementy dawnego zagospodarowania. Ze względu na brak dostępności i jednocześnie bardzo dużą ilość zieleni, zwłaszcza gęstej warstwy krzewów, stanowi dogodne miejsce bytowania dla drobnych zwierząt w tym ptaków.

Ogród na terenie Domu Pomocy Społecznej im. L.A. Helclów,

Dom Ubogich wzniesiony został wg. projektu Tomasza Prylińskiego w stylu włoskiego renesansu w miejscu gdzie do końca XVIII wieku zlokalizowane były miejskie szubienice. Zakład wraz z kaplicą, należał do najnowocześniejszych zakładów tego typu w Europie. Wokół zabudowań urządzono ogród ozdobny z regularnie rozplanowanymi rabatami. Ze względu na wiek założenia występują tu liczne stare drzewa różnych gatunków i odmian (jesion, klon, sosna, buk, bożodrzew). Od strony ulicy Helclów uwagę zwracają rozłożyste egzemplarze platana i bożodrzewów gruczołkowatych. Stare drzewa rosnące na terenie ogrodu po północnej stronie budynków tworzą gęstą zieloną oprawę zabudowań zakładu. Ogród jest pielęgnowany i użytkowny. Wykorzystywany jest jako miejsce odpoczynku, rekreacji a także rehabilitacji przez mieszkańców Zakładu. W ogrodzie oprócz kwiatowych roślin ozdobnych, drzew i krzewów zorganizowane są również mini ogrody warzywne. Wschodnią część działki, na której zlokalizowane są zabudowania Zakładu stanowił do połowy 2016r. rozległy (ok. 1ha) niezabudowany teren pokryty roślinnością trawiastą. W połowie 2016r. na tej części rozpoczęto roboty budowlane w związku z rozbudową – realizacją nowych obiektów Domu Pomocy Społecznej. W 2018r. budowę nowego pawilonu DPS zakończono, częściowo zostało również zrealizowane zagospodarowanie terenu wokół obiektu.

Ogrody i zieleń przy zabudowie sakralnej i na terenach zgromadzeń zakonnych:

- Ogrody przy kościele i zabudowaniach Zgromadzenie Zakonnic Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny (Klasztor Sióstr Wizytek) (ul. Krowoderska/pl. Biskupi),
- Zieleń w otoczeniu kościoła Św. Floriana oraz ogród plebański Parafii rzymsko-katolickiej Św. Floriana (ul. Ogrodowa),
- Ogrody przy kościele i zabudowaniach Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia Św. Wincentego A Paulo (Klasztor Sióstr Szarytek) (ul.Warszawska) (w tym plac zabaw przy przedszkolu i boisko),
- Zieleń urządzona przed budynkiem oraz na tyle zabudowań (w tym przedszkola) Zgromadzenia Córek Bożej Miłości "Instytut Marii" (ul. Pędzichów),

- Zieleń oraz ogródek zabaw (przy przedszkolu) na terenie Zgromadzenie Córek Naszej Pani z Góry Kalwarii (ul. Łobzowska),
- Zieleń urządzona na terenie Zgromadzenia Sióstr Najświętszej Rodziny z Nazaretu (Siostry Nazaretanki)
- Zieleń (klomby, kilka drzew) na terenie Zgromadzenia Księży Misjonarzy Świętego Wincentego A Paulo (ul. Filipa),

Z wymienionych powyżej najbardziej rozbudowane przestrzennie oraz z największą ilością zieleni są ogrody klasztorne Sióstr Wizytek przy ulicy Krowoderskiej oraz ogród plebański przy ulicy Ogrodowej. Obiekty te, poza częściami w otoczeniu kościołów pozostają całkowicie zamknięte dla ogółu społeczeństwa otoczone przyległymi kamienicami oraz murami. W obu obiektach dominują drzewa i krzewy owocowe, przy klasztorze s.s. Wizytek prowadzone są również uprawy warzyw, nie mniej wyróżniają się tu stare okazałych rozmiarów drzewa – lipy, kasztanowce, klony. Zieleń towarzysząca w pozostałych obiektach jest w większym stopniu urządzona z przeważającym udziałem roślin ozdobnych – krzewów i bylin oraz pielęgnowanych trawników. Na terenach zgromadzeń sióstr gdzie prowadzone są przedszkola zorganizowane są ogródki zabaw.

Skwery i zieleńce na terenie zabudowań Politechniki Krakowskiej

Pod względem ilości zieleni w tym udziału starszych okazałych drzew wyróżnia się również teren Politechniki Krakowskiej. Zieleń w otoczeniu budynków uczelni urządzona jest w formie skwerów, zieleńców oraz wydzieleń w otoczeniu ciągów jezdnych i pieszych oraz miejsc postojowych.

Większe powierzchnie zieleni, wykorzystywane głównie jako ogrody, występują również w nielicznych kwartałach zabudowy tam gdzie zachowały się niezabudowane działki lub zainwestowane są tylko w niewielkiej części.

Urządzone skwery i zieleń dostępna publicznie to:

- Skwer Rejtana,
- Skwer na Placu Biskupim
- Skwer na Placu Słowiańskim,
- Skwer na rogu ulic Długiej i Pędzichów
- Skwery na Placu Jana Nowaka-Jeziorańskiego
- Zieleń na Placu Matejki,
- Zieleń w ciągu Alei Słowackiego
- Skwery w otoczeniu Nowego Kleparza

Z powyższych terenów jedynymi miejscami, które oprócz roli estetycznej pełnią funkcje wypoczynkowe i w większym stopniu służą kontaktom społecznym są Plac Biskupi, Plac Matejki oraz Plac Jana Nowaka Jeziorańskiego. Są to tereny wyposażone w ławki, na trasach powiązań pieszych i turystycznych w mniejszym stopniu odczuwalny jest tu również hałas komunikacyjny.

Istotnym elementem jest sąsiedztwo węzła komunikacyjnego kolejowego i drogowego o znaczeniu ponadlokalnym oraz jednej z najbardziej uczęszczanych galerii handlowych w Krakowie. Wraz z rozbudową Dworca Głównego, budową „Nowego Miasta" wzrosła ranga ulicy Pawiej, która wraz z placem Jana Nowaka Jeziorańskiego stanowi bardzo ważne reprezentacyjne przestrzenie publiczne w mieście. W chwili obecnej jest to rejon intensywnych przemian, luki w pierzejach zabudowy wypełniane są nowymi obiektami o współczesnej architekturze, nie mniej w dalszym ciągu dostrzec tu można budynki zaniedbane oraz przestrzenie o niskiej jakości. Występująca roślinność jest stosunkowo uboga, większe drzewa rosną jedynie w otoczeniu poczty na palcu Jana Nowaka Jeziorańskiego , w ciągu ulicy Pawiej dominują nasadzenia niskich drzew w donicach, na tym tle wyróżnia się pojedynczy egzemplarz jesionu rosnącego przy murze ogrodu kościelnego Kościoła św. Floriana.

Położenie obszaru w centrum miasta oraz wielowiekowe, nawarstwione oddziaływania antropogeniczne spowodowały, że środowisko przyrodnicze obszaru zostało znacząco przekształcone. Zieleń stanowi mniejszą część w powierzchni całego obszaru, w obrębie kwartałów zabudowy zdarzają się podwórka pozbawione roślinności, zasoby przyrodnicze zdegradowane zostały do ubogich układów złożonych z gatunków pospolitych towarzyszących siedzibom ludzkim (gryzonie, owady, roślinność pionierska synantropijna). Tam gdzie sytuacja przestrzenna pozwala, urządzone są zieleńce, ogrody, skwery. Większe obiekty zieleni związane są z historycznymi założeniami ogrodów.

Wszystkie obiekty zieleni oddziaływają na poprawę lokalnych mikroklimatów, pełnią rolę estetyczne, w różnym stopniu wykorzystywane są również, jako miejsca wypoczynku.

2.1. Zasoby środowiska

2.1.1. Morfologia i rzeźba terenu

Pod względem geomorfologicznym obszar opracowania znajduje się w jednostce geomorfologicznej Pradoliny Wisły. Dolina wycięta jest w iłach mioceńskich wyścielona osadami czwartorzędowymi o różnym pochodzeniu – piaski i żwiry fluwioglacjalne, piaski i żwiry rzeczne, piaski gliniaste. Wg mapy geomorfologicznej obszar opracowania w całości położony jest w obrębie równiny akumulacji rzeczno-lodowcowej [25]. Powierzchnia terenu jest stosunkowo płaska, z niewielkim spadkiem w stronę Starego Miasta.

Obszar charakteryzuje się rzędnymi od około 208 do 217 m n.p.m. Najwyżej wyniesione miejsca występują w północno-wschodniej części obszaru, w rejonie Alei Słowackiego, najniżej w części południowo-zachodniej w rejonie ulic Łobzowskiej i Garbarskiej. W przeważającej części powierzchnia terenu pokryta jest obiektami budowlanymi.

2.1.2. Budowa geologiczna

Wg podziału przyjętego w opracowaniu *„Baza danych geologiczno – inżynierskich wraz z opracowaniem atlasu geologiczno – inżynierskiego aglomeracji krakowskiej”* [25] obszar projektu planu położony jest w obrębie jednostki geologiczno – strukturalnej – **zapadlisko przedkarpackie** rozciągającej się na północ od brzegu nasunięcia karpackiego. Na obszarze aglomeracji krakowskiej zajmuje ono dużą powierzchnię w jej zachodniej, środkowej i wschodniej części. Jest ono wypełnione utworami neogeńskimi, leżącymi na starszym podłożu poczynając od prekambryjskich skał krystalicznych po kredowe osady wykształcone w postaci facji epikontynentalnej.

Zapadlisko przedkarpackie jest młodą strukturą geologiczną, stanowiącą fragment rowu przedgórskiego Karpat, wypełnionego molasami mioceńskimi (baden dolny - sarmat). Osady miocenu zalegają niezgodnie na utworach mezozoicznych, paleozoicznych i prekambryjskich. Praktycznie na całym obszarze osady te pokryte są utworami czwartorzędowymi o zmiennej miąższości, często uzależnionej od morfologii ich podłoża. Z materiałów publikowanych i archiwalnych wynika, że głębokość stropu podłoża przedmioceńskiego przy brzegu Karpat dochodzi do około 2 500 m. [25].

Obszar objęty projektem planu usytuowany jest w obrębie terasy wyższej Wisły rozpościerającej się u podnóża Skłonu Wyżyny Małopolskiej, zbudowanej z osadów z okresu stadium Warty (drugi stadiał zlodowacenia środkowopolskiego) i zlodowacenia bałtyckiego. Bezpośrednio na osadach fluwioglacjalnych u wylotu doliny Prądnika zalegają piaski i żwiry wapienne, usypane w postaci rozległego stożka Prądnika. Piaski i żwiry wapienne pochodzące z dorzecza Prądnika w okolicy Rynku Głównego zazębiają się z osadami fliszowymi, przyniesionymi przez karpackie wody Wisły. [29]. W ocenie geomorfologiczno – bonitacyjnej – terasy wyższe o dużej kompakcji gruntu, suchej oraz płaskiej powierzchni nie zagrożonej powodziami, nadają się bez żadnych przeszkód pod zabudowę, komunikacje i uprawę roli [29].

Na mapach gruntów wykonanych w ramach *„Atlasu geologiczno – inżynierskiego”* [25] zobrazowano grunty w cięciu poziomym na głębokościach 1, 2 i 4 m wyznaczając zasięg występowania serii, czyli wydzieleń o jednakowych warunkach genetyczno-litologicznych na danej głębokości. Mapy wykorzystywane mogą być dla projektowania posadowienia obiektów budownictwa typu bardzo lekkiego bądź lekkiego, jak również w przypadku możliwych awarii urządzeń infrastruktury miejskiej, katastrof ekologicznych, awarii środków transportu. Mapy gruntów podłoża, wraz z mapami głębokości zalegania zwierciadła wód podziemnych, informują również o zdolnościach filtracyjnych gruntów i kierunkach migracji ewentualnych zanieczyszczeń i skażeń. Wg powyższych map w obszarze granic projektu planu na podanych głębokościach (zarówno 1, 2 i 4m p.p.t.) występują grunty z serii 5 – namuły, piaski i żwiry rzeczne oraz z serii 9 – osady rzeczne peryglacjalne piski i żwiry, przy czym na głębokości 1m p.p.t. dominują nasypy budowlane (seria 1). Zasięg nasypów budowlanych zmniejsza się wraz głębokością, nie mniej w rejonie południowego odcinka ulicy Długiej nasypy występują również na głębokości 4m p.p.t. Grunty antropogeniczne – nasypy budowlane o zmiennej miąższości od 0,3 do 6,5 m zostały stwierdzone w wszystkich miejscach, dla których wykonano dokumentacje geologiczno-inżynierskie analizowane w ramach niniejszego opracowania.

Obszary występowania gruntów z serii 5 określa się, jako mało korzystne dla budownictwa, m.in. z powodu możliwości obniżenia parametrów wytrzymałościowych gruntów w wyniku obecności słabonośnych przewarstwień. W przypadku potrzeby fundamentowania konieczne jest wykonanie specjalnych badań i zabiegów inżynierskich jak odwodnienie terenu czy zwiększenie nośności podłoża, np. przez jego wzmocnienie.

Nasypy niekontrolowane uważa się za nienadające się do bezpośredniego posadowienia obiektów głównie ze względu na ich bardzo niejednorodny skład oraz zróżnicowany i zmienny stan zagęszczenia, co powoduje, że obciążone wykazują bardzo nierównomierne osiadania. W przypadku konieczności zabudowy terenu pokrytego takimi nasypami zaleca się usunięcie ich z podłoża [25].

Wg mapy warunków budowlanych na głębokości 2 m p.p.t. (sporządzonej z przeznaczeniem dla potrzeb planowania przestrzennego, w tym dla projektów budowlanych, obiektów budownictwa mieszkaniowego i liniowych tras wszelkiego rodzaju, a także oceny geologiczno-inżynierskiej obszarów przeznaczonych dla inwestycji), w obszarze występują zróżnicowane warunki budowlane. Niekorzystne warunki budowlane (niezalecane fundamentowanie bezpośrednie obiektów), z uwagi na występowanie nasypów budowlanych o miąższości pow. 2m, dominują w południowo-środkowej części obszaru. Pozostałe tereny charakteryzują się mało korzystnymi i korzystnymi warunkami budowlanymi). Wg. *Bazy danych geologiczno - inżynierskich* [25] w warunkach mało korzystnych możliwe jest posadowienie bezpośrednie obiektów budownictwa lekkiego przy konieczności szczegółowego rozpoznania geologiczno-inżynierskiego i geotechnicznego. W korzystnych warunkach budowlanych – możliwe jest bezpośrednie posadowienie obiektów budowlanych bez względu na obciążenia jednostkowe.

2.1.3. Stosunki wodne

Na obszarze opracowania nie występują cieki oraz zbiorniki wodne powierzchniowe. Do początku XX wieku w zachodniej części obszaru wzdłuż ul. Łobzowskiej funkcjonowała Młynówka Królewska, sztuczny ciek wodny doprowadzający wody Rudawy do Krakowa. Obszar opracowania położony jest w obrębie czwartorzędowego obszaru użytkowych wód podziemnych. Wody w obrębie piętra czwartorzędowego występują w utworach żwirowo-piaszczystych podścielonych praktycznie nieprzepuszczalnymi iłami mioceńskimi. Miąższość utworów zawodnionych wynosi od 10 do 15 m [22].

Zwierciadło wody w utworach czwartorzędowych ma charakter swobodny, choć w miejscach występowania słabo przepuszczalnych wkładek ilastych może być napięte. Układ zwierciadła nawiązuje do ukształtowania terenu. Spadek hydrauliczny w obrębie teras wynosi od 0,003 do 0,007 i jest zmienny w zależności od sezonowych zmian zasilania warstwy wodonośnej. Utwory wodonośne zasilane są bezpośrednio opadami. Mogą być również zasilane wodami infiltrującymi z Wisły i jej dopływów [3], [31]

W sposób naturalny piętro czwartorzędowe jest drenowane przez rzeki i cieki powierzchniowe.

Wg *Mapy głębokości występowania pierwszego zwierciadła wód podziemnych* (Arkusz: KRA 12) [25], na przeważającej większości obszaru opracowania wody występują od 5-10 m p.p.t. a we wschodniej części obszaru poniżej 10 m p.p.t.

GZWP 450

Najbardziej zasobne obszary (fragmenty) wód podziemnych zwykłych, występujących w obrębie jednostek hydrostratygraficznych, zostały zaliczone do głównych zbiorników wód podziemnych – GZWP [1]. GZWP nr 450 to zbiornik o porowym typie ośrodka, zlokalizowany w plejstoceńskich utworach piaszczystych i piaszczysto - żwirowych, lokalnie zaglinionych, wykazujący zróżnicowaną odporność na zanieczyszczenie. Związany jest z kopalnym systemem dolin rzecznych, tylko nieznacznie pokrywającym się ze współczesnym układem hydrograficznym. Jest to zbiornik wąski o miąższości osadów wodonośnych 3-6 m sporadycznie 10-12 m. Ujęcia wody bazujące na tym zbiorniku, charakteryzują się znaczną wydajnością [1].

Obszar GZWP 450 obejmuje marginalną część terenu objętego projektem planu w północno-wschodnim narożniku obszaru. Przebieg granicy obszaru GZWP 450 jak również *hydrogeologicznego obszaru ochronnego* i *proponowanego obszaru ochronnego* (na podstawie zatwierdzonej *Dokumentacji* [32] przedstawiono na rysunku prognozy).

W dokumentacji hydrogeologicznej dotyczącej GZWP 450 [32] hydrogeologiczny obszar ochrony wyznaczony został na podstawie obliczeń czasu dopływu wód do granic GZWP w przyjętych warunkach eksploatacji wody. Przy wyznaczaniu granicy obszaru ochronnego wg kryterium hydrogeologicznego uwzględniono:

- izochronę 25-letnią pionowego czasu dopływu przez strefę aeracji dla obszaru położonego wewnątrz zbiornika,

- izochronę 25-letnią łącznego (pionowego i poziomego) czasu dopływu wód do granic zbiornika z obszaru zasilania

Wyznaczoną wstępnie granicę hydrogeologiczną uszczegółowiono z uwzględnieniem zagospodarowania i użytkowania terenu, dostosowując ją do stałych elementów zagospodarowania takich jak drogi, ulice, cieki wodne itp. zlokalizowane w sąsiedztwie lub przy granicy obszaru wyznaczonego izochroną 25-letnią. Uszczegółowiona granice określono jako granice *proponowanego obszaru ochronnego*. W chwili obecnej GZWP nr 450 nie posiada obszaru ochronnego ustanowionego na mocy obowiązujących przepisów.

Wody w utworach Jurajskich - ujęcie wód mineralnych – Zdrój na Placu Biskupim (otwór OS-2).

W latach 90–tych na terenie Krakowa wykonywane były wiercenia w celu rozpoznania budowy geologicznej i warunków hydrogeologicznych. Wyniki uzyskane z odwiertów umożliwiły poszukiwanie ujęć wody w otworach jurajskich - wodę mineralną nawiercono m.in. na Placu Biskupim (otwór OS-2). Ze względu na skład typ wody określono jako chlorkowo-siarczanowo-sodowy.

Otwór zlokalizowany jest w obrębie utwardzonego asfaltem placyku w pobliżu studni. Na powierzchni terenu stanowi niepozorny element zagospodarowania w postaci zaślepionej metalowej rury o wysokości kilkunastu centymetrów

Wody mineralne naturalnie chronione są warstwą izolującą w postaci pakietu nieprzepuszczalnych iłów mioceńskich, nie mniej należy je chronić poprzez kontrolę prac ziemnych naruszających nadkład utworów wodonośnych. Niedopuszczalna jest likwidacja Zdroju. W zagospodarowaniu placu należy uwzględnić lokalizację Zdroju i zabezpieczyć możliwość jego przyszłego użytkowania.

2.1.4. Gleby

Granice opracowania obejmują teren zainwestowany podlegający w przeszłości i współcześnie znaczącym przekształceniom antropogenicznym. Wg opracowania „Charakterystyka pokrywy glebowej na obszarze miasta Krakowa" [33] na całym analizowanym terenie występują tereny zabudowane oraz gleby urbanoziemne i gleby ogrodowe (Urbisols, Hortisols).

Urbanoziemy cechują się przemieszaniem gruzu i materiału ziemistego w górnej części profilu. Skład chemiczny takich utworów jest zróżnicowany i zależy od zdeponowanych materiałów. W analizowanym terenie duże powierzchnie są pozbawione pokrywy glebowej z uwagi na zainwestowanie (budynki, infrastruktura komunikacyjna).

Gleby ogrodowe (Hortisols) cechują się głębokim poziomem akumulacyjnym i wzbogaceniem w materię organiczną, wynikającym z wieloletniego stosowania zabiegów agrotechnicznych, w tym nawożenia. W obrębie obszaru opracowania występowanie tych gleb dotyczy szczególnie rozległych ogrodów przy kościołach, budynkach zgromadzeń zakonnych oraz użyteczności publicznej, obecnie zagospodarowanych przede wszystkim, jako tereny zieleni urządzonej.

Zaznacza się, że Mapa Gleb Miasta Krakowa [33] została opracowana w skali 1:20000 i ma charakter przeglądowy. Ogranicza to możliwość zastosowania tego materiału kartograficznego do szczegółowego przedstawienia rozmieszczenia przestrzennego gleb.

Gleby obszaru opracowania w całości wyłączone są z użytkowania rolniczego. Dominujący użytek gruntowy to grunty zabudowane i zurbanizowane – tereny mieszkaniowe.

2.1.5. Szata roślinna

Według *Mapy roślinności rzeczywistej miasta Krakowa* [34][1] w obrębie granic obszaru występuje wyłącznie zieleń urządzona: *ogrody zabytkowe oraz zieleńce skwery zieleń przyuliczna*. Znaczącą część terenów ujęta została w wydzieleniu *tereny*

[1] Aktualizację mapy wykonano w ramach projektu MONIT-AIR *„Zintegrowany system monitorowania danych przestrzennych dla poprawy jakości powietrza w Krakowie"* współfinansowanego ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2009-2014. Na podstawie zebranych danych i analiz opublikowano: „Atlas pokrycia terenu i przewietrzania Krakowa" (oprac . zespół pod red. Katarzyna Bajorek –Zydroń, Piotr Wężyk , wydawca Urząd Miasta Krakowa , Wydział Kształtowania Środowiska, Kraków 2016), którego jedną z części stanowi „Mapa roślinności rzeczywistej Krakowa".

zainwestowane, gdzie obok przeważającej zabudowy i zainwestowania występują również powierzchnie z zielenią urządzoną (utrzymane trawniki, klomby, zieleńce) lub rozwijającymi się spontanicznie zbiorowiskami ruderalnymi.

Bardziej szczegółowa ocena stanu, rodzaju i jakości zieleni, na potrzeby projektu planu, przeprowadzona została w ramach opracowania ekofizjograficznego. Na mapie ekofizjografii w oparciu o inwentaryzację z wykorzystaniem map sytuacyjno-wysokościowych, zobrazowania satelitarnego oraz ortofotomapę zaznaczone zostały wszystkie powierzchnie zajęte przez roślinność (powierzchnie biologicznie czynne) zarówno większe tereny zieleni jak również niewielkie skrawki w obrębie podwórek lub przestrzeni publicznych ulic (np. kwadratowe misy wokół drzew). Została również zaznaczona występująca w obszarze roślinność wysoka: drzewa liściaste i iglaste. Odrębnie podkreślone zostały te egzemplarze drzew które ze względu na rozmiar, walory krajobrazowe i dendrologiczne ew. występowanie w określonym otoczeniu wyróżniają się w krajobrazie oraz młode drzewa z gatunków wolno i nisko rosnących w tym głównie nowe nasadzenia. Takie rozróżnienie zostało zastosowane z uwagi na występującą w miastach tendencje do sadzenia w przestrzeniach zwartej zabudowy miejskiej, gatunków drzew o niewielkich rozmiarach w celu uniknięcia konfliktów z zacienianiem kamienic oraz problemów z utrzymaniem drzew o rozbudowanych koronach i systemach korzeniowych. Rozróżnienie na rysunku ekofizjografii pozwala ocenić jak znacząca jest skala tych działań.

Fot. 1. Drzewo cenne pod względem dendrologicznym, wyróżniające się w krajobrazie - dąb szypułkowy na Placu Matejki. Na drugim planie, wzdłuż placu - szpaler klonów pospolitych w odmianie ‘Globosum’ *(fot. Budnik.A, czerwiec 2017r.).*

Drzewa ze względu na wysoki stopień zainwestowania obszaru spełniają bardzo ważne funkcje nie tylko przyrodnicze ale również estetyczne i modyfikujące występujące w obrębie zabudowy mikroklimaty. Na obszarze występują egzemplarze

szczególnie cenne pod względem dendrologicznym (wiekowe drzewa gatunków rodzimych (ew. kasztanowce) o znaczących rozmiarach) oraz krajobrazowym, które wymagają szczególnej ochrony przed zainwestowaniem wskazane do zachowania.

Cenne pod względem dendrologicznym i krajobrazowym;

- Dęby szypułkowe w odmianie „fastigiata' na skwerze Rejtana w tym jeden objęty ochroną w formie pomnika przyrody,
- Dwa klony i kasztanowiec biały przed budynkiem Małopolskiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli przy ul. Garbarskiej 1 (od strony ul. Łobzowskiej),
- Lipy, wiąz oraz kasztanowiec na pl. Biskupim (w części skweru od strony parkingu samochodowego),
- Trzy lipy (w tym jeden pomnik przyrody) oraz klon na dziedzińcu wejściowym przed kościołem św. Franciszka Salezego przy ul. Krowoderskiej,
- Lipa i dwa wiązy rosnące w otoczeniu kamienicy przy ul. Łobzowskiej 53,
- Kasztanowiec biały rosnący w podwórku na granicy posesji budynków nr 67 i 69 przy ul. Krowoderskiej
- Dęby czerwone oraz kasztanowce białe na terenie Politechniki Krakowskiej,
- Dąb szypułkowy na Placu Matejki,
- Dwa kasztanowce białe, klon i lipa w otoczeniu Bazyliki Św. Floriana,
- Jesion przy murze ogrodu kościelnego od strony ul. Pawiej,
- Liczne stare drzewa występujące na terenie Domu Pomocy Społecznej im. Helclów przy ul. Szlak oraz na terenie Politechniki Krakowskiej
- Liczne stare drzewa na terenie Parku Jalu Kurka – pozostałości dawnego założenia parkowego.

Poza wyżej wymienionymi w obrębie obszaru występują drzewa, które pod względem dendrologicznym nie wyróżniają się na tle pozostałych, ich ocena jest jednak wysoka ze względu na role jakie pełnią w strukturze krajobrazu. Są to drzewa które pełnią rolę lokalnych dominant, akcentów we wnętrzach urbanistycznych, stanowią ważną „oprawę" architektury lub jedyny zielony element w wyróżniający się na tle zabudowy.

Tereny zieleni charakteryzują się dużą różnorodnością gatunkową. Obok gatunków rodzimych występują licznie gatunki roślin ozdobnych obcego pochodzenia. Dla wielu miejsc, zwłaszcza we wnętrzach kwartałów zabudowy charakterystyczne jest występowanie pnączy na ścianach kamienic, murach oraz oplatających stare drzewa. W strukturze gatunkowej roślinności drzewiastej przeważają jesiony, klony, kasztanowce, wiązy, lipy. Stwierdzono również występowanie wierzb płaczących, brzóz, dębów, platanów i in., a także drzew iglastych świerków, modrzewi. W składzie gatunkowym drzewostanu duży udział mają również drzewa owocowe sadzone głównie w ogrodach przyklasztornych.

Z krzewów występują m.in.: cis, głóg, jałowiec, lilak pospolity, bez czarny, forsycja, leszczyna, ligustr w formie żywopłotów, berberysy, róże, hortensja i wiele innych krzewów ozdobnych typowych dla urządzonych terenów zieleni.

Nowe nasadzenia wzdłuż ulic to głównie drzewa odmian o kulistych koronach z gatunków klon polny, klony pospolite, wiśnia osobliwa, robinia akacjowa oraz jarząb. Wzdłuż ul. Pawiej drzewa rosną w betonowych donicach.

We wnętrzach kwartałów zabudowy w większości przypadków zieleń jest w różnym stopniu pielęgnowana, jednakże dość licznie występują wnętrza w których roślinność wskutek zaniedbań, złych warunków wzrostu, zacieniania, jest bardzo szczątkowa, w złym stanie fitosanitarnym.

Do terenów zasługujących na wyróżnienie ze względu na ilość zieleni oraz różnorodność gatunkową należą: ogród w otoczeniu zabudowy Domu Pomocy Społecznej im. L.A. Helclów, Park Jalu Kurka, ogrody przy kościołach i zgromadzeniach zakonnych a także skwery i zieleń na terenie Politechniki Krakowskiej oraz na Placu Biskupim i Placu Matejki (opis roślinności i zagospodarowania istniejących wyróżniających się terenów zieleni przytoczony został we wprowadzeniu do rozdziału 2.). Jako ciągi zielonych alei gdzie zachowały się stare egzemplarze drzew wyróżniają się ulice – Szlak, Krowoderska, Żuławskiego

Według informacji zawartych w Mapie roślinności rzeczywistej [34], w obszarze opracowania nie występują chronione siedliska przyrodnicze w rozumieniu Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. *w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000* (Dz. U. Nr 77, poz. 510 z późn. zm.), brak również udokumentowanych stanowisk roślin chronionych w rozumieniu Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. *w sprawie ochrony gatunkowej roślin* (Dz. U. 2014 poz. 1409).

2.1.6. Świat zwierząt

Cały obszar jest w znaczącym stopniu zainwestowany intensywną zabudową śródmiejską i podlega silnej presji antropogenicznej, a istniejące tereny zieleni mają charakter izolowany. Tego typu obszary zasiedlają gatunki zwierząt o dużej odporności, głównie pospolite częściowo uzależnione od siedlisk ludzkich. Są to przede wszystkim drobne ssaki, owady oraz ptaki, wykorzystujące środowiska zurbanizowane, jako miejsca rozrodu i regularnego przebywania. Są to w głównej mierze drzewa i krzewy, ale również elementy zagospodarowania (np.: nisze w budynkach, w murach, niezabezpieczone otwory okienne itp.). W przypadku zwierząt chronionych, miejsca te jako siedliska, wraz z zasiedlającą je fauną podlegają ochronie prawnej.

Podczas wizji terenowej (kwiecień 2016 r.) zanotowano m.in. następujące gatunki wymienione w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. *w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt*: kos *Turdus merula*, bogatka *Parus major*, modraszka *Cyanistes careuleus*, sroka *Pica pica*, gawron *Corvus frugileus*, kwiczoł *Turdus pilaris*, kawka *Coloeus monedula*. Licznie na obszarze opracowania występuje gołąb miejski *Columba livia forma urbana* oraz gołąb grzywacz *Columba palumbus*. W rejonie placu Matejki obserwowano również pustułkę *Falco tinnunculus* – gatunek ptaka drapieżnego z rodziny sokołowatych. Wg informacji z Wydziału Kształtowania Środowiska UMK regularnie zasiedlane są również budki dla jerzyków *Apus apus*, w rejonie występują również nietoperze.

Najkorzystniejsze warunki bytowania dla licznych ptaków oraz innych zwierząt, występują w zielonych wnętrzach kwartałów, odizolowanych od hałasu komunikacyjnego i innych uciążliwych aspektów funkcjonowania miasta. W szczególności wyróżniają się pod tym kątem większe ogrody i tereny zieleni: Park Jalu Kurka, ogród na terenie Domu Pomocy Społecznej im. L. A. Helclów, ogród na terenie Zgromadzenia Zakonnic NMP przy ul. Łobzowskiej.

2.2. Odporność na degradację i zdolność do regeneracji

Na obszarze opracowania obserwuje się stałą presję na środowisko wynikającą z intensywnego użytkowania terenów zabudowy wielorodzinnej oraz funkcjonowania komunikacji, przy czym środowisko przyrodnicze jest bardzo silnie przekształcone. Do najistotniejszych oddziaływań należą przede wszystkim zanieczyszczenia różnego rodzaju. Poszczególne elementy środowiska obszaru opracowania różnią się między sobą odpornością na wymienione oddziaływania. Również odporność i zdolność do regeneracji danego elementu może być zróżnicowana, co wynika z szerokiego zakresu czynników zakłócających.

Odporność elementów środowiska:

Gleby

Należą do najmniej odpornych elementów, na skutek rozwoju zabudowy i zainwestowania terenów podlegają trwałym przekształceniom takim jak zasypywanie czy całkowita likwidacja, regeneracja środowiska glebowego może trwać nawet kilkaset lat.

Ukształtowanie terenu

Ukształtowanie terenu należy do bardziej odpornych elementów środowiska na antropopresję. W analizowanym terenie nie występują deniwelacje, które w przypadku zabudowy mogłyby ulec przekształceniom, ponadto jest to teren w większości zabudowany.

Wody podziemne

Czwartorzędowe wody podziemne w obrębie granic obszaru stanowią element mało odporny. Ze względu na słabą izolację od powierzchni terenu wody te zagrożone są przenikaniem zanieczyszczeń.

Klimat akustyczny

Na silne oddziaływania narażone są tereny pomiędzy zabudową, a ciągami komunikacyjnymi, w tych granicach klimat akustyczny jest też całkowicie nieodporny. Hałas w dużo mniejszym stopniu dociera do wnętrz kwartałów, izolacja akustyczna w postaci zabudowy wpływa na wysoką odporność klimatu akustycznego w tych partiach obszaru. Bezpośrednio po ustaniu oddziaływania powraca do stanu pierwotnego.

Powietrze

Należy do średnio odpornych elementów, usytuowanie terenu oraz warunki mikroklimatu, a także charakter zagospodarowania sprzyjają gromadzeniu się zanieczyszczeń, zwłaszcza w sezonie zimowym, kiedy warunki pogodowe sprzyjają inwersjom, a emisja niska jest największa.

Regeneracja w przypadku zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego, po ustaniu negatywnego oddziaływania, następuje stosunkowo szybko.

Szata roślinna

Na obszarze opracowania znajduje się kilka miejsc, w których na niewielkich powierzchniach utrzymanie roślinności zostało zaniechane i zaczęła rozwijać się głównie roślinność synantropijna i ruderalna a następnie spontaniczne zarośla. Ze względu na specyfikę rozwoju tego typu roślinności, zbiorowiska te charakteryzują się dużą odpornością. Roślinność przyuliczna cechuje się małą odpornością na oddziaływania antropogeniczne (w szczególności na zanieczyszczenia) m.in. ze względu na złe warunki wzrostu.

Bez względu na charakter i genezę zbiorowisk roślinnych niemalże całkowita eliminacja może nastąpić wskutek zabudowy terenu.

Fauna

Cechuje się zróżnicowaną odpornością, część gatunków podlega synurbizacji i przystosowuje się do życia na zainwestowanych terenach, natomiast gatunki wrażliwe, o wąskiej amplitudzie ekologicznej opuszczają teren na skutek utraty siedlisk, źródeł pożywienia czy też zakłóceń ze strony działalności człowieka.

Krajobraz

Ze względu na niemal całkowite, trwałe zainwestowanie krajobraz obszaru opracowania należy w obecnym stanie do bardziej odpornych elementów środowiska jako całość, ale bardzo wrażliwych w relacjach lokalnych. Największy wpływ na krajobraz mają tu obiekty powstające przy głównych ciągach komunikacyjnych jako obiekty widoczne w perspektywach ulic i oddziałujące na bardzo licznych odbiorców. Zmiany w krajobrazie wywołane rozwojem zabudowy w praktyce w większości przypadków są nieodwracalne.

Mikroklimat

Wrażliwy szczególnie na ograniczenie powierzchni biologicznie czynnej. Wzrost udziału powierzchni zainwestowanych powoduje zmiany mikroklimatu w kierunku cech typowych dla zjawiska miejskiej wyspy ciepła. Po ustąpieniu czynnika zakłócającego może ulec stosunkowo szybkiej regeneracji.

2.3. Prognoza zmian przy braku realizacji ustaleń MPZP

2.3.1. Zmiany naturalne

Środowisko obszaru jest silnie przekształcone, zdecydowana większość elementów biotycznych obszaru pozostaje pod wpływem działalności człowieka. Pod wpływem aktualnego użytkowania i zagospodarowania zmiany naturalne są bardzo ograniczone, a dotyczą przede wszystkim reakcji środowiska na stałą jednostronna presję antropogeniczną. Wyrażają się poprzez słabo zauważalne w krótkim okresie czasu zmiany takie jak: skracanie okresu wegetacji roślin, spadek różnorodności biologicznej, osłabienie odporności. W granicach obszaru opracowania obserwuje się jednak również dynamiczne procesy sukcesji roślinnej obejmujące niewielkie fragmenty zieleni, na których zaprzestano zabiegów pielęgnacyjnych. W sytuacji dalszego zaniechania zabiegów ogrodniczych na tych terenach prognozuje się kontynuację sukcesji.

2.3.2. Zmiany antropogeniczne

Ze względu na ograniczenie ilości wolnej przestrzeni (teren zabudowy śródmiejskiej w centrum miasta), jak również ograniczenia formalno-prawne (m.in. zabudowa w większości zabytkowa) możliwość rozwoju nowej zabudowy na obszarze opracowania jest ograniczona. Do relatywnie rozległych wolnych przestrzeni należą ogrody przyklasztorne i przykościelne oraz teren parku Jalu Kurka, ale istnieją również pojedyncze luki w pierzejach zabudowy oraz niezabudowane działki lub części działek wewnątrz kwartałów zabudowy, które przy obecnie obserwowanych tendencjach maksymalnego wykorzystania terenów mogą zostać zabudowane, nawet tam gdzie wydaje się to niemożliwe.

Brak regulacji planistycznych może spowodować dogęszczanie zabudowy w sposób zbyt intensywny zarówno w zakresie ilości jak i gabarytów nowych obiektów z uszczerbkiem dla substancji zabytkowej, krajobrazu a także powierzchni biologiczne czynnych czy istniejącej roślinności.

2.3.3. Sytuacje konfliktowe w środowisku

Położenie w centrum i wynikające stąd zagęszczenie zabudowy, terenów komunikacji, nagromadzenie różnorodnych usług warunkują bardzo dużą skalę presji antropogenicznej i oddziaływań związanych z funkcjonowaniem miasta.

Do najistotniejszych źródeł oddziaływań należy komunikacja – dotyczy to zarówno ulic wewnątrz obszaru jak i w otoczeniu. Największe oddziaływania generują ciągi komunikacyjne w obwodnicach Krakowa pomiędzy którymi położony jest obszar, zwłaszcza Aleja Słowackiego stanowiąca ważną i ruchliwą arterię komunikacyjną miasta. Intensywny ruch odbywa się również na ulicach Pawiej Długiej oraz Krowoderskiej. Pozostałe ulice cechują się mniejszym natężeniem ruchu. Niekorzystne oddziaływania ciągów komunikacyjnych na obszarze opracowania to:

- **hałas**
  Problem hałasu komunikacyjnego dotyczy terenów w sąsiedztwie ciągów komunikacyjnych wynika głównie z ruchu samochodowego w mniejszym stopniu, tramwajowego. Hałas kolejowy ma znaczenie marginalne.

Wg mapy akustycznej z 2017 roku [21] w zasięgu ponadnormatywnych oddziaływań hałasem (normy przyjęte jak dla zabudowy w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 mieszkańców w rozumieniu rozporządzenia MŚ z dnia 14 czerwca 2007 *w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku t.j. Dz.U.2014.112*) pozostaje zabudowa w pierwszej linii od Alei Słowackiego, przekroczenia zaznaczają się również w ciągach Dunajewskiego oraz Pawiej przy czym zamykają się one zasadniczo w obrębie jezdni ulic. Zaznacza się, że w ograniczeniu rozprzestrzeniania się hałasu istotną rolę pełnią zwarte pierzeje zabudowy. Usytuowane wzdłuż ulic, stanowią barierę dla dźwięków generowanych na ulicach, dzięki czemu wnętrza kwartałów pozostają ciche.

– **drgania**

W odniesieniu do komunikacji należy również wymienić oddziaływanie w zakresie drgań. Mimo sukcesywnej wymiany torowisk oraz taboru ruch tramwajowy (przy minimalnym ruchu pojazdów ciężarowych w obrębie opracowania), stanowi najistotniejsze źródło drgań i wibracji;

– **zanieczyszczenie powietrza ze źródeł komunikacyjnych**

Emisja zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych ulega znacznym fluktuacjom w ciągu doby, wraz ze zmianami natężenia i warunków ruchu, warunków dyspersji zanieczyszczeń, itp. W nocy jest bardzo mała, w godzinach szczytu osiąga wartość maksymalną. Silniki spalinowe emitują przede wszystkim: węglowodory, acetylen, aldehydy, tlenki azotu i węgla, a także związki siarki oraz silnie toksyczny benzo(a)piren. Obok zanieczyszczeń pyłowych i gazowych związanych ze spalaniem paliw, drogi stanowią również źródło zanieczyszczeń pyłowych pochodzących ze ścierania powierzchni asfaltowych i ogumienia.

– **zanieczyszczenie gleb**

Zanieczyszczenie gleb szkodliwymi substancjami pochodzącymi ze środków transportu samochodowego (m.in. metale ciężkie, węglowodory) i zasolenie powierzchni ziemi w sąsiedztwie ciągów komunikacyjnych w okresie zimowym. Zasolenie może prowadzić do zjawiska suszy fizjologicznej i usychania roślin w zasięgu oddziaływania zanieczyszczenia, chlorek sodu powoduje ponadto niszczenie struktury gleby – staje się ona mniej przepuszczalna dla wody i gazów. Na obszarze opracowania drzewa są szczególnie narażone na negatywne oddziaływania zanieczyszczeń – rosną przeważnie w bezpośrednim sąsiedztwie jezdni i chodników, z zachowaniem minimalnej powierzchni biologicznie czynnej wokół pnia. Często ta właśnie powierzchnia jest miejscem składowania zanieczyszczonych mas śniegu;

W zakresie pozostałych źródeł oddziaływań antropogenicznych na obszarze opracowania najistotniejsze znaczenie ma:

– **zanieczyszczenie powietrza w wyniku emisji niskiej**

Niska emisja powodowana jest przez liczne źródła wprowadzające do powietrza niewielkie ilości zanieczyszczeń. Spora liczba emitorów jak również to, że wprowadzanie zanieczyszczeń następuje z kominów o niewielkiej wysokości

powoduje, że zanieczyszczenia gromadzą się wokół miejsca powstawania i w przypadku braku odpowiedniej cyrkulacji powietrza mogą utrzymywać się długi czas. Częściowo zabudowa w obszarze opracowania jest podłączona do sieci ciepłowniczej, a część obiektów posiada ekologiczne źródła ciepła (np.: ogrzewanie elektryczne, gazowe). Jednak wciąż w granicach obszaru opracowania i w jego otoczeniu znajdują się liczne źródła emisji niskiej, które oprócz emisji ze źródeł transportu i niekorzystnych warunków naturalnych przyczyniają się do złego stanu aerosanitarnego powietrza w centrum miasta.

– **hałas komunalny**
Pod względem poziomu hałasu komunalnego obszar opracowania wykazuje duże zróżnicowanie. W kwartałach gdzie dominuje zabudowa mieszkaniowa, a zwłaszcza w ich wnętrzach oddziaływania są znikome, mogą wiązać się z okresowo prowadzonymi robotami remontowymi ewentualnie wynikać z zachowań ludzkich. Większość przestrzeni wewnątrz kwartałów zabudowy zwłaszcza po bezpośrednim przejściu z ruchliwych ulic, odbiera się jako przestrzenie ciche. Najbardziej odczuwalny hałas komunalny towarzyszy placom targowym, występuje również w ogólnodostępnych tłumnie uczęszczanych miejscach: w rejonie galerii handlowej przy ul. Pawiej, na Placu Jana Nowak Jeziorańskiego, na ul. Długiej, w otoczeniu niektórych budynków Politechniki Krakowskiej.

Z uwagi na istniejące intensywne zainwestowanie terenu możliwość rozwoju nowej zabudowy jest ograniczona i tym samym ograniczone są oddziaływania z tym związane. W zwartej zabudowie obszaru istnieją jednak wolne przestrzenie zajęte głównie przez ogrody śródblokowe. Dogęszczanie zabudowy powoduje pogarszanie komfortu zamieszkania dotychczasowych mieszkańców, uciążliwości na etapie budowy (drgania, hałas, zapylenie), zmiany w krajobrazie, redukcje zieleni, zacienienie.

Do obszarów największych przekształceń, które miały miejsce w latach ubiegłych należą tereny zlokalizowane wzdłuż ulicy Pawiej. Poza tym rejonem, nowe inwestycje prowadzone były punktowo. Wśród wolnostojących obiektów powstałych w ostatnich dwóch latach wyróżnia się nowy pawilon Domu Pomocy Społecznej im. L.A. Helclów (obiekt o powierzchni 4162,1m^2) (Ryc. 2), do znaczących zmian zaliczyć można również pojedyncze uzupełnienia np.: wypełnienie pierzei zabudowy przy ul. Szlak (fot. 2 i fot.3).

Ryc. 2. Teren Domu Pomocy Społecznej im. L i A Helclów - a. stan w 2015r. , b. stan w 2019r.

a. b.

Fot. 2. Luka w południowej pierzei zabudowy przy ulicy Szlak (stan: lipiec 2016r r.)

Fot. 3. Wypełnienie luki pierzei zabudowy przy ulicy Szlak (ul. Szlak 49) (stan: marzec 2019r.)

Oddziaływanie na zieleń

W centralnych rejonach miast skutki kolizji budowy nowych obiektów/infrastruktury (lub remontów istniejących) z terenami zieleni i drzewami, w wyniku których redukowana jest zieleń, są szczególnie istotne. Dla obszaru zdominowanego zabudową, obecność zieleni jest bardzo pożądana, dla lokalnych mikroklimatów, krajobrazu wnętrz urbanistycznych może mieć znaczenie usunięcia nawet pojedynczego drzewa czy krzewu. W centrach miast, zieleń ma mniej sprzyjające warunki rozwoju zwłaszcza wzdłuż ciągów komunikacyjnych czy w zacienionych podwórkach wysokich kamienic, lub bezpośrednim sąsiedztwie budynków. Trudne warunki mają zadrzewienia przyuliczne gdzie gęsta sieć infrastruktury technicznej napowietrznej i podziemnej oraz obecność samej jezdni ograniczają możliwości prawidłowego rozwoju. Ponadto przedwczesne zamieranie i nieprawidłowy rozwój drzew w mieście uwarunkowane są m.in. niewłaściwą pielęgnacją, nadmiernym zasoleniem gleby, zagęszczeniem oraz uszczelnieniem gruntu w zasięgu strefy korzeniowej, niewłaściwym zabezpieczeniem drzew na czas budowy i remontów [8] .

Wg przeprowadzonych badań drzewa, wokół których gleby zakryto płytami lub asfaltem wcześniej tracą liście [35]. Odpowiedzialność za stwierdzone skrócenie okresu wegetacyjnego ponosi głównie silnie zakłócenie procesów glebowych, wynikających z zagęszczenia gleb jak i braku starannego i częstego podlewania. Tego typu wymienionym niekorzystnym oddziaływaniom podlega znacząca część drzew w obrębie obszaru opracowania.

Jednocześnie istotny jest fakt, że istniejące drzewa są przynajmniej w części uwzględniane w procesie inwestycyjnym (jak pokazują m.in. przykłady z innych części śródmieścia), jednak niejednokrotnie prace budowlane i remontowe są okazją do usunięcia istniejącego drzewostanu. Drzewa niszczone są również wskutek drastycznych zabiegów „pielęgnacyjnych” i „korekcyjnych” .

Przewiduje się, że najbardziej istotne konflikty mogą mieć miejsce w wyniku uzupełniania zabudowy oraz nadbudowy istniejących budynków. Dominującym aspektem jest potrzeba zachowania tkanki zabytkowej oraz wartości krajobrazowych. W wyniku rozwoju zabudowy mogą ulec przekształceniom historyczne narysy podwórek zabudowy blokowej, wnętrza urbanistyczne. Zniekształcone mogą zostać również powiązania widokowe oraz formy budynków. Z drugiej strony brak działań inwestycyjnych, czy też kompleksowej opieki powodować może degradację przestrzeni, zamknięcie i wyłączenie z życia miasta. W sytuacji zagrożenia likwidacją pozostają fragmenty obiektów zieleni.

Istotnym elementem wymagającym regulacji jest stylistyka pojawiających się detali w zakresie małej architektury oraz elementów reklamowych. Wobec znaczącej liczby różnorodnych obiektów usługowych i handlowych istnienie tych elementów jest nieuniknione. Konflikt w zakresie krajobrazu miasta, jakości jego przestrzeni powinien być ograniczony poprzez szczegółowe regulacje dotyczące tej tematyki oraz ich bezwzględne egzekwowanie.

Z uwagi na zagęszczenie zabudowy bardzo konfliktowe jest prowadzenie wszelkich robót budowlanych (hałas, wibracje, emisje pyłów, ograniczenia w ruchu ulicznym pojazdów jak i pieszych).

2.4. Uwarunkowania ekofizjograficzne

Poniższe wnioski oraz wskazania przytoczone zostały za opracowaniem ekofizjograficznym podstawowym sporządzonym do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru „Kleparz” [4]:

Wskazanie możliwości likwidacji i minimalizacji zagrożeń środowiska przyrodniczego

Środowisko przyrodnicze obszaru podlegające stałej presji antropogenicznej, przekształcone zostało w sposób znaczący, praktycznie bez możliwości powrotu do stanu naturalnego. W obliczu daleko posuniętych zmian oraz stopnia oddziaływania gospodarki człowieka wskazanie możliwości likwidacji i minimalizacji zagrożeń środowiska przyrodniczego jest bardzo ograniczone. W zakresie regulacji planistycznych możliwość taką daje wprowadzenie ochrony istniejącej zieleni np. poprzez:

- wyznaczenie odrębnych terenów zieleni,
- określenie wskaźników powierzchni biologicznie czynnej zapewniających zachowanie istniejących powierzchni zieleni we wszystkich terenach,
- zakazy lokalizacji nowej zabudowy i zainwestowania w określonych (wybranych) terenach,
- określenie nieprzekraczalnych linii zabudowy w terenach zabudowy usługowej i mieszkaniowej oraz w pozostałych terenach gdzie dopuszcza się możliwość zainwestowania uwzględniających istniejącą zieleń,
- wskazanie konkretnych obiektów do ochrony przed zainwestowaniem,
- określenie zasad ochrony zieleni w tym w terenach komunikacji,

Poza regulacjami planistycznymi, kwestie rozwoju, utrzymania oraz ochrony funkcjonujących ekosystemów oraz elementów przyrodniczych w większości będą podlegać regulacji przepisami odrębnymi z zakresu ochrony przyrody oraz utrzymania porządku.

W aspekcie struktury i funkcjonowania środowiska przyrodniczego obszaru istotnym jest ochrona istniejących ciągów zieleni wzdłuż ulic jako ciągów ekologicznych spajających poszczególne enklawy zieleni. Ochrona, poprawa i wzmocnienie struktury w tym zakresie powinna realizować się poprzez: zachowanie istniejących szpalerów drzew, uzupełnienie luk, wymiana drzewostanu, rekultywacja zieleni.

Wskazanie obszarów koniecznych do ochrony prawnej

Cały obszar opracowania w różnym stopniu podlega ochronie prawnej wynikającej z Ustawy *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*. Zdecydowana większość obiektów, a także układ urbanistyczny Kleparza wpisane zostały do rejestru lub ewidencji zabytków. W przeważającej części obszar opracowania znajduje się w granicach pomnika historii. Pomimo ochrony wynikającej z przepisów odrębnych, z uwagi na procesy inwestycyjne zachodzące w obszarze opracowania (w tym rozbudowy i nadbudowy istniejących obiektów) wskazane jest określenie kompleksowych regulacji w zakresie gospodarki przestrzenią, precyzujących możliwość rozwoju zabudowy w sposób zrównoważony, jak również określających możliwości urządzania przestrzeni miejskich.

W zakresie form określonych w Ustawie *o ochronie przyrody*, zważywszy na wartość środowiska przyrodniczego, nie wskazuje się terenów, które należałoby objąć formami ochrony obszarowej, nie mniej ze względu bardzo intensywne zainwestowanie pożądane byłoby zabezpieczenie przed zabudową i likwidacją wszystkich istniejących powierzchni biologicznie czynnych.

Jako tereny zieleni, które bezwzględnie powinny być chronione przed zabudową, wskazuje się tereny zieleni ogrodów przyklasztornych i kościelnych cechujące się relatywnie dużą powierzchnią i najwyższymi walorami przyrodniczymi, a także dużą wartością pod względem kulturowym. Ochrona tych terenów wyrażać powinna się poprzez podjęcie odpowiednich działań konserwatorskich (konserwacja, rekonstrukcja, uporządkowanie). Podobnie zabezpieczona powinna być również istniejąca zieleń Parku Jalu Kurka, ogrody w otoczeniu Domu Pomocy Społecznej im. L.A. Helclów oraz część zieleni na terenie Politechniki Krakowskiej.

W obszarze występuje również szereg mniejszych terenów zieleni w formie skwerów, zieleńców, pasów zieleni towarzyszącej komunikacji, zieleni towarzyszącej obiektom publicznym, które bezwzględnie powinny zostać zachowane. W tej grupie szczególnie wskazuje się skwery i zieleń na placach Biskupim, Matejki, Słowiańskim, Jana Nowaka Jeziorańskiego, Skwer Rejtana, zieleń w otoczeniu Nowego Kleparza. Na mapie ekofizjografii zaznaczone zostały ponadto liczne mniejsze obiekty istotne we wnętrzach urbanistycznych (np.zieleń wzdłuż ulicy Krótkiej, przedogródki przy ulicy Kolberga, skwer na rogu ulic Długiej i Pędzichów) lub istotne ze względów społecznych (zieleń towarzysząca przy szkołach i przedszkolach).

W przyszłym zagospodarowaniu ochroną powinny zostać objęte istniejące drzewa, a zwłaszcza najbardziej cenne egzemplarze wskazane w niniejszym opracowaniu. W projekcie planu miejscowego ich ochrona wyrażać się powinna przede wszystkim poprzez nieprzeznaczanie miejsc, w których rosną cenne egzemplarze, pod zainwestowanie.

Tereny objęte granicami sporządzanego planu obejmują siedliska chronionych gatunków zwierząt w rozumieniu ustawy *o ochronie przyrody* oraz rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2014 r. *w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt* (Dz. U.2016 poz. 2183). Z powyższego wynikają określone zakazy i ograniczenia, które winny zostać uwzględnione w procesie planistycznym, zwłaszcza w sytuacjach prowadzących do zmiany przeznaczenia względem dotychczasowego sposobu użytkowania terenu. Zmiany te mogą być uzależnione od możliwości uzyskania ewentualnych odstępstw od obowiązujących zakazów, przy czym należy dążyć do maksymalnej ochrony siedlisk zwierząt chronionych.

Wskazanie obszarów predysponowanych do pełnienia funkcji przyrodniczych

Obiektami zieleni, które wskazuje się jako najistotniejsze do pełnienia funkcji przyrodniczych są przede wszystkim te obejmujące relatywnie rozległe i zwarte tereny zieleni wewnątrz kwartałów zabudowy. Obiekty te cechują się najwyższymi walorami przyrodniczymi, dużym zróżnicowaniem roślinności, a ponadto posiadają wysoką wartość historyczno-kulturową i krajobrazową. Ze względu na swoje wartości tereny te powinny podlegać bezwzględnej ochronie przez zabudową oraz ubytkami powierzchni zieleni wynikającymi z innych działań inwestycyjnych. Do form

zagospodarowania istotnych pod względem przyrodniczym zalicza się również ciągi zieleni wzdłuż ulic (szpalery, aleje) pełniące rolę korytarzy ekologicznych.

Większe obiekty zieleni stanowią tereny najbardziej cenne w strukturze przyrodniczej obszaru, mając jednak na względzie istniejący stopień zainwestowania obszaru każdy skrawek zieleni (skwer, zieleniec, ogródek w podwórzu kamienicy), ma istotne znaczenie w relacjach lokalnych, dlatego wszystkie tereny zieleni nawet te silnie zdegradowane (ale umożliwiające wegetacje) wskazuje się jako predysponowane do pełnienia funkcji przyrodniczych oraz kształtowania mikroklimatów w zabudowie miejskiej

Występowanie zieleni, obok walorów estetycznych, wpływa na złagodzenie uciążliwości niekorzystnych oddziaływań zabudowy miejskiej, a tym samym poprawę mikroklimatu panującego we wnętrzach urbanistycznych.

W przyszłej strukturze przestrzennej, ze względu presję inwestycyjną trudno oczekiwać na zwiększenie ilości powierzchni biologicznie czynnych a zwłaszcza nowych obiektów zieleni, nie mniej takie działania byłby bardzo pożądane.

Bardzo ważnym elementem w strukturze przyrodniczej są powiązania i ciągi ekologiczne. W warunkach miejskich funkcje korytarzy przejmuje zieleń w korytarzach ulic. Pożądanym jest by wzdłuż wszystkich ulic obszaru opracowania sadzone były drzewa oraz urządzana zieleń, niestety nie we wszystkich przestrzeniach występują ku temu sprzyjające warunki.

Wskazanie terenów przydatnych do pełnienia różnych funkcji społeczno-gospodarczych, z podaniem stopnia natężenia ich realizacji

Na obszarze opracowania dominują funkcje typowe dla ścisłego centrum miasta: komunikacyjna, mieszkaniowa oraz funkcje usługowe z zakresu: handlu, gastronomi, hotelarstwa, oświaty, kultury, administracji a także usług sakralnych. Ze względu na położenie obszaru, jego zagospodarowanie i użytkowanie, a szczególnie ze względu na głębokie korzenie historyczne, wartość zabytkową i kulturalną jest on predysponowany na pierwszym miejscu, a także w całości, do kontynuacji powyższych funkcji. Rozwój obszaru w zakresie tych podstawowych funkcji powinien odbywać się z położeniem nacisku na utrzymanie istniejących terenów zieleni, w warunkach ścisłego centrum miasta pełniących obok roli przyrodniczej, funkcje wypoczynkowo - rekreacyjne, estetyczne i kształtujące lokalne mikroklimaty.

Z uwagi na sukcesywne wypieranie funkcji mieszkaniowych ze ścisłego centrum miasta, należy dążyć do podjęcia działań w celu utrzymania funkcji mieszkaniowej, szczególnie na wyższych kondygnacjach zabudowy.

W podsumowaniu opracowania ekofizjograficznego sporządzonego na potrzeby planu określono m.in. następujące wnioski:

1. Położenie w centrum miasta oraz nagromadzenie różnorodnych usług warunkują bardzo dużą skalę presji antropogenicznej i oddziaływań związanych z funkcjonowaniem miasta. Do najistotniejszych źródeł oddziaływań należy komunikacja – dotyczy to zarówno ulic wewnątrz obszaru jak i w otoczeniu. Największe oddziaływania generują ciągi komunikacyjne w obwodnicach Krakowa pomiędzy którymi położony jest obszar, zwłaszcza Aleja Słowackiego

stanowiąca ważną i ruchliwą arterię komunikacyjną miasta. Intensywny ruch odbywa się również na ulicach Pawiej Długiej oraz Krowoderskiej.

2. Do sytuacji konfliktowych związanych z komunikacją należy zaliczyć problem parkowania – deficyt miejsc parkingowych generuje nieprawidłowe zachowania w tym zakresie – parkowanie w miejscach niedozwolonych, pozostawienie zbyt wąskiego przejścia dla pieszych czy też blokowanie przejazdu tramwajów.
3. Obszar opracowania od strony wschodniej sąsiaduje z Dworcem Głównym oraz linią kolejową, co generuje ograniczenia w zagospodarowaniu terenów.
4. Sąsiedztwo węzła komunikacyjnego kolejowego i drogowego o znaczeniu ponadlokalnym oraz jednej z najbardziej uczęszczanych galerii handlowych w Krakowie stanowi istotne uwarunkowanie dla rozwoju obszaru. Wraz z rozbudową Dworca Głównego, budową „Nowego Miasta" wzrosła ranga ulicy Pawiej, która wraz z placem Jana Nowaka Jeziorańskiego stanowi bardzo ważne reprezentacyjne przestrzenie publiczne w mieście.
5. W analizowanym obszarze występuje szereg drzew wyróżniających się rozmiarami w grupie innych, cennych pod względem krajobrazowym lub dendrologicznym, bądź stanowiących istotne solitery w intensywnie zabudowanej przestrzeni. Drzewa te należy chronić przed usunięciem/zniszczeniem.
6. W strukturze krajobrazowej obszaru do najcenniejszych elementów zaliczyć należy wnętrza urbanistyczne placów zwłaszcza Placu Matejki, wnętrze ulicy Basztowej oraz istniejące dominanty i powiązania widokowe z obiektami zlokalizowanymi w obrębie Starego Miasta. Jako wymagające starannego kształtowania i oprawy wskazuje się ulicę Pawią oraz pl. Jana Nowaka Jeziorańskiego.
7. Teren opracowania predysponowany jest do kontynuacji i rozwoju funkcji mieszkaniowych oraz usługowych w tym obsługi ruchu turystycznego. Do pełnienia funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej na potrzeby mieszkańców obszaru wskazuje się tereny zieleni wewnątrz kwartałów zabudowy. Bardzo duży potencjał do pełnienia tej funkcji w szerszym wymiarze (a także funkcji dydaktycznej) posiadają ogrody przyklasztorne. Obiektem, który również powinien pełnić funkcje rekreacyjno-wypoczynkowe jest zamknięty obecnie park Jalu Kurka.
8. Dla celów sporządzanego projektu planu sporządzone zostało opracowanie eksperckie pn. *"Konsultacja problemowa niezbędnego zakresu regulacji do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w obszarze „Kleparz" w Krakowie"*. W opracowaniu sformułowno szereg szczegółowych wytycznych dotyczących możliwości kształtowania przestrzeni w tym uzupełnień zabudowy w obrębie obszaru. Wskazania te zostały szeroko zacytowane w opracowaniu ekofizjograficznym i powinny być uwzględnione przy sporządzaniu projektu planu miejscowego.
9. Jako tereny zieleni, które bezwzględnie powinny być chronione przed zabudową, wskazuje się tereny zieleni ogrodów przyklasztornych i kościelnych

cechujące się relatywnie dużą powierzchnią i najwyższymi walorami przyrodniczymi, a także dużą wartością pod względem kulturowym. Ochrona tych terenów wyrażać powinna się poprzez podjęcie odpowiednich działań konserwatorskich (konserwacja, rekonstrukcja, uporządkowanie). Podobnie zabezpieczona powinna być również istniejąca zieleń Parku Jalu Kurka, ogrody w otoczeniu Domu Pomocy Społecznej im. L.A. Helclów oraz część zieleni na terenie Politechniki Krakowskiej.

10. W obszarze występuje również szereg mniejszych terenów zieleni w formie skwerów, zieleńców, pasów zieleni towarzyszącej komunikacji, zieleni towarzyszącej obiektom publicznym, które bezwzględnie powinny zostać zachowane. W tej grupie szczególnie wskazuje się skwery i zieleń na placach Biskupim, Matejki, Słowiańskim, Jana Nowaka Jeziorańskiego, Skwer Rejtana, zieleń w otoczeniu Nowego Kleparza. Na mapie ekofizjografii zaznaczone zostały ponadto liczne mniejsze obiekty istotne we wnętrzach urbanistycznych (np.zieleń wzdłuż ulicy Krótkiej, przedogródki przy ulicy Kolberga, skwer na rogu ulic Długiej i Pędzichów) lub istotne ze względów społecznych (zieleń towarzysząca przy szkołach i przedszkolach).
11. Bardzo ważnym elementem w strukturze przyrodniczej są powiązania i ciągi ekologiczne. W warunkach miejskich funkcje korytarzy przejmuje zieleń w korytarzach ulic. Pożądanym jest by wzdłuż wszystkich ulic obszaru opracowania sadzone były drzewa oraz urządzana zieleń, niestety nie we wszystkich przestrzeniach występują ku temu sprzyjające warunki. Ciągi, które najbardziej predysponowane są do funkcji korytarzy ekologicznych zaznaczone zostały jako „szpalery drzew i aleje do zachowania i kształtowania” na rysunku ekofizjografii.
12. Istotnym elementem wymagającym regulacji jest stylistyka pojawiających się detali w zakresie małej architektury oraz elementów reklamowych. Wobec znaczącej liczby różnorodnych obiektów usługowych i handlowych istnienie tych elementów jest nieuniknione. Konflikt w zakresie krajobrazu miasta, jakości jego przestrzeni powinien być ograniczony poprzez szczegółowe regulacje dotyczące tej tematyki oraz ich bezwzględne egzekwowanie.

2.5. Uwarunkowania wynikające ze stanu planistycznego oraz przepisów odrębnych

2.5.1. Ustalenia Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Krakowa

Zgodnie z ustaleniami Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Krakowa (Uchwała Nr XII/87/03 Rady Miasta Krakowa z dnia 16 kwietnia 2003 r., zmieniona Uchwałą Nr XCIII/1256/10 z dnia 3 marca 2010 r., zmieniona uchwałą Nr CXII/1700/14 z dnia 9 lipca 2014 r.) [1] teren objęty miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego „Kleparz” znajduje się w strukturalnej jednostce urbanistycznej nr 2 **„PIERWSZA OBWODNICA” –** dla obszaru objętego planem – określone zostały następujące **kierunki zmian**:

- Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna wraz z układem urbanistycznym do utrzymania, ochrony i uzupełnień oraz odtworzeń w lokalizacjach historycznej zabudowy;
- Istniejące zespoły obiektów usług o charakterze ponadlokalnym i metropolitalnym o funkcji naukowo-dydaktycznej, sakralnej, kultury i sztuki, sportu do utrzymania, ochrony i rozwoju;
- Ochrona i kształtowanie istniejących oraz tworzenie nowych placów i skwerów miejskich o najwyższych walorach przestrzeni publicznych;
- Rewitalizacja/rehabilitacja wnętrz urbanistycznych poprzez wprowadzanie zieleni urządzonej;
- Tworzenie reprezentacyjnej przestrzeni publicznej obudowanej usługami w parterach budynków w oparciu o główne ciągi komunikacyjne jednostki;
- Wnętrza historycznych kwartałów zabudowy do ochrony przed zabudową;
- Koncentracja zabudowy usługowej oraz zabudowy mieszkaniowej o zwiększonej intensywności w rejonach przystanków metra;
- Ciągi komunikacyjne ul. Łobzowska, ul. Szlak, ul. Warszawska kształtowane jako przestrzenie publiczne z zielenią urządzoną;

Dla omawianego obszaru Studium określa następujące kategorie terenów:

- **UM – Tereny zabudowy usługowej oraz zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej**

Funkcja podstawowa

– Zabudowa usługowa realizowana jako budynki przeznaczone dla następujących funkcji: handel, biura, administracja, szkolnictwo i oświata, kultura, usługi sakralne, opieka zdrowotna, usługi pozostałe, obiekty sportu i rekreacji, rzemiosło, przemysł wysokich technologii wraz z niezbędnymi towarzyszącymi obiektami budowlanymi (m.in. parkingi, garaże) oraz zielenią towarzyszącą zabudowie;
– Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna wysokiej intensywności realizowana jako budynki mieszkaniowe wielorodzinne, (m.in. zabudowa osiedli mieszkaniowych, budynki wielorodzinne realizowane jako uzupełnienie tkanki miejskiej) wraz z niezbędnymi towarzyszącymi obiektami budowlanymi (m.in. parkingi, garaże) oraz z zielenią towarzyszącą zabudowie.

Funkcja dopuszczalna

– Zieleń urządzona i nieurządzona m. in. w formie parków, skwerów, zieleńców, parków rzecznych, lasów, zieleni izolacyjnej.

- **ZU – Tereny zieleni urządzonej**

Funkcja podstawowa

– Różnorodne formy zieleni urządzonej (w tym obejmującej parki, skwery, zieleńce, parki rzeczne), zieleń izolacyjna, zieleń forteczną, zieleń założeń zabytkowych wraz z obiektami budowlanymi, ogródki działkowe, ogrody zoologiczne i botaniczne.

Funkcja dopuszczalna

- Zabudowa realizowana jako terenowe obiekty i urządzenia sportowe, obiekty budowlane obsługujące tereny zieleni, takie jak: wypożyczalnie sprzętu sportowego, kawiarnie, cukiernie, oranżerie, cieplarnie, obiekty małej architektury, ogródki jordanowskie, urządzenia wodne, które nie zmniejszają określonego wskaźnika powierzchni biologicznie czynnej, wody powierzchniowe, stawy oraz zbiorniki wodne poeksploatacyjne, różnorodne formy zieleni nieurządzonej, lasy, grunty rolne, cmentarze i grzebowiska dla zwierząt, jeżeli zostały wskazane w tabelach strukturalnych jednostek urbanistycznych.

- **KD – Tereny komunikacji**

Funkcja podstawowa

- Tereny komunikacji kołowej obejmujące korytarze podstawowego układu drogowo-ulicznego, drogi publiczne oraz tereny miejskiej komunikacji szynowej, tereny i przystanki tramwaju, pętle tramwajowe i autobusowe.

W zakresie standardów przestrzennych Studium wyznacza:

- Zabudowa wielorodzinna w formie kwartałów zabudowy i zabudowy pierzejowej wzdłuż ulic, tworzącej kwartały zwartej zabudowy śródmiejskiej;
- Zabudowa usługowa wbudowana i zespoły zabudowy usługowej;
- Zabudowa w terenach zieleni urządzonej (ZU) objętych wpisem do gminnej ewidencji zabytków kształtowana według wskazań właściwych organów ochrony zabytków;
- Tereny zamknięte ustalone decyzjami Ministra Obrony Narodowej;
- Powierzchnia biologicznie czynna:
  - powierzchnia biologicznie czynna dla zabudowy usługowej w terenach usług (U) min. 20%,
  - powierzchnia biologicznie czynna dla terenów zieleni urządzonej (ZU) min. 80%;

w sytuacji, gdy istniejące zainwestowanie nie pozwala na spełnienie ustalonego w jednostce wskaźnika powierzchni biologicznie czynnej dopuszcza się w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego odstępstwo od tej wartości maksymalnie o 20%;

Wskaźniki zabudowy:

- Wysokość zabudowy mieszkaniowej i usługowej w terenach zabudowy usługowej oraz zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (UM) do 20m;
- Dopuszcza się w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zmianę ustalonej w Studium wysokości zabudowy maksymalnie o 20% jeżeli konieczność zmiany wysokości wynika z uwarunkowań historycznych bądź konieczności zachowania ładu przestrzennego poprzez nawiązanie do istniejącej w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy.

ŚRODOWISKO KULTUROWE

Cała północna jednostki objęta jest zasięgiem wpisanych do rejestru zabytków układów urbanistycznych w tym fragment miasta Kleparza. Wiele zespołów i obiektów ujętych jest w gminnej ewidencji zabytków, w tym wpisanych do rejestru zabytków.

Wskazania dla wybranych elementów:

- Ochrona zabytkowych układów urbanistycznych, zespołów i obiektów, poprzez obejmowanie częściową lub pełną ochroną konserwatorską;
- Utrzymanie historycznych układów urbanistycznych wraz z zabytkową i tradycyjną zabudową; nowa zabudowa w obrębie ww. układów o gabarytach uwzględniających zachowaną zabudowę historyczną i tradycyjną;
- Ochrona i kształtowanie przestrzeni placów miejskich: Rynku Kleparskiego, Nowego Kleparza, placów: Jana Matejki, Biskupiego;
- Ochrona zespołów zieleni, wraz z wyposażeniem ich przestrzeni klasztornych m.in. ss. karmelitanek bosych przy ul. Łobzowskiej oraz zespołów zieleni towarzyszących wnętrzom kwartałów zabudowy;
- Ustalenie zasad porządkowania przestrzeni publicznych i ich wyposażenia (nawierzchni, małej architektury, nośników informacji wizualnej, w tym reklam);
- Kontynuacja programu iluminacji: wnętrz urbanistycznych oraz zespołów i obiektów zabytkowych.

Dobra kultury współczesnej: (do ochrony w mpzp)

- Bank Gospodarki Żywnościowej S.A., ul. Szlak 65;
- Wydział Inżynierii i Technologii Chemicznej PK, ul. Szlak;
- Liceum Ogólnokształcące nr X, im. KEN, ul. Zygmunta Wróblewskiego 9;

Kierunki ochrony i rozwoju środowiska kulturowego (w oparciu o ustalenia Studium – tom II, rozdz. 4)

Do najważniejszych celów polityki przestrzennej w zakresie ochrony i kształtowania dziedzictwa kulturowego należy:

1) zachowanie wartości środowiska kulturowego poprzez przeciwdziałanie przeobrażeniom struktury przestrzennej i sposobom zagospodarowania, które mogą stanowić zagrożenie dla istniejących zasobów lub ich utratę;
2) racjonalne zagospodarowanie zasobów, zgodne z wymogami ich ochrony oraz z zasadą zrównoważonego rozwoju, z wykorzystaniem szeroko rozumianego potencjału jaki zawierają, również użytkowego i materialnego;
3) integracja działań na rzecz ochrony i kształtowania wartości kulturowych z działaniami na rzecz ochrony i kształtowania wartości środowiska naturalnego i krajobrazu.

W Studium uwzględnia się ochronę zabytków z zastosowaniem, wynikających z ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*, **form ochrony zabytków**, tj.:

- wpisów do rejestru zabytków (spis znajduje się na stronie internetowej Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Krakowie:

http://www.wuoz.malopolska.pl/), w tym wpisów m.in. obszarów urbanistycznych: Śródmieścia Krakowa w granicach Kleparza;
- uznania za pomnik historii „Krakowa - historycznego zespołu Miasta”,
- rekomendacji i propozycji w sprawie tworzenia parków kulturowych,
- wskazań do ustaleń ochrony w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego
(w których należy uwzględniać ochronę zabytków ujętych w gminnej ewidencji zabytków),

a także poprzez:
- ustalenie stref ochrony konserwatorskiej,
- uwzględnienie Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Miejskiej Kraków i wynikających z niego działań i szczegółowych programów.

Strefy ochrony konserwatorskiej

Całość obszaru sporządzanego mpzp „Kleparz” znajduje się w następujących strefach:

- Strefa buforowa obszaru wpisanego na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO

  Strefa ta obejmuje układ koncentrycznych obwodnic z siatką promieniście rozchodzących się ulic a także część historycznych struktur Krakowa wraz z dziewiętnasto- i dwudziestowiecznymi zespołami zabudowy o wysokich wartościach kompozycyjnych i o wyraźnych cechach stylowych, reprezentujących historyzm, secesję i modernizm.

  Obszar strefy buforowej w części (obszar znajdujący się w projekcie planu „Kleparz”) wpisany jest do rejestru zabytków.

Do planów miejscowych należy wprowadzać poniższe zasady:

- ochronę istniejących układów urbanistycznych oraz zespołów zabudowy o wyraźnych cechach stylowych,

- nowe inwestycje winny być dopuszczane jako uzupełnianie zachowanej tkanki, bez tworzenia dominant przestrzennych,

- w związku z potencjalnym wpływem nowych inwestycji na odbiór sylwety Miasta, ich gabaryty należy określać na podstawie wykonanych analiz widokowych, uwzględniających również przedpole i tło widoku,

- szczególnej ochrony wymagają widoki na: Zespół Wzgórza Wawelskiego, Skałkę, wieżę Ratuszową, oraz kościoły i wieże kościelne Starego Miasta i Stradomia oraz Kazimierza z ciągów widokowych na bulwarach wiślanych, począwszy od klasztoru Norbertanek pomost Kotlarski,

- kształtowanie przestrzeni publicznych w oparciu o wysokie standardy estetyczne, dotyczy to również wyposażania tych przestrzeni w obiekty małej architektury oraz nośniki informacji wizualnej.

- Strefa ochrony wartości kulturowych:

Całość obszaru sporządzanego mpzp „Kleparz” znajduje się w strefie ochrony wartości kulturowych kategorii dominacji, która obejmuje zasoby kulturowe o najwyższych i wysokich wartościach, zachowane w układzie i substancji. Podstawowymi działaniami są ekspozycja i ochrona, poprzez prace konserwatorskie i restauratorskie oraz

remonty. W strefie dominacji możliwości realizacji nowych obiektów budowlanych są ograniczone i muszą być podporządkowane ochronie zastanych wartości kulturowych, w tym istniejącemu układowi urbanistycznemu i lokalnemu kontekstowi zabytkowemu.

- Strefa ochrony sylwety Miasta.

Strefa ta obejmuje następujące elementy struktury przestrzennej, najbardziej istotne z punktu widzenia obszaru planu:

  - W obszarze historycznego Śródmieścia: Kleparz, Stare Miasto, Kazimierz, Wesołą,
  - Wzgórze Wawelskie wraz z zakolem Wisły,
  - Stare Podgórze,
  - dolinę Wisły od klasztoru Norbertanek po most kolejowy na Podgórzu,
  - charakterystyczne wzniesienia Krakowa - wapienne pagóry zrębowe tworzące naturalną „zieloną część" sylwety (jest to część sylwety Miasta najbardziej rozpoznawalna w przestrzeni):

W zakresie ochrony sylwety miasta należy ukierunkować działania na:

- ochronę oraz ekspozycję elementów struktury przestrzennej składających się na sylwetę Miasta,
- ochronę oraz utrzymanie i podkreślenie w kompozycjach urbanistycznych swoistych cech budowy formy architektonicznej układów i zespołów zabudowy, w tym zachowanie lokalnych gabarytów i charakteru architektury istniejącej i projektowanej.

- Strefa ochrony i kształtowania krajobrazu:

Na obszarze sporządzanego planu można dostrzec otwarcia i powiazania widokowe z terenami sąsiednimi, a zwłaszcza z obiektami dominant oraz innych charakterystycznych elementów architektonicznych Starego Miasta. Wskazane osie widokowe stanowią podstawę do dokonywania analiz widokowych w odniesieniu do planowanych inwestycji – w celu uwzględnienia istniejących powiązań.

Miejsca widokowe oraz występujące powiązania widokowe należy uwzględniać przy sporządzaniu planów miejscowych, w tym ich wpływ na zagospodarowanie terenów objętych planem – również w sytuacji, gdy miejsca widokowe znajdują się poza obszarem planu.

- Strefa nadzoru archeologicznego, która służy ochronie występujących w obszarze opracowania zabytków archeologicznych nieruchomych i ruchomych (pozostałości osadnictwa, cmentarzysk i innych reliktów działalności człowieka).

ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

- Cały teren objęty granicami planu znajduje się poza obszarem narażonym na niebezpieczeństwo powodzi o prawdopodobieństwie występowania wody tysiącletniej $Q_{0,1\%}$ (rzeka Wisła);

Ochrona powietrza

Z uwagi na istotne przekroczenia poziomu dopuszczalnego określonego dla pyłu zawieszonego PM10 (stężenia 24-godz. i średnie roczne), poziomu docelowego dla benzo(α)pirenu (stężenia średnie roczne) oraz dopuszczalnego dla dwutlenku azotu (stężenia średnie roczne) cały obszar Miasta objęty jest działaniami naprawczymi wyznaczonymi w *Programie ochrony powietrza* (uchwała Nr XXXIX/612/09 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 21 grudnia 2009 r. w sprawie *„Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego”*[2], w tym dla Aglomeracji Krakowskiej). W celu poprawy i utrzymania wymaganej jakości powietrza niezbędna jest kontynuacja działań naprawczych wyznaczonych w przywołanym programie oraz prowadzenie działań identyfikujących obszary istotne ze względu na przewietrzanie miasta oraz prewencyjne zabezpieczanie głównie dolin rzecznych przed zabudową.

Do głównych zadań naprawczych jakości powietrza, wyznaczonych w Programie ochrony powietrza, należy:

- ograniczenie niskiej emisji ze spalania węgla w piecach domowych i lokalnych kotłowniach, z wykorzystaniem różnych źródeł finansowania. Przy ogrzewaniu budynków, jako priorytet należy stosować podłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej, ogrzewanie elektryczne lub lokalne źródła na paliwa ekologiczne (gaz, lekki olej opałowy) i alternatywne źródła energii (energia słoneczna, geotermalna, pompy ciepła),
- wykluczenie stosowania w nowych obiektach paliw stałych jako podstawowego źródła ciepła,
- podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia zanieczyszczeń pochodzenia komunikacyjnego.

Cały obszar wskazany jest w Studium jako priorytetowy do zmiany technologii grzewczej.

Ochrona przed hałasem

Zasadniczym zadaniem, mającym na celu poprawę klimatu akustycznego Krakowa, jest zmniejszenie uciążliwości komunikacyjnych. Do głównych działań walki z ponadnormatywnym hałasem w obszarze opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (i w zakresie regulacji określanych w planie miejscowym) można zaliczyć:

- metody związane z tzw. uspokojeniem ruchu, czyli „wymuszeniem” ograniczenia prędkości ruchu pojazdów oraz zwiększenia płynności ruchu, a także wyłączeniem całkowitym lub częściowym (np. ograniczenie wjazdu dla pojazdów ciężkich) ruchu na określonym obszarze,
- rozbudowę ekologicznych form transportu – ścieżki rowerowe,
- metody związane z tzw. uspokojeniem ruchu, czyli wyłączeniem całkowitym lub częściowym (ograniczenie wjazdu dla pojazdów ciężkich) ruchu na określonym obszarze,

[2] Aktualny Program ochrony powietrza dla województwa małopolskiego został przyjęty uchwałą Nr XXXII/451/17 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 23 stycznia 2017 r. [9]

- odpowiednie kształtowanie przestrzeni w terenach przyległych do systemów transportowych,
- działania w ramach planów zagospodarowania przestrzennego, możliwie maksymalne odsunięcie budynków chronionych od dróg (dla zabudowy nowoprojektowanej), odpowiednie rozwiązania architektoniczne lokujące budynki nie podlegające ochronie akustycznej (sklepy, garaże, itp.) najbliżej źródeł hałasu co pozwoli na ekranowanie zabudowy mieszkaniowej,
- projektowanie budynków z pomieszczeniami o mniejszych wymaganiach co do komfortu akustycznego od strony źródła hałasu.

2.5.2. Ustalenia Miejskiego Programu Rewitalizacji Krakowa

Tereny obejmujące ulice Lubicz oraz Basztową wraz ze skwerem Rejtana wchodzą w obszar rewitalizacji – podobszar Stare Miasto – Kazimierz. Granice obszaru rewitalizacji określone zostały w Miejskim Planie Rewitalizacji Krakowa (MPRK) przyjętym uchwałą nr LIX/1288/16 RMK z dnia 7 grudnia 2016r. a zaktualizowanym w lutym 2018r. (uchwała nr XCV/2485/18). Pozostałe tereny w granicach projektu planu (za wyjątkiem terenów Politechniki, zakładu Helclów oraz nowej zabudowy przy ul. Pawiej) zostały zaliczone w MPRK do terenów zdegradowanych.

Cele oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk określone w Miejskim Programie Rewitalizacji Krakowa to [12]:

- Poprawa jakości życia w obszarze rewitalizacji
- Ożywienie przestrzeni lokalnej
- Wzrost aktywności gospodarczej interesariuszy w obszarze rewitalizacji
- Wysoka aktywność społeczna i obywatelska w obszarze rewitalizacji

Dla realizacji wyżej wymienionych zadań sprecyzowano szereg celi operacyjnych. W aspekcie planowania przestrzennego najważniejsze pozostają określone w kategorii funkcjonalno-przestrzennej:

- Ochrona zabytków i wykorzystanie dziedzictwa kulturowego jako elementów rehabilitacji obszarów mieszkaniowych,
- Harmonizacja struktury funkcjonalno-przestrzennej terenów mieszkaniowych jako element spójności i integracji społecznej,
- Poprawa jakości i integracja przestrzeni publicznych,

Jako jedno z wymienionych przedsięwzięć zakwalifikowanych do włączenia do MPRK jest *„Zagospodarowanie targowiska "Stary Kleparz" przy Rynku Kleparskim w Krakowie"*. Projekt ten jest zlokalizowany poza obszarem rewitalizacji (podobszaru Stare Miasto – Kazimierz), jednakże został włączony do MPRK ze względu na bezpośrednie sąsiedztwo oraz pełnione funkcje. Określone cele realizacji przedsięwzięcia tj. *poprawa jakości miejskiej przestrzeni społeczno-gospodarczej, zwiększenie potencjału kulturowego i turystycznego, dywersyfikacja podmiotów gospodarczych w przestrzeni miejskiej, zahamowanie marginalizacji ekonomicznej i społecznej rewitalizowanego* obszaru są zgodne z celami rewitalizacji i wykazują istotne oddziaływanie na podobszar Stare Miasto – Kazimierz [12].

2.5.3. Ustalenia wynikające z przepisów odrębnych dotyczących terenów i obiektów chronionych

Ochrona przyrody

Na obszarze opracowanie nie występują obszarowe formy ochrony przyrody w rozumieniu art. 6 ust.1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody* (j.t. Dz. U. z 2018 r. poz. 1614) ani też nie planuje się ich ustanowienia, natomiast występują tu siedliska chronionych gatunków zwierząt w rozumieniu ustawy *o ochronie przyrody* oraz rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. *w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt* (Dz. U. 2016 poz. 2183). Są to siedliska związane z występującą na obszarze zielenią (ogrody i zieleńce, pojedyncze drzewa, grupy drzew, również we wnętrzach poszczególnych kwartałów zabudowy i nasadzeń wzdłuż ulic, a także w obrębie samych budynków).

Jedynymi obiektami, które objęto ustanowionymi formami ochrony przyrody są dwa drzewa – **pomniki przyrody:**

- **dąb szypułkowy odm. kolumnowa (*Quercus robur ‘Fastigiata’)*** Rosnący na Skwerze Rejtana przy ul. Garbarskiej (nr. rejestru wojewódzkiego: 126101-181) podlegający ochronie na mocy uchwały nr XXXI/406/07 RMK 19.12.2007. Wg. uchwały w stosunku do objętych ochroną pomników przyrody wprowadzono następujące zakazy:

  - *niszczenia, uszkadzania lub przekształcania obiektu,*
  - *wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu w obrębie rzutu korony,*
  - *wylewania gnojowicy*
  - *umieszczania tablic reklamowych w promieniu 6 m od pnia*

Fot. 4. Dąb szypułkowy odm. kolumnowa (*Quercus robur ‘Fastigiata’)* rosnący na Skwerze Rejtana przy ul. Garbarskiej.

- **lipa drobnolistna *(Tilia cordata)*** rosnąca na terenie Klasztoru Sióstr Wizytek przy ul. Krowoderskiej (numer rejestru wojewódzkiego: 126101-015 (14/I/18 - stary numer)) podlegająca ochronie na mocy Rozporządzenia nr 3 Wojewody Krakowskiego z dnia 30.01.1997 r. Wg. rozporządzenia w stosunku do objętych ochroną pomników przyrody wprowadzono następujące zakazy:

1. *Wysypywania, zakopywania, i wylewania odpadów lub innych nieczystości na chronione obiekty oraz w ich bezpośrednim otoczeniu,*
2. *Palenia ognisk w ich otoczeniu (...),*
3. *Budowy lub rozbudowy obiektów budowlanych, linii komunikacyjnych, urządzeń lub instalacji mogących spowodować zmianę charakteru pomnika,*
4. *Niszczenia i uszkadzania szaty roślinnej występującej na obiektach chronionych i w ich bezpośrednim otoczeniu,*
5. *Wycinania, niszczenia i uszkadzania drzew,*
6. *Niszczenia gleby i zmiany sposobu jej użytkowania wokół drzew w promieniu 15 m od pnia, na składowiska, budowle i ciągi technologiczne.*

Fot. 5. Lipa drobnolistna *(Tilia cordata)* rosnąca na terenie Klasztoru Sióstr Wizytek.

W granicach obszaru opracowania nie występują płaty cennych przyrodniczo zbiorowisk roślinnych, brak również udokumentowanych stanowisk roślin chronionych. Występują tu natomiast liczne drzewa, w tym stare, okazałe egzemplarze, które zdaniem autorów opracowania powinny podlegać ochronie w przyszłym zagospodarowaniu jako *cenne pod względem dendrologicznymi krajobrazowym* oraz *wyróżniające się w krajobrazie.*

Ochrona środowiska kulturowego

Analizowany obszar prawie w całości (poza niewielkim fragmentem w północno – wschodniej części pomiędzy ulicami Pawią, Ogrodową i Warszawską) zawiera się w granicach pomnika historii „Kraków – Historyczny Zespół Miasta” ustanowionego Zarządzeniem Prezydenta Rzeczpospolitej Polskiej z dnia 8.09.1994 r. (M.P. z 1994 r. Nr 50, poz. 418). Celem ochrony pomnika historii jest *zachowanie, ze względu na wyjątkowe, uniwersalne wartości historyczne, artystyczne oraz wartości niematerialne, autentyczności historycznego układu urbanistyczno-architektonicznego Krakowa, ukształtowanego w ciągu tysiącletniej historii, stanowiącego jeden z czołowych kompleksów artystyczno-kulturalnych Europy*. Uznanie za pomnik historii jest jedną z form ochrony zabytków.

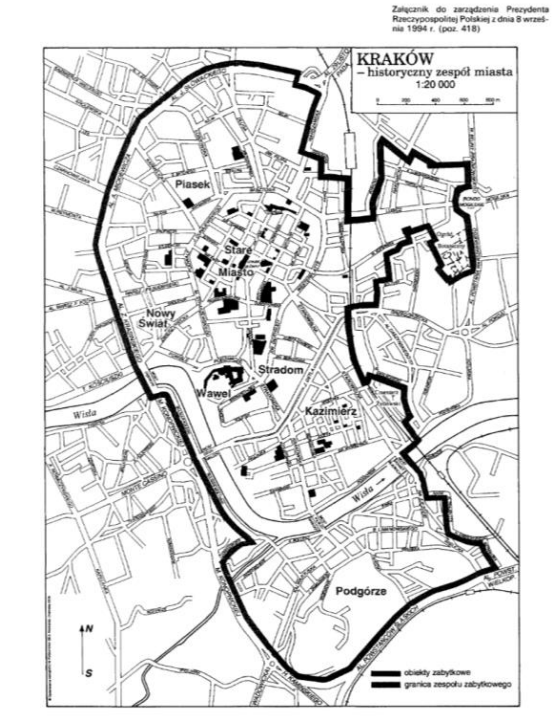

Ryc. 3. Załącznik do zarządzenia Prezydenta Rzeczpospolitej Polskiej z dnia 8.09.1994 r.

Układ urbanistyczny obszaru objęty jest również wpisem do rejestru zabytków w ramach układu urbanistycznego Kleparza - wpis do rejestru zabytków pod nr A-648 na podstawie decyzji z dnia 25.01.1984 r.

Ponadto teren w granicach opracowania w całości znajduje się w strefie buforowej obszaru wpisanego na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO – Historycznego zespołu urbanistycznego i architektonicznego miasta Krakowa. Strefa ta obejmuje układ koncentrycznych obwodnic z siatką promieniście rozchodzących się ulic (w analizowanym obszarze – Aleja Słowackiego, ulica Basztowa oraz ulice: Łobzowska, Krowoderska, Długa, Warszawska), a także część historycznych struktur Krakowa wraz z XIX- i XX-wiecznymi zespołami zabudowy o wysokich wartościach kompozycyjnych o wyraźnych cechach stylowych, reprezentujących historyzm, secesję i modernizm.

Zdecydowana większość budynków w obszarze opracowania to budynki zabytkowe. Wg informacji z Internetowego Systemu Danych Przestrzennych UMK około 130 obiektów architektury i budownictwa wpisanych jest do rejestru zabytków, a około 400 obiektów (w tym wiele obiektów małej architektury) ujętych jest w gminnej ewidencji zabytków (stan na lipiec 2016 r.). Oprócz licznych domów i kamienic do rejestru zabytków wpisane są m.in. obiekty architektury sakralnej (kościoły, klasztory) oraz obiekty architektury świeckiej użyteczności publicznej (np.: budynki dworca kolejowego pkp, zabudowania Zakładu dla Ubogich Fundacji im Helclów) a także zabytki architektury rezydencjonalnej (np.: Pałac Mostowskich/Tyszkiewiczów, dwór Montelupich/Tarnowskich).

Poza obiektami zabytkowymi na obszarze opracowania znajdują się trzy obiekty uznane za dobra kultury współczesnej, są to: Bank gospodarki żywnościowej S.A., ul. Szlak 65, liceum ogólnokształcące nr X, im . KEN, ul. Zygmunta Wróblewskiego 9, Wydział Inżynierii i Technologii Chemicznej PK, ul. Szlak.

W obszarze znajdują się obszarowe i punktowe stanowiska archeologiczne, a cały obszar planu znajduje się w strefie nadzoru archeologicznego.

W obowiązującym Studium [1] jako wartościowe i wymagające ochrony wskazuje się również dwa obiekty postindustrialne - dawne siedziby firm: „Hartwig" S.A., przy ul. Długiej 72 oraz „Pharma" S.A., przy ul. Długiej 48.

Wg Studium [1] *obiekty i zespoły postindustrialne należy obejmować ochroną jako integralną część dziedzictwa kulturowego, również o znaczeniu ogólnoeuropejskim.*
Ochrona obiektów postindustrialnych winna polegać na:

- *poszukiwaniu funkcji (np. lofty mieszkaniowe, kultura, turystyka, przemysł i usługi),*
- *zachowaniu estetyki i charakteru architektury przemysłowej,*
- *zabezpieczeniu wartościowych reliktów architektury przemysłowej,*
- *ochronie, zabezpieczeniu oraz ekspozycji zachowanych urządzeń przemysłowych i wyposażenia technicznego.a*

2.5.4. Ustalenia nieobowiązującego Miejscowego Planu Ogólnego z 1994 r.

W obszarze objętym sporządzanym planem do 1 stycznia 2003 r. obowiązywał Miejscowy Plan Ogólny Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Krakowa zatwierdzony uchwałą Nr VII/58/94 Rady Miasta Krakowa z dnia 16 listopada 1994 r. Plan ten utracił moc po 1 stycznia 2003 r., niemniej jednak jego ustalenia stanowią nadal istotne uwarunkowania w zakresie dotychczasowego przeznaczenia terenów.

W granicach objętych planem znajdowały się tereny oznaczone symbolami: **UP 74, UP 317, UP 318, UC 318, ZP 317, ZP 317, M1U 317, M2U 317**

"Obszar Usług Publicznych" (UP)

Podstawowe przeznaczenie gruntów w obszarach UP obejmowało:

1) usługi nauki, oświaty, kultury, a także usługi zdrowia i opieki społecznej,
2) obiekty administracji publicznej,
3) obiekty sakralne,
4) urządzenia specjalne (w tym zakłady karne),
5) inne usługi publiczne.

"Obszar Usług Komercyjnych" (UC) z podstawowym przeznaczeniem gruntów pod:

1) banki, instytucje ubezpieczeń, dyrekcje lub zarządy jednostek gospodarczych, obiekty jednostek projektowych,
2) obiekty handlu detalicznego i hurtowego, obiekty gastronomii, rzemiosła,
3) obiekty turystyki, centra wystawiennicze, tereny koncentracji usług,
4) usługi łączności.

"Obszar Miejskiej Zieleni Publicznej" (ZP)

Podstawowe przeznaczenie gruntów w obszarach ZP obejmowało:

1) zieleń parkową,
2) zieleń izolacyjną,
3) skwery i zieleńce,
4) ogrody botaniczne i zoologiczne,
5) zieleń nieurządzoną i zieleń towarzyszącą ciekom wodnym (łącznie z zagospodarowaniem cieku) oraz tereny upraw polowych bez prawa jakiejkolwiek zabudowy,
6) cmentarze.

"Obszar Mieszkaniowo-Usługowy" (M2U)

Podstawowe przeznaczenie gruntów obejmowało: zabudowę mieszkaniową wielorodzinną wraz z usługami publicznymi i komercyjnymi stanowiącymi nie mniej niż 30% powierzchni terenu lub powierzchni użytkowej o intensywności mieszkaniowo-usługowej (netto) – liczonej w granicach projektu zagospodarowania działki:

- dla obszaru M1U: 1,4 - 1,9;
- dla obszaru M2U: 1,5 - 1,7.

Strefy, w których znalazły się poszczególne wyznaczone tereny:

- **Strefa ochrony wyjątkowych wartości kulturowych** (nr 2) – tereny **UP 317**,

  Została utworzona w celu w celu zachowania wyjątkowych wartości kulturowych założeń miejskich, podmiejskich, wiejskich, osiedlowych, sakralnych, fortyfikacji, cmentarzy, zachowanych w układzie i substancji.

- **Strefa rewaloryzacji wysokich wartości kulturowych** (nr 3) – tereny **UP 318**, **UC 318**, **M1U 317**, **M2U 317**

  Została utworzona w celu odtworzenia i uzupełnienia wysokich wartości kulturowych; założeń miejskich, podmiejskich, wiejskich, osiedlowych,

sakralnych, parkowych, fortyfikacji, cmentarzy, częściowo zachowanych w układzie i substancji.

- **Strefa ochrony ekologicznej centrum miasta** (nr 10) – wszystkie tereny

  Została utworzona w celu poprawy w centrum miasta standardów jakości środowiska, w tym głównie jakości powietrza.

- **Strefa intensywności wielkomiejskiej** (nr 18) – wszystkie tereny

  Została utworzona w celu intensyfikacji wykorzystania terenów o szczególnie dobrej dostępności komunikacyjnej i centralnym położeniu w mieście oraz podniesienia ich atrakcyjności dla turystów i biznesu a także dla nadania im charakteru reprezentacyjnego.

3. Ustalenia projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

3.1. Podstawowe zasady zagospodarowania obszaru

W projekcie planu (rozdział II) zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 293 z późn. zm.) zostały sformułowane ustalenia dotyczące całego obszaru projektu planu:

- *Tereny, których przeznaczenie plan miejscowy zmienia, mogą być wykorzystywane w sposób dotychczasowy do czasu ich zagospodarowania zgodnie z planem.*
- *Teren objęty ustaleniami planu stanowi obszar zabudowy śródmiejskiej.*
- *W ramach wydzielonych terenów o określonym przeznaczeniu i ustalonych zasadach lub warunkach zagospodarowania dopuszcza się realizację jedynie obiektów i urządzeń budowlanych, wskazanych w ustaleniach planu oraz prowadzenie robót budowlanych przy zachowaniu ustalonych planem parametrów i wskaźników.*
- *Zakaz lokalizacji obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².*
- *Zakaz lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW*

Zasady, wymagania dotyczące:

- ***ochrony i kształtowania ładu przestrzennego oraz kształtowania zabudowy*** – w tym: zasady sytuowania obiektów budowlanych na działce budowlanej (w tym: *zakaz zadaszania dziedzińców i podwórek*), zasady kształtowania zabudowy, zasady dotyczące elewacji budynków, kształtowania dachów, zasady dotyczące inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej – infrastruktury telekomunikacyjnej, zasady odnoszące się do iluminacji obiektów zieleni zespołów zabytkowych (w tym: *nakaz wyróżniania oznaczonych na rysunku planu obiektów stanowiących dominanty przestrzenne, subdominanty przestrzenne i akcenty architektoniczne*), zakaz lokalizacji tymczasowych obiektów budowlanych (z określeniem wyjątków),

- ***ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu*** - w tym: informacje dotyczące pomników przyrody, ochrony akustycznej, zasad ochrony i kształtowania zieleni, GZWP 450, informacja n.t. otworu OS-2 ujmującego jurajskie wody mineralne (z nakazem uwzględnienia otworu podczas prac ziemnych oraz w zagospodarowaniu terenów). Wyznaczenie: strefy zieleni, osi i ciągów widokowych (wraz z ustaleniami). Zakazy: lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (z określeniem wyjątków), wykonywania instalacji na paliwa stałe w obiektach budowlanych. Wskazanie: uprzedniego udokumentowania warunków hydrogeologicznych w przypadku zamiaru wykonywania odwodnień budowlanych otworami wiertniczymi;

- ***ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej*** – informacje na temat uwzględnionych obszarów i obiektów w tym: strefy buforowej dla obszaru wpisanego na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO, obszaru uznanego za pomnik historii „Kraków - historyczny zespół miasta”, obszarów i obiektów wpisanych do rejestru zabytków lub ujętych w gminnej ewidencji zabytków, dóbr kultury współczesnej, stanowisk archeologicznych oraz strefie nadzoru archeologicznego ,

- ***kształtowania przestrzeni publicznych*** – nakazy dotyczące kształtowania i zagospodarowania przestrzeni publicznych (w tym m.in. stosowania obiektów małej architektury i oświetlenia, zastosowania kompozycji i właściwego doboru gatunkowego roślin) oraz nakaz stosowania rozwiązań technicznych zapewniających warunki dla poruszania się osobom niepełnosprawnym,

- ***zasady i warunki scalania i podziału nieruchomości***

- ***zasady utrzymania, przebudowy, remontu, rozbudowy i budowy infrastruktury technicznej*** – w tym w zakresie: zaopatrzenia w wodę, odprowadzania ścieków oraz wód opadowych, zaopatrzenia w gaz, zaopatrzenia w ciepło, zaopatrzenia w energię elektryczną oraz w zakresie telekomunikacji.

- ***zasady utrzymania, przebudowy, remontu, rozbudowy i budowy układu komunikacyjnego*** – w tym w zakresie: parametrów przekrojów jezdni, zasady obsługi parkingowej oraz stanowisk postojowych rowerów, sposoby realizacji miejsc parkingowych, zasady obsługi obszaru komunikacją zbiorową.

3.2. Przeznaczenie terenów i zasady ich zagospodarowania

W ustaleniach szczegółowych (rozdział III projektu planu) określono przeznaczenie terenów, parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenów. W granicach obszaru wyznaczono następujące tereny:

- ***MW.1, MW.2, MW.3, MW.4, MW.5, MW.6, MW.7, MW.8, MW.9, MW.10, MW.11, MW.12, MW.13, MW.14, MW.15, MW.16, MW.17, MW.18, MW.19, MW.20, MW.21, MW.22, MW.23, MW.24, MW.25, MW.26, MW.27, MW.28, MW.29, MW.30, MW.31, MW.32, MW.33, MW.34, MW.35, MW.36, MW.37, MW.38, MW.39, MW.40 – Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej,*** *o podstawowym przeznaczeniu pod zabudowę budynkami mieszkalnymi wielorodzinnymi*
- ***MW/U.1, MW/U.2, MW/U.3, MW/U.4, MW/U.5, MW/U.6, MW/U.7, MW/U.8, MW/U.9, MW/U.10, MW/U.11, MW/U.12, MW/U.13, MW/U.14, MW/U.15, MW/U.16, MW/U.17, MW/U.18, MW/U.19, MW/U.20, MW/U.21, MW/U.22, MW/U.23, MW/U.24, MW/U.25, MW/U.26, MW/U.27, MW/U.28, MW/U.29, MW/U.30, MW/U.31, MW/U.32, MW/U.33, MW/U.34, MW/U.35, MW/U.36, MW/U.37, MW/U.38, MW/U.39, MW/U.40, MW/U.41, MW/U.42, MW/U.43, MW/U.44, MW/U.45, MW/U.46, MW/U.47, MW/U.48, MW/U.49, MW/U.50, MW/U.51, MW/U.52, MW/U.53, MW/U.54, MW/U.56, MW/U.57, MW/U.58, MW/U.59, MW/U.60, MW/U.61, MW/U.62, MW/U.63, MW/U.64, MW/U.65, MW/U.66, MW/U.67, MW/U.68, MW/U.69, MW/U.70, MW/U.71, MW/U.72, MW/U.73, MW/U.74, MW/U.75, MW/U.76 – Tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej,*** *o podstawowym przeznaczeniu pod zabudowę budynkami mieszkalnymi wielorodzinnymi z usługami lub budynkami usługowymi,*
- ***MW/U.55 – Teren zabudowy mieszkaniowo-usługowej,*** *o podstawowym przeznaczeniu pod zabudowę budynkami mieszkalnymi wielorodzinnymi, budynkami mieszkalnymi wielorodzinnymi z usługami lub budynkami usługowymi,*
- ***U.1, U.2, U.3, U.4, U.5, U.6, U.7, U.8, U.9, U.10, U.11, U.12, U.13, U.14, U.15, U.16, U.17, U.18, U.19, U.20, U.21, U.22, U.23, U.24, U.25, U.26, U.27, U.28, U.29, U.30, U.31, U.32, U.33, U.34, U.35, U.36, U.37, U.38, U.39, U.40, U.41, U.42, U.43, U.44, U.45, U.46,– Tereny zabudowy usługowej,*** *o podstawowym przeznaczeniu pod zabudowę budynkami usługowymi*
- ***U.47 – Teren zabudowy usługowej,*** *o podstawowym przeznaczeniu pod zabudowę budynkami biurowymi lub socjalnymi (w tym sanitariatami) oraz budynkami usługowymi z zakresu usług handlu detalicznego,*
- ***U.48, U.49 – Tereny zabudowy usługowej,*** *o podstawowym przeznaczeniu pod obiekty usługowe służące funkcji miejskiego placu targowego,*
- ***US.1, US.2, US.3 – Tereny sportu i rekreacji,*** *o podstawowym przeznaczeniu pod terenowe obiekty i urządzenia sportu i rekreacji,*
- ***ZPb.1, ZPb.2, ZPb.3, ZPb.4, ZPb.5, ZPb.6, ZPb.7, ZPb.8, ZPb.9, ZPb.10, ZPb.11, ZPb.12, ZPb.13, ZPb.14, ZPb.15, ZPb.16, ZPb.17 – Tereny zieleni urządzonej*** *o podstawowym przeznaczeniu pod zieleń towarzyszącą obiektom budowlanym*

- ***ZPo.1, ZPo.2, ZPo.3, ZPo.4, ZPo.5, ZPo.6, ZPo.7 - Tereny zieleni urządzonej*** *o podstawowym przeznaczeniu pod zieleń urządzoną w formie ogrodów, w tym ogrodów przyklasztornych i przykościelnych*
- ***ZPz.1, ZPz.2, ZPz.3, ZPz.4, ZPz.5, ZPz.6, ZPz.7, ZPz.8, ZPz.9, ZPz.10, ZPz.11, ZPz.12, ZPz.13, ZPz.14, ZPz.15, ZPz.16, ZPz.17, ZPz.18, ZPz.19, ZPz.20, ZPz.21 – Tereny zieleni urządzonej,*** *o podstawowym przeznaczeniu pod zieleń urządzoną w formie zieleńców*
- ***ZPp.1, ZPp.2 - Tereny zieleni urządzonej,*** *o podstawowym przeznaczeniu pod publicznie dostępny park*
- ***Tereny Komunikacji z podziałem na:***
  - ***KDZT.1 – Teren drogi publicznej – klasy zbiorczej z torowiskiem tramwajowym,***
  - ***KDZ.1, KDZ.2 – Tereny dróg publicznych – klasy zbiorczej,***
  - ***KDLT.1, KDLT.2, KDLT.3, KDLT.4 – Tereny dróg publicznych – klasy lokalnej z torowiskiem tramwajowym,***
  - ***KDL.1, KDL.2, KDL.3, KDL.4, KDL.5, KDL.6 – Tereny dróg publicznych – klasy lokalnej,***
  - ***KDD.1, KDD.2, KDD.3, KDD.4, KDD.5, KDD.6, KDD.7, KDD.8, KDD.9, KDD.10, KDD.11, KDD.12, KDD.13, KDD.14, KDD.15, KDD.16, KDD.17, KDD.18, KDD.19, KDD.20, KDD.21, KDD.22, KDD.23, KDD.24, KDD.25, KDD.26, KDD.27, KDD.28, KDD.29, KDD.30 – Tereny dróg publicznych – klasy dojazdowej,***
  - ***KDW.1 – Teren drogi wewnętrznej,***
  - ***KDX.1, KDX.2, KDX.3 – Tereny ciągów pieszo-rowerowych,***
- ***KP.1, KP.2 , KP.3 – Tereny placów.***

Ze względu na położenie obszaru w ścisłym centrum Krakowa oraz obecny stopień zainwestowania, przeważająca część terenów przeznaczona została pod zabudowę. W głównej mierze jest to zabudowa mieszkaniowo-usługowa, część z terenów przeznaczona została wyłącznie pod zabudowę usługową, a część wyłącznie pod zabudowę mieszkaniową wielorodzinną z możliwością lokalizacji usług w kondygnacjach podziemnych budynków mieszkalnych (dla wybranych terenów w parterach). W projekcie planu dla zdecydowanej większości wydzielonych terenów przeznaczonych pod zabudowę poświęcony został osobny paragraf projektu uchwały, co pozwoliło na bardzo precyzyjne ustalenia zwłaszcza w odniesieniu do obiektów zabytkowych oraz obiektów w pierzejach frontowych. Cztery paragrafy projektu planu poświęcone zostały terenom zieleni w podziale uwzgledniającym dostępność publiczną, obecne i planowane funkcje oraz role w strukturze terenów zieleni miasta. W ustaleniach odnoszących się do poszczególnych terenów (w znacznej części tożsamych z kwartałami zabudowy) określono następujące parametry:

- Minimalny wskaźnik terenu biologicznie czynnego
- Wskaźnik intensywności zabudowy
- Maksymalną wysokość zabudowy

Ponadto, w każdym z terenów wymienia się występujące w jego obrębie obiekty zabytkowe (dane adresowe), zasady ochrony oraz dopuszczenia prowadzenia prac budowlanych.

W przeznaczeniu poszczególnych terenów mieści się zieleń towarzysząca oraz:

- *niewyznaczone na rysunku planu: dojścia piesze, dojazdy i trasy rowerowe;*
- *niewyznaczone na rysunku planu miejsca postojowe oraz stanowiska postojowe dla rowerów, zgodnie z ustaleniami, zawartymi w § 13 ust. 7;*
- *obiekty i urządzenia budowlane podziemnej komunikacji szynowej, w tym metra;*
- *obiekty i urządzenia budowlane infrastruktury technicznej, z wyjątkiem stacji elektroenergetycznych 110 kV/SN oraz z uwzględnieniem zakazu lokalizacji budynków ustalonego w §§ 171-178*
- *pomniki niestanowiące obiektów małej architektury, z wyjątkiem terenu KP.2*

Ponadto:

- *W kondygnacjach podziemnych budynków mieszkalnych wielorodzinnych dopuszcza się lokalizację funkcji usługowej.*

Na znaczącej części obszaru, w tym również w obrębie czterech skwerów zlokalizowanych między ulicą a budynkami: ZPz.3, ZPz.8, ZPz.9, ZPz.13, a także w wyznaczonych strefach zieleni, dopuszcza się lokalizację miejsc postojowych/ parkingów w układzie podziemnym.

Ze względu na położenie w ścisłym centrum Miasta, na terenie silnie zurbanizowanym szczególnie istotne pozostają ustalenia dotyczące terenów zieleni. W projekcie planu podzielono je na cztery kategorie:

- **ZPb** (ZPb.1–ZPb.17): tereny zieleni towarzyszące obiektom budowlanym – są to różnej wielkości tereny zieleni (ogrody ozdobne i użytkowe, „zielone" podwórka, z reguły wewnątrz kwartałów zabudowy), niedostępne publicznie.
- **ZPo** (ZPo.1-ZPo.7): są to ogrody, w tym ogrody przyklasztorne i kościelne – większe tereny zieleni towarzyszące zabudowie sakralnej (przedogrody, ogrody ozdobne, ogrody użytkowe). Stanowią tereny niedostępne publicznie lub udostępniane za zgodą i na zasadach zarządzających terenami – funkcje istniejące przewidziane do kontynuacji w przyszłym zagospodarowaniu,
- **ZPp** (ZPp.1 –ZPp.2): publicznie dostępne parki –dwa tereny zieleni planowane do zagospodarowania i udostepnienia publicznego. W chwili obecnej funkcje taką pełni jedynie niewielki teren w obrębie Placu Biskupiego), dlatego najbardziej istotne ustalenie dotyczy przeznaczenia pod ogólnie dostępny park terenu przy ul. Szlak (ZPp.1),
- **ZPz** (ZPz.1 - ZPz.21): zieleńce – mniejsze obiekty zieleni odgrywające ważne role w przestrzeni publicznej ulic i placów miejskich,

W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie planowanych terenów zieleni wraz z parametrami i wskaźnikami zawartymi w ustaleniach szczegółowych projektu planu (rozdział III projektu planu):

Tab. 1.a -1. d. Przeznaczenia oraz wskaźniki zagospodarowania dla terenów zieleni urządzonej

Tab.1.a. Tereny zieleni urządzonej **ZPb.1-ZPb.17**, o podstawowym przeznaczeniu pod zieleń towarzyszącą obiektom budowlanym

Symbol	Dopuszczenia lokalizacji	Minimalny wskaźnik terenu biologicznie czynnego[%]	Wskaźnik intensywności zabudowy	Maksymalna wysokość zabudowy
ZPb.1	– place zabaw – naziemne miejsca postojowe	80 %	-	11m
ZPb.2	– place zabaw	80 %	-	11m
ZPb.3	– place zabaw	80 %	-	11m
ZPb.4	– place zabaw	80 %	-	11m
ZPb.5	– terenowe obiekty i urządzenia sportu i rekreacji place zabaw – naziemne miejsca postojowe	80 %	-	11m
ZPb.6	– parkingi podziemne	80 %	-	11m
ZPb.7	-	80 %	-	11m
ZPb.8	– place zabaw	80 %	-	11m
ZPb.9	-	80 %	-	11m
ZPb.10	-	80 %	-	11m
ZPb.11	– place zabaw	80 %	-	11m
ZPb.12	– naziemne miejsca postojowe	60 %	-	11m
ZPb.13	-	60 %	-	11m
ZPb.14	– place zabaw	80 %	-	11m
ZPb.15	– naziemne miejsca postojowe	60 %	-	5m
ZPb.16	– place zabaw – naziemne miejsca postojowe	80 %	-	11m
ZPb.17	– terenowe obiekty i urządzenia sportu i rekreacji, place zabaw	80%	-	11m

Tab.1.b. Tereny zieleni urządzonej **ZPz.1-ZPz.21**, o podstawowym przeznaczeniu pod zieleń urządzoną w formie zieleńców

Symbol	Dopuszczenia lokalizacji	Minimalny wskaźnik terenu biologicznie czynnego[%]	Wskaźnik intensywności zabudowy	Maksymalna wysokość zabudowy
ZPz.1	-	80%	-	11m
ZPz.2	-	80%	-	11m
ZPz.3	– parkingi i miejsca postojowe w układzie podziemnym	80%	-	11m
ZPz.4	– place zabaw	80%	-	11m
ZPz.5	-	80%	-	11m
ZPz.6	-	80%	-	11m
ZPz.7	-	80%	-	11m
ZPz.8	– parkingi i miejsca postojowe w układzie podziemnym	80%	-	11m
ZPz.9	– parkingi i miejsca postojowe w układzie podziemnym	80%	-	11m
ZPz.10	-	80%	-	11m
ZPz.11	-	80%	-	11m
ZPz.12	-	80%	-	11m
ZPz.13	– parkingi i miejsca postojowe w układzie podziemnym	80%	-	11m
ZPz.14	-	80%	-	11m
ZPz.15	-	80%	-	11m
ZPz.16	-	80%	-	11m
ZPz.17	-	80%	-	11m
ZPz.18	-	80%	-	11m
ZPz.19	-	80%	-	11m
ZPz.20	-	80%	-	11m
ZPz.21	-	80%	-	11m

Tab.1.c. Tereny zieleni urządzonej **ZPp1 – ZPp.2**, o podstawowym przeznaczeniu **pod publicznie dostępny park**

Symbol	Dopuszczenia lokalizacji	Minimalny wskaźnik terenu biologicznie czynnego[%]	Wskaźnik intensywności zabudowy	Maksymalna wysokość zabudowy
ZPp.1	– terenowe obiekty i urządzenia sportu i rekreacji; – place zabaw	80%	-	5m
ZPp.2		80%	-	5m

Tab.1.d. Tereny zieleni urządzonej **ZPo.1 - ZPo.7**, o podstawowym przeznaczeniu pod zieleń urządzoną w formie ogrodów, w tym ogrodów przyklasztornych i przykościelnych

Symbol	Dopuszczenia lokalizacji	Minimalny wskaźnik terenu biologicznie czynnego[%]	Wskaźnik intensywności zabudowy	Maksymalna wysokość zabudowy
ZPo.1	– place zabaw	80%	0,01-0,1	11m
ZPo.2	-	80%	0,01-0,1	11m
ZPo.3	– budynki gospodarcze	80%	0,01-0,1	5m
ZPo.4	-	80%	0,01-0,1	5m
ZPo.5	– place zabaw	80%	0,01-0,1	11m
ZPo.6	-	80%	0,01-0,1	11m
ZPo.7	– budynki garaży, – naziemne miejsca postojowe – place zabaw – budynki gospodarcze	80%	0,01-0,1	11m

W przestrzeni obszaru projektu planu bardzo ważna rolę odgrywają tereny komunikacji oraz tereny placów. W projekcie planu wydzielono 47 odrębnych terenów dróg:

- Tereny dróg publicznych, o podstawowym przeznaczeniu pod drogi publiczne:
  - klasy zbiorczej z torowiskiem tramwajowym, oznaczone symbolem KDZT.1,
  - klasy zbiorczej, oznaczone symbolami KDZ.1, KDZ.2,
  - klasy lokalnej z torowiskiem tramwajowym, oznaczone symbolami KDLT.1 - KDLT.4,
  - klasy lokalnej, oznaczone symbolami KDL.1- KDL.6,
  - klasy dojazdowej, oznaczone symbolami KDD.1- KDD.30;
- Teren drogi wewnętrznej, o podstawowym przeznaczeniu pod drogę wewnętrzną, oznaczony symbolem KDW.1,
- Tereny ciągów pieszo-rowerowych, o podstawowym przeznaczeniu pod publicznie dostępne ciągi pieszo-rowerowe, oznaczone symbolami KDX.1, KDX.2, KDX.3.

oraz trzy tereny z przeznaczeniem podstawowym pod plac miejski (istniejące place: pl. Matejki (**KP.2**), pl. Jana Nowaka-Jeziorańskiego (**KP.3**), a także przestrzeń w obrębie

Rynku Kleparskiego, pomiędzy ul. Basztową i ul. Ignacego Paderewskiego obecnie wykorzystywaną głównie jako parkingi i częściowo jako targowisko uliczne (**KP.1**)). Dla terenów istniejących placów handlowo-targowych (Stary Kleparz i Nowy Kleparz) wyznaczono ***Tereny zabudowy usługowej*** (symbole: U.48 i U.49) *o podstawowym przeznaczeniu pod obiekty usługowe służące funkcji miejskiego placu targowego.*

Tab. 2. a. – 2.b. Wskaźniki zagospodarowania dla terenów placów miejskich

Tab.1.a. Tereny placów **KP.1-KP.2** o podstawowym przeznaczeniu **pod publicznie dostępne** place miejskie

Symbol	Dopuszczenie lokalizacji	Minimalny wskaźnik terenu biologicznie czynnego[%]	Wskaźnik intensywności zabudowy	Maksymalna wysokość zabudowy
KP.1	-	20%	-	15m
KP.2		25%	-	13m

Tab.1.b. Teren placu **KP.3** o podstawowym przeznaczeniu pod plac miejski

Symbol	Dopuszczenie lokalizacji	Minimalny wskaźnik terenu biologicznie czynnego[%]	Wskaźnik intensywności zabudowy	Maksymalna wysokość zabudowy
KP.3	– tymczasowe obiekty budowlane: kioski uliczne i pawilony sprzedaży ulicznej, przekrycia namiotowe i powłoki pneumatyczne oraz inne przekrycia o samodzielnej ażurowej konstrukcji, lokalizowane wyłącznie na czas trwania wystawy, pokazu i imprez, jednak nie dłużej niż na okres 30 dni – ogródki kawiarniane i gastronomiczne	20%	-	11m 3m dla tymczasowych obiektów budowlanych

4. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiskowe zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu

Zapisy projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru „Kleparz" zostały zanalizowane pod kątem celów ochrony środowiska zawartych w „*Programie Strategicznym Ochrona Środowiska*" dla Województwa Małopolskiego [10] . Celem głównym tego dokumentu jest poprawa bezpieczeństwa ekologicznego oraz ochrona zasobów środowiska dla rozwoju Małopolski, realizowana poprzez następujące priorytety:

1. *Poprawa jakości powietrza, ochrona przed hałasem oraz zapewnienie informacji o źródłach pól elektromagnetycznych.*
2. *Ochrona zasobów wodnych.*
3. *Rozwijanie systemu gospodarki odpadami.*
4. *Przeciwdziałanie występowaniu i minimalizowanie skutków negatywnych zjawisk atmosferycznych, geodynamicznych i awarii przemysłowych.*
5. *Regionalna polityka energetyczna.*
6. *Ochrona i zachowanie środowiska przyrodniczego.*
7. *Wsparcie systemu zarządzania bezpieczeństwem publicznym.*
8. *Edukacja ekologiczna, kształtowanie i promocja postaw w zakresie ochrony środowiska i bezpieczeństwa publicznego oraz usprawnienie mechanizmów administracyjno-prawnych i ekonomicznych.*

Pod pojęciem „poprawa bezpieczeństwa ekologicznego” Program rozumie trwały proces zmierzający do osiągnięcia dobrego stanu ekologicznego.

Z punktu widzenia projektowanego dokumentu istotne są cele ochrony środowiska ujęte w priorytetach 1-6. Prognoza oddziaływania na środowisko zgodnie z *Ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* określa, analizuje i ocenia cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu.

Poprzez realizację wyżej wymienionych celów projekt planu jest spójny z dokumentami strategicznymi wynikającymi ze zobowiązań międzynarodowych, związanymi z wdrażaniem dyrektyw Unii Europejskiej oraz dokumentami na szczeblu krajowym. Problematyka określona w priorytetach 7 i 8 nie jest regulowana zapisami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Sposoby, w jakich dokument projektu planu uwzględnia cele ochrony środowiska ustanowione na wyższych szczeblach, zostały przeanalizowane i ocenione w niniejszej prognozie zgodnie z priorytetami „Programu Strategicznego Ochrona Środowiska”:

Tab. 3. Powiązania ustaleń projektu planu „Kleparz" z Programem Strategicznym Ochrony Środowiska przyjętym uchwałą Nr LVI/894/14 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 27.10. 2014 r. [10] .

Wybrane priorytety[3] wynikające z Programu, istotne dla obszaru projektu planu	**Sposób uwzględnienia w projekcie planu, ustalenia**
Ochrona zasobów wodnych.	*nakaz odprowadzania ścieków bytowych i przemysłowych w oparciu o system kanalizacji ogólnospławnej;* w zakresie odprowadzania wód opadowych ustala się *zagospodarowanie wód opadowych poprzez retencję w miejscu lub odprowadzenie do kanalizacji ogólnospławnej, z uwzględnieniem rozwiązań:* – *ułatwiających przesiąkanie wody deszczowej do gruntu,* – *spowalniających odpływ do odbiornika do ilości jaka powstaje na terenie przed zagospodarowaniem (przy współczynniku spływu 0,1),* – *zwiększających retencję.* Zaznaczenie /informacja nt. udokumentowanego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 450 – „Dolina rzeki Wisła (Kraków)", zgodnie z dokumentacją zatwierdzoną decyzją Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2016 r., znak: GDK-II.4731.94.2015.AJ, Informacja n.t. występowania w terenie ZPp.2 ujęcia wód mineralnych (otwór OS-2) z ustaleniem nakazu *uwzględnienia otworu podczas prac ziemnych oraz w zagospodarowaniu terenu*, Wymienienie przedsięwzięcia polegającego na *wydobyciu kopalin w postaci wód leczniczych* w wyjątkach od ustalonego *zakazu lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko*;
Poprawa jakości powietrza, ochrona przed hałasem oraz zapewnienie informacji o źródłach pól elektromagnetycznych.	*zaspokajanie potrzeb grzewczych i innych potrzeb energetycznych w oparciu o sieć ciepłowniczą, paliwa gazowe, odnawialne źródła energii (np. energia słoneczna, geotermalna), energię elektryczną, lekki olej opałowy;* *zakaz wykonywania instalacji na paliwa stałe w obiektach budowlanych* w zakresie dopuszczalnego poziomu hałasu w środowisku w projekcie planu wskazuje się tereny (zgodnie z faktycznym zagospodarowaniem) do poszczególnych rodzajów terenów określonych w przepisach odrębnych podlegających ochronie akustycznej informacja o poziomie hałasu wynikająca ze sporządzonej mapy akustycznej (izofony hałasu przedstawione na rysunku planu); *zasada lokalizacji obiektów i urządzeń budowlanych z zakresu elektroenergetyki i telekomunikacji z nakazem uwzględniania ochrony zdrowia mieszkańców przed oddziaływaniem (promieniowaniem) pól elektromagnetycznych;* ustalenie *budowy, rozbudowy i przebudowy sieci elektroenergetycznej jako sieć doziemną;* *w zakresie telekomunikacji ustala się w przypadku realizacji obiektów liniowych, wykonanie ich jako kablową sieć doziemną;*
Przeciwdziałanie występowaniu i minimalizowanie skutków negatywnych zjawisk atmosferycznych, geodynamicznych i awarii przemysłowych.	*wykonywanie odwodnień budowlanych otworami wiertniczymi należy każdorazowo poprzedzić udokumentowaniem warunków hydrogeologicznych;* *zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkami*

[3] Priorytety, poprzez które realizowany jest cel główny Programu: *„Poprawa bezpieczeństwa ekologicznego oraz ochrona zasobów środowiska dla rozwoju Małopolski"*. Pod pojęciem „poprawa bezpieczeństwa ekologicznego" rozumie się trwały proces zmierzający do osiągnięcia dobrego stanu ekologicznego [10] .

Wybrane priorytety[3] wynikające z Programu, istotne dla obszaru projektu planu	**Sposób uwzględnienia w projekcie planu, ustalenia**
Regionalna polityka energetyczna.	wskazanie możliwości wykorzystania w zakresie zaopatrzenia w ciepło alternatywnych źródeł energii;
Ochrona i zachowanie środowiska przyrodniczego.	ochrona istniejącej zieleni poprzez wyznaczenie odrębnych terenów zieleni urządzonej, ustalenie w obrębie terenów inwestycyjnych *strefy zieleni* z zakazem *budowy budynków, za wyjątkiem parkingów i miejsc postojowych w układzie podziemnym* oraz podwyższonym wskaźnikiem terenu biologicznie czynnego nakaz zachowania i uzupełnienia istniejących szpalerów drzew oraz nasadzenia szpalerów drzew co najmniej na odcinkach wyznaczonych na rysunku planu ustalenia dotyczące istniejącej zieleni: *podczas realizacji zagospodarowania terenu obowiązuje maksymalnie możliwa ochrona, istniejących drzew, szczególnie poprzez jej zachowanie i uwzględnienie w projekcie zagospodarowania terenu;* *nakaz ochrony i zachowania drzew wskazanych do utrzymania na rysunku planu, przy czym dopuszcza się ich przesadzanie w przypadkach kolizji z obiektami budowlanymi infrastruktury technicznej i komunikacyjnej;* *nakaz zachowania i uzupełnienia istniejących szpalerów drzew oraz nasadzenia szpalerów drzew co najmniej na odcinkach wyznaczonych na rysunku planu, dopuszczając przerwanie ciągłości szpalerów drzew, w przypadkach* (określonych), przy nasadzaniu drzew, w szpalerach *nakaz zastosowania wyłącznie gatunków drzew liściastych;* *nakaz wydzielenia w posadzce chodnika trawników o szerokości nie mniejszej niż 2 m przy realizacji szpalerów drzew, albo powierzchni nie mniejszej niż kwadrat 1,5 m x 1,5 m wokół każdego drzewa, ponadto dopuszcza się stosowanie poziomych i pionowych osłon drzew, systemów nawadniających lub napowietrzających, a także barierek ochronnych o wysokości nieprzekraczającej 0,4 m od poziomu chodnika;*

5. Analiza oraz ocena ustaleń projektu planu

Analizowany projekt planu dotyczy obszaru położonego w ścisłym centrum Krakowa charakteryzującego się wysokimi wartościami historycznymi i kulturowymi. W chwili obecnej możliwości przekształceń obszaru oraz obiektów w nim występujących są w dużej mierze ograniczone, (co wynika m.in. z przepisów prawa w zakresie ochrony zabytków, a także warunków technicznych) jednakże nie są wykluczone. Brak kompleksowych regulacji w połączeniu ze znaczącą presją inwestycyjną skutkować może niekorzystnymi trwałymi przekształceniami, bezpowrotną utratą walorów przestrzeni czy też wartości historycznych. Sporządzenie projektu planu, a następnie wprowadzenie w życie ma na celu zminimalizowanie takich zagrożeń. Opracowanie projektu poprzedzone zostało wnikliwą analizą stanu istniejącego, uwarunkowań formalno-prawnych, wniosków do planu w tym ze szczególnym uwzględnieniem analiz i wytycznych konserwatorskich.

W przygotowanym projekcie planu większość terenów przeznaczono pod zabudowę mieszkaniową, mieszkaniowo-usługową i usługową oraz tereny komunikacji. Mniejszą część stanowią tereny zieleni (ok. 18 %). Takie proporcje są konsekwencją stanu obecnego, utrwalonego zagospodarowania większości obszaru

Ryc. 4. Bilans powierzchni terenów

OZNACZENIE	POWIERZCHNIA [ha]	[%]
KDD	7,29	9,35
KDL	3,29	4,21
KDLT	3,88	4,97
KDW	0,15	0,19
KDX	0,07	0,09
KDZ	1,28	1,64
KDZT	1,77	2,27
KP	1,73	2,22
MW	12,40	15,89
MW/U	13,16	16,86
U	18,70	23,98
US	0,33	0,43
ZPb	4,00	5,13
ZPo	6,43	8,24
ZPp	2,43	3,12
ZPz	1,11	1,42
SUMA	**78,02**	**100,00**

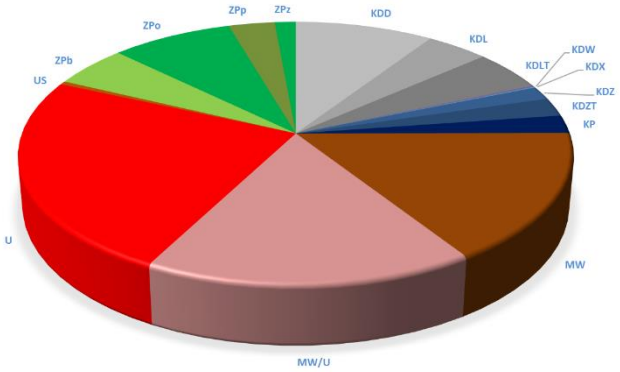

W wyniku realizacji ustaleń projektu planu w obszarze mogą nastąpić zmiany, które zaznaczą się w krajobrazie lokalnych wnętrz urbanistycznych – przestrzeni ulic oraz wnętrz kwartałów zabudowy.

Zmiany wynikać będą z możliwych uzupełnień w kwartałach zabudowy powodowane głównie rozbudową istniejących budynków (w tym oficyn) oraz nadbudową części kamienic, a punktowo również realizacją całkowicie nowych budynków („plomby”, uzupełnienie pierzei ulic). Pewne modyfikacje mogą zaznaczyć się również w przypadku lokalizacji parkingów podziemnych dopuszczonych na części obszaru projektu planu. Tereny przewidywanych większych przekształceń, które mogą zajść wewnątrz zespołu zabudowy, identyfikuje się w zachodniej części terenów Politechniki Krakowskiej (zidentyfikowane miejsca prognozowanych zauważalnych zmian zaznaczone zostały na mapie prognozy).

Zaznaczyć należy, że poza kwestiami istotnymi w wymiarze długoterminowym w obrębie zwartej zabudowy miejskiej wszelkie prace budowlane z użyciem ciężkiego sprzętu wywołują krótkotrwałe, jednakże silne oraz skumulowane oddziaływania i uciążliwości odczuwalne głównie w bezpośrednim sąsiedztwie inwestycji.

W projekcie planu w odniesieniu do budynków zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków lub ujętych w gminnej ewidencji zabytków (występujących głównie w pierzejach ulic) zastosowano cztery rodzaje rozwiązań wyrażonych przez następujące zapisy :

Tab. 4. Rodzaje planowanych rozwiązań/możliwości przekształceń w odniesieniu do budynków zabytkowych

Możliwe działania	**Zapis zastosowany w ustaleniach planu**	**Schemat działania**
ZACHOWANIE STANU ISTNIEJĄCEGO z dopuszczeniem stosowania okien połaciowych, lukarn/facjat[4]	*„nakaz ochrony kształtu bryły i gabarytów budynku”* *„dla obiektów objętych ochroną kształtu bryły i gabarytów budynku, ustala się nakaz ochrony kształtu, gabarytu i kąta nachylenia połaci dachowych”* (nakaz nie dotyczy form doświetlenia poddaszy oraz pomieszczeń na ostatnich kondygnacjach budynków)	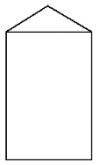
NADBUDOWA dopuszczenie nadbudowy od strony tylnej elewacji bez możliwości podniesienia kalenicy (zwiększenia wysokości budynku) z dopuszczeniem stosowania okien połaciowych, lukarn/facjat	• *zakaz podnoszenia górnej krawędzi elewacji frontowej budynku;* • *zakaz podnoszenia kalenicy budynku;* • *dopuszczenie podniesienia górnej krawędzi elewacji tylnej budynku przy zachowaniu minimalnie 13° nachylenia tylnej połaci dachu”*	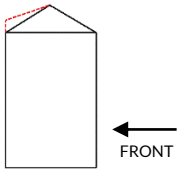
NADBUDOWA dopuszczenie nadbudowy od strony tylnej elewacji z możliwością podniesienia kalenicy (zwiększenie wysokości budynku) z dopuszczeniem stosowania okien połaciowych, lukarn/facjat	• *zakaz podnoszenia górnej krawędzi elewacji frontowej budynku;* • *dopuszczenie podniesienia kalenicy, przy zachowaniu maksymalnie 35° nachylenia frontowej połaci dachu* • *dopuszczenie podniesienia górnej krawędzi elewacji tylnej budynku frontowego”*	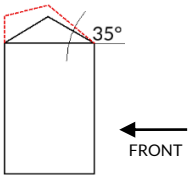

[4] dopuszczenie stosowania facjat zostało ustalone wyłącznie jako możliwy sposób *doświetlenia poddaszy oraz pomieszczeń na ostatnich kondygnacjach budynków* co wyklucza realizację facjaty w formie odrębnego pomieszczenia/lokalu.

Możliwe działania	Zapis zastosowany w ustaleniach planu	Schemat działania
NADBUDOWA (pełna) zwiększenie wysokości budynku z dopuszczeniem stosowania okien połaciowych, lukarn/facjat	• *dopuszcza się podniesienie kalenicy oraz górnych krawędzi elewacji budynku*	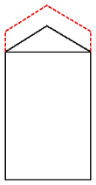

Dla większości pozostałych budynków (t.j. nie będących zabytkami) znajdujących się obrębie granic obszaru projektu planu, nie ustala się tak precyzyjnych rozwiązań. W ich przypadku zastosowanie będą mieć ustalenia ogólne zawarte w II rozdziale, w tym np.: ustalenia dla zapobieżenia zbyt wysokiej nadbudowy oficyn: *„możliwość nadbudowy oficyn do wysokości nie przekraczającej wysokości kalenicy budynku frontowego, z uwzględnieniem wskaźników zawartych w ustaleniach szczegółowych"* czy też wykluczające całkowite zamknięcie podwórek: *„zakaz zadaszania dziedzińców i podwórek"* oraz szczegółowe, przypisane do całości poszczególnych terenów (wskaźnik intensywności zabudowy, maksymalna wysokość zabudowy, linie regulacyjne – elementy obligatoryjne ustaleń planu).

Z obiektów nie zabytkowych ***„nakaz ochrony kształtu bryły i gabarytów budynku"*** ustalono dla 30 budynków, w tym taką ochroną objęto np. obiekty uznane za dobro kultury współczesnej: budynek Wydziału Inżynierii i Technologii Chemicznej PK przy ul. Szlak 44, szkoła przy ulicy Wróblewskiego, czy niektóre współczesne kamienice i budynki przy ulicy Krowoderskiej.

Poniżej (ryc.4a-4c) przedstawiono na podstawie przykładowego kwartału możliwe zmiany w zakresie nadbudowy istniejących budynków (tereny: MW/U.50, MW/U.51, MW.35, U.27– kwartał w zbiegu ulic Rynek Kleparski i Długa).

Ryc. 5. a,b,c. Analiza wysokości budynków w kwartale ulic Basztowa/Długa/Rynek Kleparski/Krzywa (tereny: MW/U.50, MW/U.51, MW.35, U.27)

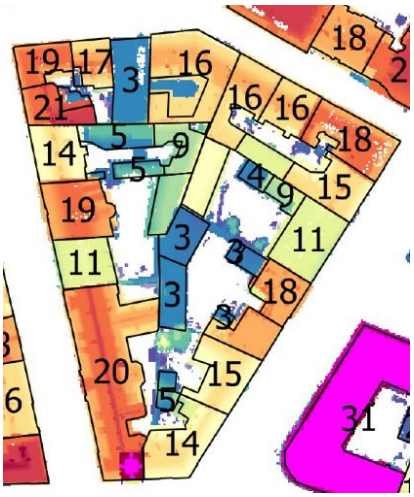

a. Średnie wysokości budynków istniejących

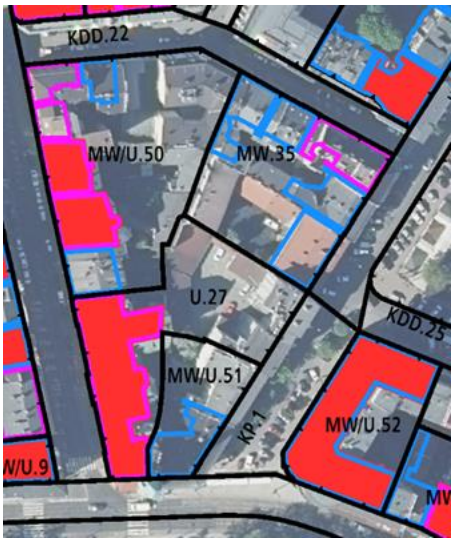

b. Budynki zabytkowe objęte bardzo szczegółowymi regulacjami w zakresie możliwości kształtowania bryły i gabarytów (kolor wypełnienia czerwony - ochrona pełna, kolor brązowy – nadbudowa z podniesieniem kalenicy, obrys niebieski bez wypełnienia lub różowy bez wypełnienia – nadbudowa bez zmiany wysokości kalenicy)

c. Pozostałe budynki, dla których obowiązują wskaźniki wysokości przyjęte dla terenów wyznaczonych w kwartale (żółty szraf) (MW/U.50, MW.35 - 21m, U.27 - 20m, MW/U.51 - 17m, jednoczesne dopuszczenie: stosowania dachów płaskich w formie tarasów i/lub stropodachów dla budynków wolnostojących lub dla budynków w zabudowie pierzejowej) – czerwonymi kropkami zaznaczono budynki których wysokość może zostać zwiększona powyżej 5 m.

Wobec powyższego, pełna ocena skali przekształceń jest trudna, zwłaszcza w odniesieniu do wnętrz kwartałów zabudowy, gdzie występuje wiele budynków nie zabytkowych jednocześnie istnieją wolne przestrzenie do zagospodarowania. Z uwagi na zdefiniowane linie obowiązujące zabudowy, które ustalone zostały dla przeważającej większości terenów w pierzejach ulic, bardzo ograniczona została możliwość powstawania nowych samodzielnych budynków we wnętrzach kwartałów, nie mniej nie wykluczona jest rozbudowa istniejących obiektów. Dla krajobrazu, relacji przestrzennych oraz zachowania istniejących wartości kulturowych istotniejsze są

jednak zmiany, które mogą nastąpić w obrębie samych pierzei ulic – w tym przypadku jak wyżej opisano przypuszczalne znaczące zmiany są bardziej przewidywalne i jak się ocenia wystąpią w kilkunastu miejscach obejmując:

- budowy nowych budynków w lukach pomiędzy budynkami istniejącymi,
- budowy nowych budynków w miejscu starych, zdekapitalizowanych obiektów,
- nadbudowy na budynkach o wyraźnie mniejszej wysokości niż budynki sąsiednie,
- nadbudowy w miejscach eksponowanych

Ocenia się, że najbardziej rozlegle przestrzennie i widoczne zmiany mogą nastąpić w rejonie ulicy Pawiej (tereny MW/U.57, MW/U.58, MW/U.67, MW/U.61, U.38, U.40) zwłaszcza w przypadku lokalizacji nowych budynków w zachodniej pierzei. Zabudowa w tych miejscach przyczyni się do trwałego usunięcia z krajobrazu miejsc zdegradowanych, wykorzystywanych pod parkingi dla busów oraz ekspozycje szerokiego zestawu reklam, szyldów i bilbordów.

Zmiany istotne z uwagi usytuowanie w najbardziej znanych i charakterystycznych częściach obszaru mogą wystąpić również przy ul. Długiej, w rejonie Nowego Kleparza (teren U.14) oraz wskutek realizacji zabudowy w obrębie kompleksu Politechniki Krakowskiej w terenie U.17, szczególnie od strony Alei Słowackiego (wskutek usunięcia części drzew, zwłaszcza dominującej w krajobrazie pokaźnych rozmiarów topoli, a następnie realizacji pierzei zabudowy.)

W wymienionych wyżej terenach przewiduje się powstanie nowych budynków oraz nadbudowy kamienic, ale niebagatelne zmiany dotyczyć mogą również dwóch terenów nie przeznaczonych pod zabudowę – części placu Biskupiego (teren ZPp.2) oraz fragmentu Rynku Kleparskiego (teren KP.1) (Fot. 6, Fot. 7). W przypadku placu Biskupiego zmiany wynikać będą z przekształcenia terenu dawnego parkingu w ogólnodostępny teren zieleni urządzonej – co znacząco poprawi jakość przestrzeni, w tym nową oprawę zyska zabytkowy zespół klasztorny Sióstr Wizytek. Drugi teren - planowanego placu KP.1 - to wnętrze pomiędzy ulicami Paderewskiego i Basztową, do 2019r. wykorzystywane częściowo jako targ uliczny (kontynuacja funkcji handlowej Rynku Kleparskiego), ale zdominowane głównie przez parkujące samochody. Ze względu na eksponowane miejsce, położenie na drodze pomiędzy Starym Miastem a Rynkiem Kleparskim powinna to być przestrzeń wyjątkowo zadbana i uporządkowana – taką możliwość otwiera urządzenie w formie placu miejskiego (w terenie KP.1 nie dopuszczone zostały miejsca parkingowe)[5].

[5] Obecnie w obu wskazanych lokalizacjach: w obrębie Placu Biskupiego oraz terenu pomiędzy ul. Basztową a Starym Kleparzem trwają prace zmierzające do uporządkowania i zrewitalizowania przestrzeni. Prace rozpoczęły się w trakcie procedowania projektu planu, tereny w dużej części są wygrodzone jako place budowy.

Fot. 6. Przestrzeń pomiędzy ulicą Basztową a Starym Kleparzem - planowany teren placu miejskiego (KP.1) (stan 2017r.)

Fot. 7. Fragment terenu planowanego ogólnodostępnego parku miejskiego na Placu Biskupim (ZPp.2) (fotografie wykonane w 2017r., widoczny na zdjęciach parking został zlikwidowany).

Możliwości powstania nowych obiektów wewnątrz kwartałów zabudowy w dużej części ograniczone zostały poprzez ustalenie odrębnych terenów zieleni oraz *stref zieleni*. Ze względu na przyjętą metodę ustalenia maksymalnej wysokości dla poszczególnych terenów zabudowy z uwzględnieniem stanu istniejącego nie zachodzi także niebezpieczeństwo powstania obiektów nadmiernie wysokich, w tym oficyn przekraczających wysokość kalenicy budynku frontowego.

Bardzo ważnym ustaleniem projektu planu ze względów środowiskowych jak i społecznych pozostaje wydzielenie terenu zieleni pod publicznie dostępny park na terenie dawnego parku Montelupiowskiego z powiązaniem ogólnodostępnymi ciągami pieszymi z ulicami Filipa, Szlak oraz Warszawską. Przeznaczenie pod park otwiera możliwości na przejęcie terenu przez Miasto, urządzenie go i ponowne (jak przed laty park Jalu Kurka) udostępnienie mieszkańcom. Drugim terenem równie ważkim w tym aspekcie jest skwer na Placu Biskupim (możliwe zmiany przedstawione powyżej).

Z uwagi na aspekty środowiskowe i kulturowe pozytywnym rozwiązaniem jest również zabezpieczenie przed zabudową: terenów przyklasztornych oraz ogrodów przy DPS Helclów, większych terenów zieleni występujących we wnętrzach kwartałów zabudowy oraz licznych skwerów występujących w przestrzeniach publicznych wnętrz placów i ulic. Bez przeszkód w dalszym ciągu funkcjonować będą mogły charakterystyczne dla obszaru place: Rynek Kleparski, Nowy Kleparz, Plac

Matejki, Plac Jana Nowaka Jeziorańskiego (funkcje społeczne, usługowe, wnętrza urbanistyczne).

Z uwagi na zasadniczy problem wynikający z deficytu miejsc parkingowych i przewidywaną dalszą redukcją miejsc naziemnych w obszarze, w projekcie planu poza lokalizacją miejsc parkingowych naziemnych wprowadza się dopuszczenie lokalizacji parkingów podziemnych. Miejsca postojowe w układzie podziemnym będą mogły być budowane na znaczącej części obszaru (obszar zaznaczony na mapie prognozy).

Zaznacza się, że w obszarze projektu planu wskazany został na podstawie obowiązującego Studium obszar możliwej lokalizacji metra oraz obszar możliwej lokalizacji przystanku metra. Inwestycja tego typu posiada znaczenie ponadlokalne, strategiczne dla Miasta jak również wiąże się ze znaczącymi oddziaływaniami na środowisko. Przytoczone za Studium [1] (plansza K4) obszary obrazują fragment wstępnego proponowanego przebiegu linii (linia A relacji Nowa Huta - Bronowice). Wstępny proponowany przebieg linii wynika z uwzględnienia przyjętych kryteriów funkcjonalno-ruchowych (wymienionych w Studium /Tom II/).

Wg zapisów Studium [1] „same kryteria funkcjonalno-ruchowe nie są wystarczające do przesądzenia o szczegółowych lokalizacjach metra w planach miejscowych i na kolejnych etapach przygotowania do realizacji lokalizacje te będą podlegać weryfikacjom i uściśleniom. Dla umożliwienia ustaleń w tym zakresie wymagane jest sporządzenie studium wykonalności dla metra i jego powiązań z pozostałą częścią systemu komunikacyjnego Miasta. Wniesiona na załączniku K4 treść graficzna, dotycząca planowanych lokalizacji tras, przystanków i stacji postojowych metra, stanowi treść informacyjną. Dopuszcza się modyfikacje wstępnego przebiegu linii metra, proponowanego w zakresie wynikającym z przyjętych kryteriów funkcjonalno-ruchowych".

Ze względu na powyższe, wstępność koncepcji i wynikający stąd brak jakichkolwiek danych w zakresie możliwych rozwiązań, ocena odziaływania lokalizacji metra na środowisko jest niemożliwa i nie została uwzględniona w niniejszej Prognozie.

Nowym elementem zagospodarowania, dotyczącym rozwoju układu komunikacyjnego o znaczeniu ponadlokalnym jest również planowana linia tramwajowa w ciągu Al. Słowackiego. Na chwilę obecną połączenie tramwajowe zostało uwzględnione w projekcie planu obszaru Kleparz, ale nie przesądza to o jego lokalizacji. Z uwagi na ideowy charakter planowanej inwestycji i wynikający stąd brak bliższych informacji (co do rozwiązań projektowych, czy zajętości terenu), szczegółowa ocena odziaływania lokalizacji torowiska na środowisko nie była możliwa i została uwzględniona w prognozie jedynie w ogólnych sformułowaniach dotyczących możliwych skutków realizacji ustaleń projektu planu jako całości.

5.1. Odziaływanie na krajobraz, zabytki i dobra materialne

Obszar objęty projektem planu prawie w całości (poza niewielkim fragmentem w północno – wschodniej części pomiędzy ulicami Pawią, Ogrodową i Warszawską) zawiera się w granicach pomnika historii „Kraków – Historyczny Zespół Miasta" . Cały zespół składa się z trzech głównych członów – kompleksu królewskich zabudowań na Wawelu, średniowiecznego miasta lokacyjnego i położonego na południe od niego średniowiecznego miasta Kazimierz z jego przedmieściem Stradomiem. W granicach zespołu znajdują się także leżące wokół dawne dzielnice: **Kleparz,** Piasek, Nowy Świat, Podgórze.

Uznanie za jeden z najcenniejszych zabytków Polski i odznaczenie jako Pomnik Historii świadczy o tym, że Kraków zasługuje na szczególną uwagę i ochronę ze względu na znacznie, jakie odegrał w historii Polski, wartości kulturowe, religijne, na artyzm architektury, bogactwo nagromadzonych cennych przedmiotów, a także piękno otaczającego je **krajobrazu** [13].

Objęcie ochroną w formie pomnika historii potwierdza bezsprzeczną wysoką wartość krajobrazu kulturowego obszaru, jednak nie oznacza wysokiej jakości każdego z jego elementów. Problemy funkcjonalno-przestrzenne jakie dotyczą obszaru, również obniżające jakość jego krajobrazu, zdiagnozowane zostały w uchwalonym w 2008 roku Lokalnym Planie Rewitalizacji Starego Miasta[6] i pozostają nadal aktualne (w obecnie obowiązującym Miejskim Programie Rewitalizacji Krakowa przeważająca część obszaru została określona jako *obszar zdegradowany* (za wyjątkiem terenów Politechniki, Zakładu Helclów oraz terenów nowej zabudowy przy ul. Pawiej). Zdefiniowane problemy funkcjonalno-przestrzenne to m.in.:

- wysoki stopień dekapitalizacji starej zabudowy,
- zużycie techniczne i funkcjonalne zestarzenie infrastruktury,
- zły stan wyposażenia technicznego budynków
- zanik walorów architektonicznych i historycznych budownictwa,
- zbyt mała przepustowość komunikacyjna ulic,
- niewydolny system komunikacji i parkowania,
- degradacja przestrzeni publicznych.

Wyżej wymienione deficyty są dotkliwie odczuwalne zwłaszcza w obrębie wnętrz kwartałów zabudowy.

Historyczne przedmieścia położone między Plantami a tzw. drugą obwodnicą objęte były intensywną urbanizacją w wieku XIX, dominuje tu zabudowa XIX i XX wieczna. Charakterystyczny dla obiektów w tym obszarze jest historyzm, później zaś secesja i modernizm. Obszar przeważająco charakteryzuje zwarta zabudowa kwartałowa z wewnętrznymi ogrodami tzw. ogrodami śródblokowymi, chociaż można

[6] Lokalny Plan Rewitalizacji Starego Miasta uchwalony w 2008 r. (uchwała Nr LIII/673/08/Rady Miasta Krakowa z dnia 8 października 2008r), został uchylony uchwałą NR LXX/1710/17 RMK z dnia 26 kwietnia 2017 r. Obecnie obowiązujący Miejski Program Rewitalizacji przyjęty został uchwałą nr XCV/2485/18 RMK z dnia 28 lutego 2018 r. *zmieniającą Uchwałę nr LIX/1288/16 w sprawie przyjęcia aktualizacji Miejskiego Programu Rewitalizacji Krakowa.*

wyróżnić kwartały o mniej wyraźnie określonych pierzejach. W obszarze dominuje tkanka zabytkowa nie mniej niektóre wnętrza, zdominowane są przez nowe budynki i zagospodarowanie o współczesnej stylistyce i charakterze rozwiązań. Zabudowa współczesna dominuje zwłaszcza w rejonie ulicy Pawiej gdzie w ostatnich latach miały miejsce gruntowne przekształcenia funkcjonalno-przestrzenne.

Wszystkie przestrzenie wewnątrzblokowe, przestrzenie ciągów komunikacyjnych, placów i skwerów, przestrzenie ogrodów klasztornych, odgrywają w strukturze krajobrazu rolę wnętrz urbanistycznych, przy czym przeważająca część wnętrz wewnątrz kwartałów zabudowy nie jest ogólnie dostępna, co czyni je odrębnymi jednostkami. Ważną pozycje w strukturze krajobrazu odgrywają otwarcia i powiazania widokowe z terenami sąsiednimi, a zwłaszcza z obiektami dominant oraz innych charakterystycznych elementów architektonicznych Starego Miasta.

Elementy struktury krajobrazu

- Wnętrza kwartałów zabudowy

Są to przeważająco małe jednostki, takie jak podwórka czy wewnętrzne wirydarze. Za zwartą pierzeją kamienic funkcjonują, jako odrębne przestrzenie. W znaczącej części są to przestrzenie niedostępne publicznie, mające znaczenie jedynie lokalne. Zagospodarowane zielenią spełniają rolę ogrodów będących zielonymi oazami w ruchliwym centrum miasta, chociaż dość często są to podwórka gdzie gromadzone są różne sprzęty i śmieci lub które służą jako miejsce parkowania. Duże znaczenie dla odbioru wizualnego wnętrz podwórz i podwórek mają pnącza, które tworzą niekiedy ogromne zielone ściany.

Wnętrza ogrodów przy obiektach sakralnych, park Jalu Kurka, ogrody przy DPS im. Helclów - większych terenów zieleni zawierających się w obszarze opracowania – stanowią przestrzenie zamknięte oddzielone murami lub pierzejami zabudowy. W chwili obecnej, jako wnętrza, nie pełnią znaczącej roli w strukturze krajobrazu nie mniej posiadają pod względem bardzo duży potencjał. Ich rola w szerszym ujęciu, sprowadza się tworzenia „zielonej oprawy" dla występującej w otoczeniu architektury. Odbiór tych jednostek jako wnętrze krajobrazowe jest możliwy ale wyłącznie dla wąskiej nielicznej grupy ludzi – głównie mieszkańców/użytkowników budynków zlokalizowanych w ich obrębie lub bezpośrednim sąsiedztwie. Z pozycji odbioru użytkownika tych przestrzeni szczególnie wartościowe są wnętrza ogrodu na terenie DPS im Helclów.

Ważnymi wnętrzami urbanistycznymi, które dostępne są dla osób postronnych są przestrzenie pomiędzy budynkami na terenie Politechniki Krakowskiej. We wschodniej części terenu w przestrzeni dominuje urządzona zieleń w tym liczne drzewa, wnętrze posiada wyraźne osie kompozycyjne nakreślone wewnętrznym układem komunikacyjnym jezdni i chodników.

W części zachodniej wyróżnić można mniejsze wnętrza rozdzielone budynkami kampusu Politechniki, przy czym ich wartość jest zdecydowanie niższa a częściowo zdegradowana. Przestrzeń jest zdominowana przez parkujące samochody,

na fragmentach toczą się prace budowlane/remontowe. Elementami, które wyróżniają się na tym tle jest istniejąca zieleń, zwłaszcza szpalery niskich drzew i kulistych koronach. Ciekawym akcentem widocznym od strony ulicy Szlak jest komin wraz rosnącą obok niego robinią akacjową (przy rogu budynku Instytutu Materiałów i Konstrukcji Betonowych).

- Wnętrza urbanistyczne ulic i placów miejskich

Są to podstawowe jednostki w strukturze krajobrazu miejskiego ich jakość ma pierwszorzędne znaczenie w odbiorze i ocenie przestrzeni. Są to miejsca dostępne publicznie, codziennie percepowane przez licznych odbiorców.

Najważniejsze wnętrza o pierwszorzędnym znaczeniu to przede wszystkim istniejące place:

- pl. Matejki,
- pl. Słowiański,
- pl. Biskupi,
- pl. Jana Nowaka –Jeziorańskiego,

a także wnętrza urbanistyczne skojarzone z ulicami:

- w rejonie skrzyżowania ulic Szlak i Warszawskiej,
- u wylotu ul. Długiej w pobliżu placu targowego,
- Skwer Rejtana przy ulicy Dunajewskiego

Podążając ulicami zaobserwować można szereg mniejszych wnętrz wykształconych wskutek cofnięcia elewacji pojedynczych kamienic, ubytku w pierzei lub zachowanego wejścia/wjazdu do środka kwartału zabudowy. Są to elementy o dużym znaczeniu w skali lokalnej wpływające na urozmaicenie przestrzeni.

Jakość przestrzeni wymienionych wyżej wnętrz urbanistycznych jest bardzo zróżnicowana. Jako reprezentacyjne o najwyższej wartości wymienić należy pl. Matejki. Decyduje o tym występujący tu zespół atrybutów:

- powiązania widokowe z najcenniejszymi zabytkowymi obiektami Starego Miasta,
- bardzo czytelna kompozycja,
- obramowanie przez ściany reprezentacyjnych budowli o wysokich wartościach architektonicznych,
- wyraźnie zaznaczające się dominanty i subdominanty (architektoniczne i przyrodnicze),
- obecność pielęgnowanej zieleni w tym starych egzemplarzy drzew.

Wnętrzem o znaczeniu wręcz „strategicznym” pozostaje pl. Jana Nowaka-Jeziorańskiego. Jego wygląd jest tak istotny, ponieważ stanowi niejednokrotnie pierwszą przestrzeń miejską z którą spotykają się przyjezdni odwiedzający Kraków jest pewnego rodzaju „bramą” do Starego Miasta. Przez plac przemieszczają się dziennie tysiące osób, stanowi miejsce spotkań, miejsce oczekiwania na środki transportu, organizowane są tu również imprezy (zimą lodowisko).

Wnętrze jest połączeniem pomiędzy „starym a nowym". Obok zachowanych obiektów zabytkowych przestrzeń budują dominujące fasady współczesnych obiektów – gmachu galerii handlowej oraz hotelu. Elementy zieleni są dodatkiem, niewielka ilość w przestrzeni placu sprawia, że widoczne są wszelkie niedociągnięcia i błędy w pielęgnacji. Skończona kreacja wnętrza placu sprawia, że zieleń (element podlegający przemianom) powinna być szczególnie monitorowana i zadbana, tymczasem jej stan nie jest najlepszy. Wartość krajobrazu wnętrza, jako dużej otwartej przestrzeni, okresowo obniżają tymczasowe obiekty, (przekrycia namiotowe, konstrukcje) lokalizowane na placu na czas trwania różnych imprez.

Wnętrza placów Biskupiego oraz Słowiańskiego zdominowane są przez zieleń oraz elementy komunikacji. Wartość jednostek podkreśla sąsiedztwo zabytkowego zespołu klasztoru Sióstr Wizytek i wynikające stąd relacje, natomiast obniżają niedostateczna pielęgnacja zieleni oraz przytłaczający udział samochodów.

Jednostki charakterystyczne dla obszaru to dwa place targowe Stary i Nowy Kleparz. Są to elementy nadające obszarowi lokalny koloryt, trwale wpisane w krajobraz. Ze względu na tradycje miejsca nie powinny podlegać znaczącym przemianom zarówno funkcjonalnym jak i przestrzennym.

Na charakter i odbiór urbanistycznych wnętrz ulic obszaru największy wpływ mają następujące elementy;

- jakość architektury tworzącej pierzeje ulic,
- udział zieleni (charakter nasadzeń, stan zdrowotny, jakość utrzymania),
- natężenie ruchu komunikacyjnego (proporcje – udział pojazdów mechanicznych/ ruch pieszy/ pojazdy parkujące),
- udział i jakość elementów małej architektury i urządzeń reklamowych

W obrębie obszaru wyraźnie wyodrębniają się te ulice wzdłuż których posadzone są drzewa czy wydzielone są pasy zieleni. Pod tym względem wyróżnia się ulica Basztowa. Jezdnia ulicy z jednej strony przylega do Plant, na znacznym jej odcinku drzewa zasadzone są również od strony kamienic. U zbiegu Basztowej i Dunajewskiego wnętrze ulicy akcentuje skwer z charakterystycznymi sylwetkami dębów i pomnik Rejtana. Szeroki pas zieleni towarzyszy również alei Słowackiego – obecność zieleni w jednym i drugim przypadku w znacznym stopniu łagodzi odbiór pierzei tych ulic, zbudowanych głównie monumentalnych wielopiętrowych kamienic i gmachów.

Ulice wzdłuż który występuje zieleń w formach wyraźnie wykształconych alei to:

- ul. Krowoderska
- ul. Szlak
- ul. Pędzichów
- ul. Helclów
- ul. Żuławskiego

Istotną arterią zarówno pod względem obciążenia ruchem jak i skali budynków jest ulica Pawia. Jednak w tym przypadku w chwili obecnej jakość jej przestrzeni obniżają: nieuporządkowane pierzeje zabudowy, dysonanse pomiędzy nowoczesną architekturą i budynkami starszymi o zniszczonych elewacjach, obiekty tymczasowe,

liczne reklamy. Pomimo, że w ciągu ulicy oraz jej otoczeniu występują drzewa, w przestrzeni odczuwalna jest dominacja elementów architektonicznych oraz wielkoformatowych reklam. Ze względu na usytuowanie w miejscu o bardzo dużym znaczeniu pod względem wizualnym obudowa ulicy, wyposażenie w małą architekturę oraz zieleń powinno podlegać szczególnej uwadze i dbałości. Ciekawym elementem widocznym od strony ulicy Pawiej (a dalej wzdłuż ulicy Ogrodowej) jest historyczne ceglane ogrodzenie ogrodu plebańskiego przy parafii Św. Floriana. Obecnie ogrodzenie jest w złym stanie, częściowo przysłonięte reklamami i obiektami tymczasowymi. Jako element zabytkowy o ciekawej formie zasługuje na wyeksponowanie i ochronę w przyszłym zagospodarowaniu ulicy.

Przestrzenią o pierwszorzędnym znaczeniu dla obszaru ze względów historycznych jest ulica Długa. Jej wnętrze praktycznie pozbawione jest zieleni, w pierzejach występują jedynie pojedyncze luki. Istotne otwarcia widoków oraz powiązania wizualne występują w rejonach skrzyżowań z pozostałymi ulicami oraz w rejonie nowego Kleparza. Wzdłuż ulicy zlokalizowane są liczne sklepy generujące duży ruch pieszy. Duże natężenie ruchu ulicznego, parkujące pojazdy, korki uliczne, reklamy, szyldy, powodują, że pomimo licznych ciekawych elementów architektonicznych występujących w przestrzeni ulicy, nie są one dostrzegane, zwłaszcza w pobieżnym odbiorze.

Pozostałe ulice obszaru to wnętrza zdominowane przez zwarte pierzeje ulic w mniejszym lub większym stopniu urozmaicone zielenią przy czym w nasadzeniach wzdłuż jezdni zaczynają dominować drzewa z odmian nisko rosnących, które w mają mniejsze oddziaływanie wizualne w odbiorze całości wnętrz. Ulice które praktycznie pozbawione są zieleni to ulice: Krzywa, Warszawska (na odcinku do ul. Szlak) oraz Krowoderska od ul. Basztowej do Placu Biskupiego. Uboga w zieleń jest również ul. Św. Filipa. Elementami wpływającymi na obniżenie jakości krajobrazu, które najczęściej pojawiają się we wnętrzach ulic to zły stan niektórych elewacji, luki w pierzejach (lub dysproporcje sąsiadujących kamienic) odsłaniające wielkich rozmiarów ściany ogniowe. Na jakość krajobrazu i jego odbiór w znacznym stopniu wpływa zatłoczenie ulic parkującymi samochodami.

- Dominanty i powiązania widokowe

Zwarta zabudowa obszaru powoduje, że z poziomu terenu znaczące otwarcia widokowe oraz powiązania zachodzą w rejonach skrzyżowań ulic, placów oraz w miejscach gdzie wysokość istniejącej zabudowy lub jej brak stwarza takie możliwości. Najwięcej istotnych relacji występuje w południowej części obszaru. Do najcenniejszych pod tym względem należą relacje widokowe w obrębie i otoczeniu placów Matejki i Jana Nowaka Jeziorańskiego. W części północnej części w przestrzeni dominuje kopuła kaplicy w kompleksie zabudowań przy ulicy Helclów oraz monumentalne budynki przy ulicy Montelupich, Miejsca, które określić można jako punkty widokowe występują na skwerze przy placu Nowy Kleparz oraz na skrzyżowaniu ulicy Długiej i al. Słowackiego. Najważniejsze dominanty architektoniczne w obszarze występują przy ulicy Basztowej lub związane są

z zabudowaniami sakralnymi (wieże kościelne, kopuła kaplicy). Na analizowanym terenie identyfikuje się również liczne subdominanty[7]

- Elementy dysharmonijne

Jak zaznaczono powyżej w krajobrazie obszaru istnieje szereg czynników wpływających na obniżenie jakości krajobrazu. Do elementów szczególnie widocznych, należą wielkoformatowe reklamy. Szczególne ich nagromadzenie występuje wzdłuż ulicy Pawiej, gdzie ich oddziaływanie można określić wręcz jako „przytłaczające”. Jako rażące w krajobrazie można ocenić również reklamy zawieszone na ogrodzeniu wzdłuż al. Słowackiego. Są one widoczne na pierwszym planie a tło stanowią zabytkowe zabudowania i ogród przy ulicy Helclów.

Ze względu na charakter zabudowy o odbiorze krajobrazu i wartościach estetycznych w dużej mierze decydują detale. W obszarze są to elementy wykończenia elewacji akcenty architektoniczne. o także liczne obiekty małej architektury – pomniki, kapliczki, figury. Wszystkie te elementy powinny podlegać ochronie i być eksponowane. Praktycznie każde wnętrze urbanistyczne – podwórko, ogrody międzyblokowe czy plac posiadają ogromny potencjał dla kreowania wartościowych przestrzeni. Wpływają na to przede wszystkim historyczne korzenie, unikatowość i autentyzm wielu elementów. Bardzo ważne w takich przestrzeniach jest sposób ich zaaranżowania, ilość zieleni, stan utrzymania obiektów, porządek i czystość.

Fot. 8.a-8.c. Detale na elewacjach budynków

Fot. 8.a.

Fot.8.b.

[7] Na rysunku Prognozy zaznaczone zostały dominanty, subdominanty oraz akcenty architektoniczne w miejscach, które zostały wskazane w projekcie planu. Kryteria ich wyboru określone zostały w definicjach przyjętych w projekcie planu.

Fot. 8.c.

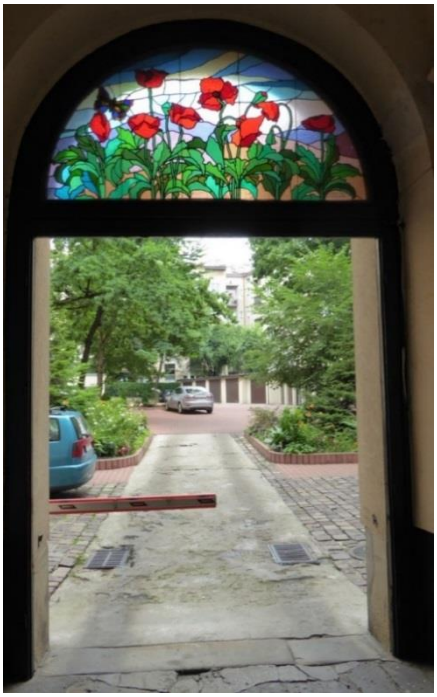

Fot. 9. Witraż w bramie wejściowej na podwórko w kamienicy Przy ulicy Basztowej.

Wg przyjętego w listopadzie 2014 roku Miejskiego Programu Rewitalizacji Krakowa[8] [11] *„zieleń w ścisłym centrum Miasta ma bardzo duże znaczenie, gdyż obok zabytków stanowi o jego wizerunku i ogólnym charakterze przestrzeni publicznej. Wprowadzana zieleń powinna być istotnym elementem wyposażenia wnętrz urbanistycznych wraz z elementami małej architektury. Konieczna jest dbałość o wysoki standard wprowadzanej zieleni, zarówno pod względem jakości materiału stosowanego do nasadzeń, jak i proponowanych rozwiązań projektowych”.*

[8] MPR w wersji pierwotnej, uchwalonej w 2014r. nie obowiązuje. W roku 2016 (uchwała NR LIX/1288/16 RMK z dnia 7 grudnia 2016 r. *w sprawie przyjęcia aktualizacji Miejskiego Programu Rewitalizacji Krakowa*) przyjęta została jego aktualizacja z jednoczesnym uchyleniem dokumentu z 2014r. Zaktualizowany dokument zmieniany był następnie trzykrotnie. Obecnie obowiązująca wersja MPR przyjęta została uchwałą NR XCV/2485/18 RMK z dnia 28 lutego 2018 r. *zmieniająca Uchwałę nr LIX/1288/16 w sprawie przyjęcia aktualizacji Miejskiego Programu Rewitalizacji Krakowa. Wg zaktualizowanej wersji Kleparz zaliczony został do obszarów zdegradowanych (jednostka Kleparz-Piasek-Nowy Świat [12]).*

Analiza i ocena ustaleń projektu planu

Z pięciu wymienionych w projekcie planu „składowych", stanowiących cel planu, cztery odnoszą się do elementów mających pierwszorzędne znaczenie w kształtowaniu krajobrazu. Są to:

- *ochrona sylwety Starego Miasta poprzez określenie zasad ochrony istniejącego układu urbanistycznego oraz istniejących zespołów zabudowy;*
- *ochrona elementów środowiska kulturowego;*
- *kształtowanie przestrzeni publicznych;*
- *ochrona i kształtowanie zieleni w przestrzeniach publicznych oraz wnętrzach kwartałów zabudowy;*

W celu ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, w tym zabytków archeologicznych oraz ochrony historycznego układu urbanistycznego Kleparza w projekcie planu uwzględnia się:

- *wpisany do rejestru zabytków – układ urbanistyczny Kleparza –– nr rej. A-648 (decyzja z dnia 25 stycznia 1984 r.), obejmujący cały obszar planu;*
- *strefę buforową dla obszaru wpisanego na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO, obejmującą cały obszar planu;*
- *obszar uznany za pomnik historii „Kraków – Historyczny Zespół Miasta" (zarządzenie Prezydenta Rzeczpospolitej Polskiej z dnia 08 września 1994 r. – Monitor Polski z 1994 r. Nr 50, poz. 418), w granicach określonych na rysunku planu;*
- *obiekty wpisane do rejestru zabytków,*
- *obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków*[9],
- *obiekty uznane za dobro kultury współczesnej,*

Do ochrony wskazuje się również stanowiska archeologiczne ujęte w gminnej ewidencji stanowisk archeologicznych.

Założone cele w analizowanym projekcie planu znalazły wyraz w szeregu ustaleń zarówno ogólnych stanowiących zasady zagospodarowania dla całego obszaru jak i szczegółowych sprecyzowanych w odniesieniu do poszczególnych kwartałów/terenów jak i pojedynczych obiektów.

Największa uwaga skupiona została na tych elementach i obiektach, które są szczególnie eksponowane lub dostępne w zasięgu obserwatora/użytkownika przestrzeni publicznych. W projekcie planu chroni się istniejące artykulacje i detale architektoniczne elewacji frontowych, podziały, zabytkowe elementy jak: stolarka budowlana, witryny sklepowe, jednocześnie zakazuje lokalizacji anten, masztów, stacji bazowych oraz innych urządzeń technicznych z zakresu łączności publicznej na miejscach eksponowanych oraz na budynkach wpisanych do rejestru zabytków.

[9] Wątpliwości budzi zaznaczenie jako obiekt wpisany do ewidencji zabytków kamienicy przy ulicy Krowoderskiej 62 – jest to nowy 6-kondygnacyjny budynek powstały po 2015 r. w miejscu całkowicie wyburzonej XIX-wiecznej dwupiętrowej kamienicy.

Na elewacjach frontowych zakazuje się również lokalizacji klimatyzatorów, które w ostatnich latach licznie pojawiają się nawet na nowo wybudowanych budynkach, rażąco psując ich estetykę, a także: szybów windowych, zewnętrznych klatek schodowych oraz innych urządzeń technicznych.

Detale i szczegóły w każdym przypadku są bardzo istotne, nie mniej zasadnicze znaczenie dla krajobrazu obszaru ma możliwość powstania nowej zabudowy oraz zachowanie istniejących obiektów zieleni w tym drzew. Ocena zmian w przypadku punktowych nadbudów lub uzupełnień pierzei jest bardzo trudna, gdyż ostatecznie decydować będą tu przyjęte rozwiązania projektowe, zastosowane i jakość materiałów a także wykonawstwo. Na obecnym etapie jako pozytywne należy określić dążność do zapobieżenia powstania obiektów dysharmonijnych odbiegających skalą od otoczenia. Zasadniczo, możliwa nowa zabudowa bądź nadbudowa budynków nie powinna stanowić dysonansów w krajobrazie, ale w niektórych miejscach może być znacząca. Wszystkie zidentyfikowane miejsca gdzie ocenia się, że zmiany w krajobrazie mogą być bardziej wyraźne zaznaczone zostały na mapie Prognozy.

Generalnie, w projekcie planu substancja zabytkowa posiada wysoki stopień ochrony, aczkolwiek w odniesieniu do szczegółowych rozwiązań jak np.: rozmieszczenie lukarn/facjat na dachach (w tym również na kamienicach z nakazem *ochrony kształtu bryły i gabarytów budynku*) pozostawia się w uznaniu służb konserwatorskich na etapie wydawania decyzji administracyjnych (przy uwzględnieniu warunków ogólnych ustalonych w projekcie planu.

Jako zdecydowanie pozytywne dla krajobrazu oraz istniejących zabytków ocenia się ustalenia:

- ochrony zabytkowych zespołów klasztornych i kościelnych wraz towarzyszącymi ogrodami,
- regulujące uzupełnienia luk w zabudowie i uporządkowania kwartałów wzdłuż ulicy Pawiej, zwłaszcza tam gdzie obecnie w przestrzeni dominują ogromne bilbordy[10] oraz miejsca zajęte przez parkujące samochody,
- zabezpieczające tereny zieleni publicznej oraz skwerów,
- zabezpieczające tereny placów miejskich,
- nakazujące zachowanie i uzupełnienie istniejących szpalerów drzew oraz nasadzenia szpalerów drzew co najmniej na odcinkach wyznaczonych na rysunku planu (należy zaznaczyć, że na niektórych odcinkach realizacja ustalenia będzie bardzo trudna, np. wymagała będzie likwidacji części istniejących miejsc postojowych),
- ograniczające wysokość zabudowy na tyłach działek w odniesieniu do budynków frontowych,

Dla podkreślenia szczególnie wartościowych elementów krajobrazu w projekcie planu zaznacza się szereg obiektów definiując je jako:

[10] Problematyka reklam nie została uwzględniona w projekcie planu z uwagi na ~~procedowany~~ uchwalony dokument regulujący to zagadnienie w odniesieniu do całego miasta (Uchwała NR XXXVI/908/20 Rady Miasta Krakowa z dnia 26 lutego 2020 r. w sprawie ustalenia *„Zasad i warunków sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń”).*

- **dominanta przestrzenna** – *należy przez to rozumieć obiekt budowlany oznaczony na rysunku planu, który ze względu na parametr wysokości lub rozbudowaną bryłę, stanowi formę najsilniejszą w kompozycji urbanistycznej otaczającej przestrzeni; (zaznaczone 9 obiektów, w tym np.: Kaplica w zespole d. Zakładu dla Ubogich Fundacji Helclów, kościół św. Floriana, budynek d. Izby Przemysłowo – Handlowej „Dom pod Globusem")*
- **subdominanta przestrzenna** – *należy przez to rozumieć obiekt budowlany oznaczony na rysunku planu, który ze względu na parametr wysokości lub rozbudowaną bryłę, stanowi formę silną w kompozycji urbanistycznej otaczającej przestrzeni, pozostającą w zasięgu oddziaływania obiektu o większym znaczeniu formalnym;* (zaznaczone 5 obiektów, w tym np.: d. pałac Wołodkowiczów przy ul. Lubicz, trzy budynki Politechniki Krakowskiej, budynek hotelu przy placu Jana Nowaka -Jeziorańskiego)

- **akcent architektoniczny** – *należy przez to rozumieć obiekt budowlany oznaczony na rysunku planu, który ze względu na parametr szerokości lub odmienną od obiektów sąsiadujących bryłę, artykulację i wystrój elewacji, stanowi obiekt wyróżniający pośród obiektów w najbliższym otoczeniu;* (zaznaczone 44 obiekty w tym np.: kościół św. Filipa, d. dwór Montelupich, budynek d. podstacji elektrycznej przy ul. Biskupiej1, budynek d. pałacu Mostowskich/Tyszkiewiczów przy ul. Garbarskiej 1;

Dla zaznaczonych obiektów w zasadach dotyczących iluminacji ustala się *„nakaz wyróżniania oznaczonych na rysunku planu obiektów stanowiących dominanty przestrzenne, subdominanty przestrzenne i akcenty architektoniczne"*.

Większość przewidywanych zmian w krajobrazie będzie mieć wymiar wyłącznie lokalny, zwłaszcza tam gdzie nastąpi uzupełnienie luki w zabudowie lub nadbudowa pojedynczej kamienicy w ciągu zwartej pierzei innych wyższych kamienic. Wymiar szerszy zyskają natomiast te, które nastąpią w terenach najbardziej uczęszczanych oraz w otoczeniu charakterystycznych obiektów:

- w otoczeniu zabytkowych obiektów zakładu im. Helclów – teren U.14– zabudowa od strony Nowego Kleparza – prawdopodobne usunięcie kilku drzew w tym możliwe naruszenie systemu korzeniowego oraz redukcja korony rozłożystego egzemplarza wiązu (pień drzewa w odległości 2 m od ustalonej obowiązującej linii zabudowy)
- w otoczeniu placu Biskupiego oraz sam plac Biskupi – powiększenie terenu zieleni, w tym zagospodarowanie pod park terenu dawnego parkingu, uzupełnienie południowej pierzei placu (zasłonięcie/ likwidacja obiektów i elementów zagospodarowania zdekapitalizowanych, zniszczonych)
- w widoku wnętrza Al. Słowackiego - prawdopodobna likwidacja wyróżniającej się w krajobrazie grupy drzew i powstanie pierzei zabudowy wzdłuż ulicy na terenie Politechniki,
- zamknięcie mikro wnętrza przy Starym Kleparzu (obok budynku przy ul. Paderewskiego 4)

– nadbudowa kamienic na rogu ul.Filipa i Placu Matejki – osłabienie subdominanty kamienicy na rogu ulic Warszawskiej i Filipa w relacji z bryłą kościoła Św. Floriana.

Fot. 10. Możliwa zmiana w otoczeniu Nowego Kleparza – budowa budynku usługowego (wys. maks. 13m), usunięcie/redukcja istniejących drzew.

Ze względu na występujące uznane wartości historyczne i kulturowe, zapisy projektu planu były szczególnie wnikliwie opracowywane w zakresie dotyczącym obiektów zabytkowych (patrz: wstęp do rozdziału 5).

Elementami, które mogą zaznaczyć się we wnętrzach urbanistycznych są wjazdy do garaży i parkingów podziemnych, dopuszczonych na części obszaru. Przewiduje się, że zaznaczyć się to może głównie we wnętrzach kwartałów zabudowy i podwórek.

Zmiany związane z lokalizacją nowych obiektów lub przebudów we wnętrzach kwartałów zabudowy nie będą oddziaływać na krajobraz i zabytkową tkankę w szerszym wymiarze, niemniej mogą odbić się w relacjach bliskich. Uchwalenie planu nie spowoduje natychmiastowej poprawy jakości krajobrazu w obszarach zaniedbanych, jednak proces rewitalizacji obszaru wpłynąć może na ich pozytywne przekształcenia. Uwzględnienie zapisów planu, z równoczesnym spełnieniem warunków wynikających z przepisów odrębnych w zakresie ochrony zabytków powinno w maksymalny sposób zapobiec niekorzystnym przekształceniom skutkującym utratą walorów historycznych i krajobrazowych.

Nie identyfikuje się ustaleń planu które w sposób negatywny mogłyby wpłynąć na widoki i powiazania widokowe w kierunku Starego Miasta.

5.2. Oddziaływania na komponenty środowiska

Przewidywane skutki realizacji ustaleń planu to nieznaczny wzrost ilości emitorów zanieczyszczeń środowiska oraz konieczność wykorzystania lub likwidacji części jego zasobów.

- Wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza

Podstawowymi źródłami wprowadzania gazów lub pyłów do powietrza na obszarze objętym projektem planu jest emisja związana z ogrzewaniem budynków oraz emisja ze źródeł komunikacyjnych.

Część zabudowy istniejącej w obszarze opracowania jest podłączona do sieci ciepłowniczej, a część obiektów posiada ekologiczne źródła ciepła (np. ogrzewanie elektryczne, gazowe), jednak wciąż w granicach obszaru opracowania i w jego otoczeniu znajdują się liczne źródła emisji niskiej (emisji pyłów i szkodliwych gazów pochodząca z pieców grzewczych opalanych paliwem stałym). Realizacja ustaleń projektu planu spowoduje zmiany w zakresie zabudowy – przy czym będą to głównie nadbudowy istniejących obiektów. W związku z tym nie wpłynie to istotnie na ilość zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery. Poprawie jakości powietrza mają służyć także zapisy dotyczące zaopatrzenia w ciepło: ustalenie *zaopatrzenia obiektów w ciepło w oparciu o miejską sieć ciepłowniczą, paliwa gazowe, lekki olej opałowy, odnawialne źródła energii (np. energia słoneczna, geotermalna), energię elektryczną* oraz *zakaz wykonywania instalacji na paliwa stałe w obiektach budowlanych.*

Emisja zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych ulega znacznym fluktuacjom w ciągu doby, wraz ze zmianami natężenia i warunków ruchu, warunków dyspersji zanieczyszczeń, itp. W nocy jest bardzo mała, w godzinach szczytu osiąga wartość maksymalną. Podwyższone stężenia zanieczyszczeń występują w pobliżu głównych ciągów komunikacyjnych. Nie przewiduje się, aby realizacja ustaleń planu w sposób znaczący i bezpośredni wpłynęła na wzrost poziomu zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych w bilansie ogólnym. Zakładając wzrost przewozów transportem zbiorowym kosztem samochodów indywidualnych oraz sukcesywny rozwój technologiczny pojazdów samochodowych w kierunku redukcji emisji zanieczyszczeń, można przypuszczać, że emisja komunikacyjnych zanieczyszczeń powietrza pozostanie na obecnym poziomie lub będzie ulegała zmniejszaniu. Budowa parkingów podziemnych może spowodować, że lokalnie w rejonie wjazdu do parkingu poziom zanieczyszczeń może wzrosnąć. Z drugiej strony zwiększenie ilości miejsc parkingowych czy likwidacja parkingów naziemnych będzie działaniem na rzecz ograniczenia powierzchniowych źródeł zanieczyszczeń komunikacyjnych oraz zanieczyszczeń spowodowanych ruchem samochodów krążących w poszukiwaniu miejsc postoju.

- Wytwarzanie odpadów

Na analizowanym terenie może zwiększyć się nieznacznie ilość zabudowy mieszkaniowej lub usługowej, z czym jest związane możliwe pojawienie się nowych źródeł powstawania odpadów. Odpady wytwarzane w obszarach zabudowy

mieszkalnej oraz w terenach usługowych będą mieć charakter odpadów komunalnych, jednak w ich składzie mogą się także znaleźć odpady klasyfikowane jako niebezpieczne.

Wzrost ilości wytwarzanych odpadów ani zmiana struktury ich składu nie wpłyną w znaczący sposób na środowisko ze względu na uregulowanie gospodarki odpadami przez przepisy gminne i inne przepisy odrębne, dotyczące np. sposobu postępowania z poszczególnymi rodzajami odpadów.

- Wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi oraz zanieczyszczeń do gleb

Na skutek realizacji ustaleń projektu planu liczba mieszkańców i użytkowników obszaru może wzrosnąć jedynie nieznacznie w stosunku do obecnego stanu, co przekłada się również na brak istotnych zmian w zakresie ilości powstających ścieków. W obszarze ustalono *nakaz odprowadzania ścieków bytowych i przemysłowych w oparciu o system kanalizacji ogólnospławnej*, a także *zakaz lokalizacji przydomowych oczyszczalni ścieków i szczelnych bezodpływowych zbiorników na nieczystości ciekłe.* w związku z czym nie przewiduje się, żeby powstające ścieki mogły stać się źródłem zanieczyszczenia wód podziemnych czy gruntu.

Zgodnie z przepisami ustawy *o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków* przedsiębiorstwo wodno-kanalizacyjne ma obowiązek zapewnić zdolność posiadanych urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych do realizacji dostaw wody w wymaganej ilości i pod odpowiednim ciśnieniem oraz dostaw wody i odprowadzenia ścieków w sposób ciągły i niezawodny.

W zakresie odprowadzania wód opadowych ustala się natomiast ich zagospodarowanie *poprzez retencję w miejscu lub odprowadzenie do kanalizacji ogólnospławnej z uwzględnieniem rozwiązań:*

- *ułatwiających przesiąkanie wody deszczowej do gruntu,*
- *spowalniających odpływ do odbiornika do ilości jaka powstaje na terenie przed zagospodarowaniem (przy współczynniku spływu 0,1),*
- *zwiększających retencję.*

- Wykorzystywanie zasobów środowiska

Obszar objęty projektem planu jest położony w ścisłym centrum miasta i charakteryzuje się znacznym stopniem zainwestowania. Wciąż jednak istnieją pewne zasoby wolnych terenów, zwłaszcza wewnątrz kwartałów zabudowy. Cenny zasób stanowi także istniejąca zieleń dawnego Parku Jalu Kurka oraz ogrody przyklasztorne.

Wykorzystanie zasobów poprzez uzupełnienie zabudowy nowymi obiektami spowoduje zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej i uszczuplanie zasobów glebowych, może być również wymagane usunięcie istniejącej roślinności, w tym drzew i krzewów.

Dla ochrony wymienionych zasobów istotne jest zachowanie w jak największym stopniu powierzchni biologicznie czynnej oraz ochrona istniejącej zieleni. W tym celu w projekcie planu wyznaczono minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej:

- 16% lub 20% dla terenów zabudowy mieszkaniowo/usługowej MW/U oraz zabudowy mieszkaniowej MW (na fragmentach objętych *strefą zieleni - 60%)*
- 16%, 20% lub 25% dla terenów zabudowy usługowej U (na fragmentach objętych *strefą zieleni - 60%)*
- 80% dla terenów zieleni ZPp, ZPb, ZPz, ZPo za wyjątkiem trzech terenów – zieleńców w otoczeniu budynków Politechniki Krakowskiej - 60%)

Wskaźniki ustalone dla terenów przeznaczonych pod zabudowę są wartościami niskimi, jednak już obecnie obszar jest w znacznym stopniu zainwestowany, a powierzchnie utwardzone, jednocześnie tam gdzie w poszczególnych kwartałach w terenach inwestycyjnych zachowało się więcej zieleni w projekcie planu ustala się *strefy zieleni* z podwyższonym wskaźnikiem terenu biologicznie czynnego (60%). Zaznacza się, że pomimo położenia w ścisłym centrum miasta w projekcie planu blisko 20 % całej powierzchni obszaru zabezpieczono pod ochronę/rozwój/kształtowanie terenów zieleni. Część z nich zyska najwyższą ochronę poprzez zabezpieczenie bardzo wysokiego wskaźnika terenu biologicznie czynnego oraz ustalenie całkowitego zakazu budowy budynków a także parkingów i miejsc postojowych (tereny przedstawione na rysunku prognozy). Wszystkie tereny zieleni wykorzystywane będą w różnym stopniu pod rekreację oraz stanowić będą „zieloną oprawę" zabudowy a także pełnić ważną rolę w kształtowaniu mikroklimatów. Tereny ogrodów klasztornych i przykościelnych jak dotychczas będą również mogły być wykorzystywane użytkowo pod drobne uprawy, przy czym w dwóch z nich Klasztoru Sióstr Wizytek (ZPo.3) oraz na terenie przy kościele Św. Floriana (ZPo.7) będą mogły być zlokalizowane nowe budynki gospodarcze (lokalizacja ograniczona do miejsc wydzielonych liniami nieprzekraczalnymi), a przy kościele św. Floriana (teren ZPo.7) garaże i miejsca postojowe.

Dodatkowo dla zieleni obszaru ustalono szereg zasad jej ochrony i kształtowania – w tym m.in. *nakazy: maksymalnie możliwej ochrony istniejących drzew podczas realizacji zagospodarowania terenów, szczególnie poprzez ich zachowanie i wkomponowanie w projekt zagospodarowania terenu; zachowania i ochrony drzew wskazanych do ochrony na rysunku planu; zachowania i uzupełnienia istniejących szpalerów drzew oraz nasadzenia nowych szpalerów*.

Istotnym zasobem środowiska są mineralne wody podziemne. Wody tego typu nawiercone zostały w obrębie placu Biskupiego, nie są jednak obecnie udostępniane. Miejsce odwiertu/studni (OS-2) oznaczone zostało na rysunku projektu planu, a informacje na jego temat zawarto w części tekstowej. Teren, na którym wykonano odwiert wraz z najbliższym otoczeniem w projekcie planu przeznaczony został pod zieleń urządzoną *ZPp.2 o podstawowym przeznaczeniu pod publicznie dostępny park*. Zagospodarowanie parkowe zwłaszcza pod ogólnodostępny park powinno sprzyjać ochronie oraz udostępnieniu i wykorzystaniu ujęcia. Dla wzmocnienia ochrony obiektu, w tym zabezpieczenia możliwości uruchomienia zdroju w przyszłości w projekcie planu ustala się: *nakaz uwzględnienia podczas prac ziemnych oraz w zagospodarowaniu terenu*, a także zaznacza się jako wyjątek *(wydobywanie kopalin w postaci wód leczniczych)* z katalogu przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, których realizację generalnie zakazuje się na terenach objętych projektem

planu. Określony w terenie ZPp.2 zakaz budowy budynków wyklucza obudowę ujęcia w tej formie.

- Emitowanie hałasu i pól elektromagnetycznych

Do najistotniejszych źródeł oddziaływań akustycznych w obszarze opracowania należy hałas komunikacyjny, którego źródłem jest ruch samochodowy oraz tramwajowy.

Zgodnie z Mapą akustyczną Miasta Krakowa opracowaną w 2017 r. [21] największe oddziaływanie w zakresie hałasu pochodzącego od dróg występuje wzdłuż al. Słowackiego, która stanowi północną granicę obszaru. Odnotowano tam ponadnormatywne oddziaływanie zarówno w zakresie izofony L_{DWN}=70 dB, jak i L_N=65 dB. Przekroczenia poziomu L_{DWN}=70 dB zostały stwierdzone również przy ul. Pawiej, wzdłuż której biegnie wschodnia granica obszaru. Ruch tramwajowy odbywa się na ul. Basztowej, ul. Długiej i ul. Pawiej – przekroczenia poziomu L_{DWN}=70 dB odnotowano przy ul. Basztowej [21]. Należy zaznaczyć, że generowane oddziaływania dotyczą pasa drogowego i pierwszej linii zabudowy, a nie sięgają w głąb kwartałów.

Przy południowo-wschodniej granicy terenu przebiega linia kolejowa, jednak oddziaływania akustyczne związane z jej użytkowaniem nie mają istotnego wpływu na obszar opracowania.

Izofony imisji hałasu drogowego, tramwajowego oraz kolejowego L_{DWN}=70 i L_N=65 oznaczono na rysunku projektu planu

W obszarze występują także inne rodzaje hałasu, niezwiązane z oddziaływaniem ciągów komunikacyjnych. Źródłem hałasu są wykonywane prace remontowo-budowlane (oddziaływania o charakterze przejściowym), urządzenia wentylacyjne i klimatyzacyjne, place targowe.

W zakresie ochrony akustycznej w projekcie planu uwzględnia się tereny faktycznie zagospodarowane zgodnie z ustaleniami planu w poszczególnych rodzajach terenów określonych w przepisach odrębnych (z zaznaczeniem, że są one *zlokalizowane w „strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tysięcy mieszkańców” w rozumieniu przepisów określających dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku*.

Nie przewiduje się, aby możliwy rozwój zabudowy obszaru i zwiększenie liczby mieszkańców i użytkowników przełożył się na znaczący wzrost poziomu hałasu. Istotne oddziaływanie na klimat akustyczny pojawią się w trakcie prac budowlanych czy remontowych, jednak mają one charakter tymczasowy.

W wyniku ustaleń projektu planu, wskutek rozwoju infrastruktury technicznej, w szczególności elektroenergetycznej i telekomunikacyjnej, w obszarze mogą powstawać nowe źródła promieniowania elektromagnetycznego. Możliwy jest rozwój sieci elektroenergetycznej (przy czym *ustala się budowę i rozbudowę sieci elektroenergetycznej jako sieć kablową doziemną*) i budowa stacji transformatorowych SN/nN (*jako stacji podziemnych, wnętrzowych wolnostojących lub umieszczonych wewnątrz obiektów*). Również w zakresie telekomunikacji mogą pojawić się nowe obiekty i urządzenia (przy czym *w przypadku realizacji obiektów liniowych ustala się wykonanie ich jako kablową sieć doziemną*), tak aby zostały zaspokojone potrzeby odbiorców. Ponadto w projekcie planu zostały zawarte zakazy dotyczące lokalizacji inwestycji celu

publicznego z zakresu łączności publicznej – infrastruktury telekomunikacyjnej (także telefonii komórkowej).

Należy podkreślić, że wśród ogólnych zasad obsługi obszaru w zakresie infrastruktury technicznej zawarte zostały *ustalenia: „zasada lokalizacji obiektów i urządzeń budowlanych z zakresu elektroenergetyki i telekomunikacji z nakazem uwzględniania ochrony zdrowia mieszkańców przed oddziaływaniem (promieniowaniem) pól elektromagnetycznych"* oraz *„lokalizowanie obiektów i urządzeń budowlanych nie może powodować zakłóceń lub negatywnego oddziaływania na urządzenia radiołączności kolejowej i urządzenia sterowania ruchem kolejowym"*.

Zgodnie z art. 52. Ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*, będącej podstawą prawną do sporządzenia niniejszej prognozy, identyfikuje się przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko, a szczególnie na wymienione w Ustawie komponenty.

Oddziaływania podzielono na pozytywne i negatywne, w zależności od skutków, jakie wywołują w środowisku. W zakresie tych oddziaływań wyróżniono:

- BEZPOŚREDNIE – wynikające wprost z ustaleń projektu planu i oddziałujące bez ogniw pośrednich na dany komponent środowiska.
- POŚREDNIE – nie będące oczywistym skutkiem ustaleń planu, możliwe do zaistnienia w stworzonych przez te ustalenia warunkach.
- WTÓRNE – powstałe w wyniku przekształceń lub jako następstwo czegoś, zazwyczaj na etapie eksploatacji.
- SKUMULOWANE – wynikające z połączonego działania skutków ustaleń planu oraz skutków spowodowanych przez inne działania na obszarze objętym planem lub w bezpośrednim jego sąsiedztwie, występujące obecnie, dokonane w przeszłości bądź dające się logicznie przewidzieć w przyszłości.
- KRÓTKOTERMINOWE – występujące przejściowo, w fazie zmian spowodowanych ustaleniami planu.
- ŚREDNIOTERMINOWE – występujące w okresie nie dłuższym niż 10 lat.
- DŁUGOTERMINOWE – związane z planowanym, trwałym sposobem zagospodarowania terenu trwające bez przerwy lub z niewielkimi przerwami lub regularnie się powtarzające.
- CHWILOWE – powodujące tymczasową zmianę w środowisku, po ich ustaniu następuje powrót do stanu zbliżonego do poprzedniego (skutki łatwe do odwrócenia) .
- STAŁE – powodujące trwałe przekształcenie środowiska.

Tab. 5. Możliwe skutki realizacji ustaleń planu na komponenty środowiska.

SKUTKI REALIZACJI USTALEŃ	KOMPONENT	CHARAKTERYSTYKA MOŻLIWYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO	
zachowanie istniejących terenów zieleni w tym zieleni wewnątrz kwartałów oraz w przestrzeniach publicznych ulic i placów	różnorodność biologiczna	– zachowanie miejsc sprzyjających bytowaniu zwierząt oraz stymulujących funkcjonowanie przyrodnicze	**[P]** B, Dt, S
	powietrze, mikroklimat	– filtracja zanieczyszczeń powietrza i redukcja efektu miejskiej wyspy ciepła	**[P]** P, S
	zabytki	– zachowanie i ochrona historycznych ogrodów przyklasztornych	**[P]** B, S
	krajobraz	– zachowanie zieleni we wnętrz urbanistycznych kwartałów	**[P]** B, S
	ludzie	– zabezpieczenie miejsca rekreacji i wypoczynku dla mieszkańców oraz turystów i innych użytkowników przestrzeni obszaru – stworzenie nowych terenów parków publicznych	**[P]** P, S
lokalizacja nowej zabudowy w ramach uzupełnień kwartałów zabudowy oraz nadbudowy	powietrze	– uciążliwości związane z prowadzeniem robót budowlanych – emisja spalin, pylenie, wibracje	**[N]** P, Kt, SK
	krajobraz	– uzupełnienie pierzei ulic – uporządkowanie i zagospodarowanie miejsc zaniedbanych	**[P]** B, S
	krajobraz	– zmiany w krajobrazie wnętrz ulic i placów miejskich, osłabienie istniejących subdominant i dominant	**[-]** B,S
	zabytki	– pojawienie się współczesnych elementów na obiektach zabytkowych	**[-]** B,S
	ludzie	– możliwe zacienienie dolnych kondygnacji w budynkach istniejących w sąsiedztwie, – uciążliwości związane z prowadzeniem robót budowlanych – emisja spalin, pylenie, wibracje	**[N]** P, S, Ch
		– wzrost liczby mieszkań o wysokim standardzie w prestiżowej lokalizacji w centrum miasta – wsparcie procesów rewitalizacji obszaru	**[P]** B, S
	rośliny	– konieczność usunięcia pojedynczych drzew, redukcja powierzchni biologicznie czynnej	**[N]** P, S,
	zwierzęta	– redukcja miejsc sprzyjających bytowaniu zwierząt	**[N]** P, S,
	gleby	– zasklepienie gleb	**[N]** P, S

Tab. 5.cd.

SKUTKI REALIZACJI USTALEŃ	KOMPONENT	CHARAKTERYSTYKA MOŻLIWYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO	
powstanie miejsc postojowych w układzie podziemnym	rośliny	– możliwość obumierania drzew w obrębie terenów zieleni z dopuszczeniem lokalizacji parkingów podziemnych	[N] P,S
	środowisko gruntowo-wodne	– zmiany w lokalnym krążeniu wód gruntowych	[-] P, S
		– ryzyko zanieczyszczenia wód gruntowych związane z prowadzeniem robót budowlanych	**[N]** P, Kt, Ch
	ukształtowanie terenu	– przekształcenia związane z lokalizacją wjazdu/wyjazdu	[-] B, Dt, S
	powietrze	– uciążliwości związane z prowadzeniem robót budowlanych – emisja spalin, pylenie,	**[N]** P, Kt, SK
		– wzrost emisji zanieczyszczeń w pobliżu wjazdów/ wyjazdów z parkingów	**[N]** W, Dt, Ch
	ludzie	– uciążliwości związane z prowadzeniem robót budowlanych – emisja spalin, pylenie, wibracje	**[N]** P, S, Ch
		– stworzenie nowych miejsc parkingowych	**[P]** B, S,
ochrona istniejących obiektów zabytkowych (w tym ochrona całkowita dla części budynków)	krajobraz	– ochrona i utrwalenie najcenniejszych elementów w strukturze krajobrazu obszaru – wsparcie procesów rewitalizacji obszaru	**[P]**B, P, Dt, S
	ludzie	– zabezpieczenie obiektów zabytkowych oraz zabytkowego układu przestrzennego dla przyszłych pokoleń	**[P]**B, P, Dt, S
ochrona i uzupełnienia zieleni: istniejących szpalerów drzew wzdłuż ulic, ogrodów, zieleni towarzyszącej obiektom budowlanym	krajobraz	– wzbogacenie w zieleń (urozmaicenie) przestrzeni wnętrz urbanistycznych ulic i kwartałów zabudowy	**[P]**B, Dt, S
	powietrze	– filtracja, redukcja zanieczyszczeń powietrza	**[P]** P, Dt, S
	ludzie	– łagodzenie odbioru przestrzeni intensywnej zabudowy miejskiej – poprawa estetyki – możliwość zacieniania podwórek, a zwłaszcza dolnych kondygnacji budynków,	**[P]** P, S **[N]** P, S
	zwierzęta	– stworzenie miejsc sprzyjających bytowaniu zwierząt oraz stymulujących funkcjonowanie przyrodnicze (połączenia ekologiczne)	**[P]** P, Dt, S
	zabytki	– wzbogacenie w zieleń (urozmaicenie) przestrzeni wnętrz urbanistycznych oraz otoczenia zabytków, – zachowanie historycznych terenów zieleni	**[P]** B, Dt, S

Legenda:

[N] – oddziaływania negatywne	**[P]** – oddziaływania pozytywne	[-] – trudny do określenia charakter oddziaływania
Dt – długoterminowe	Śt – średnioterminowe	Kt – krótkoterminowe
B – bezpośrednie	P – pośrednie	W – wtórne
S – stałe		Ch – chwilowe

Prognozuje się, że najsilniej przekształcone zostaną roślinność oraz krajobraz, ale wyłącznie miejscowo w rejonie powstawania nowych obiektów, skutki realizacji ustaleń mogą mieć charakter stały i długotrwały przede wszystkim ze względu na zmianę pokrycia terenu. Trwałe mogą być również zmiany miejscowych stosunków wodnych. Inny charakter będzie miało zwiększenie zanieczyszczenia powietrza i wód. W zależności od przyczyny mogą to być zmiany krótkotrwałe, chwilowe lub okresowe zazwyczaj negatywne (związane np. z okresem realizacji robót budowlanych, kiedy zwiększa się emisja zanieczyszczeń do powietrza, a także wzrasta ryzyko zanieczyszczenia środowiska wodno-gruntowego). Jako zdecydowanie pozytywne o charakterze długoterminowym i stałym ocenia się ustalenia mające na celu ochronę zabytkowych obiektów oraz istniejącej zieleni w tym możliwość przywrócenia funkcji ogólnodostępnego parku miejskiego na terenie dawnego parku Jalu Kurka.

Do najbardziej dotkliwych oddziaływań na środowisko zaliczyć należy odziaływania na ludzi podczas realizacji nowych inwestycji. W przypadku prowadzenia robót budowlanych w ścisłym centrum miasta zwłaszcza w obrębach zwartych kwartałów, należy się spodziewać, że negatywne oddziaływania (hałas, wibracje, zapylenie) będą bardzo skumulowane.

W fazie eksploatacji przewidywane skutki realizacji ustaleń planu to nieznaczny wzrost ilości emitorów zanieczyszczeń środowiska, konieczność wykorzystania lub likwidacji części jego zasobów oraz lokalne zmiany w krajobrazie.

Jak wynika z wyżej przedstawionego zestawienia ocenia się, że ustalenia projektu planu będą mieć wpływ na poszczególne komponenty środowiska zarówno negatywny jak pozytywny. Prognozowane straty w środowisku (ocena negatywna) wynikające z rozwoju zabudowy będą równoważone zyskami (ocena pozytywna). Negatywne skutki niwelowane będą również poprzez uwzględnienie zapisów oraz rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych określonych w projekcie planu przytoczone w pkt. 4.

Wymienione zapisy i rozwiązania odpowiadają jednocześnie na cele ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu ustanowione na szczeblu wyższym niż lokalnym (krajowym, międzynarodowym, wspólnotowym).

5.3. Oddziaływanie na istniejące formy ochrony przyrody

W obszarze objętym granicami projektu planu „Kleparz” nie ma powierzchniowych form ochrony przyrody, nie stwierdzono również występowania chronionych gatunków roślin na stanowiskach naturalnych. W przypadku występujących w obszarze gatunków zwierząt podlegających ochronie, nie prognozuje się pogorszenia warunków ich bytowania wskutek realizacji ustaleń projektu planu.

W obszarze objęto ochroną w formie pomnika przyrody dwa drzewa:

- **dąb szypułkowy odm. kolumnowa (*Quercus robur ‘Fastigiata’)*** Rosnący na Skwerze Rejtana przy ul. Garbarskiej (nr. rejestru wojewódzkiego: 126101-181) podlegający ochronie na mocy uchwały nr XXXI/406/07 RMK 19.12.2007.

- **lipa drobnolistna *(Tilia cordata)*** rosnąca na terenie Klasztoru Sióstr Wizytek przy ul. Krowoderskiej (numer rejestru wojewódzkiego: 126101-015 (14/I/18 - stary numer)) podlegająca ochronie na mocy Rozporządzenia nr 3 Wojewody Krakowskiego z dnia 30.01.1997 r.

Położenie pomników zostało przedstawione na rysunku planu (oraz Prognozy). Objęte ochroną drzewa rosną na terenach zieleni, dla których w projekcie planu nie przewiduje się żadnych zmian. W tych obszarach wyznaczone zostały tereny ZPz.5 (Skwer Rejtana) *o podstawowym przeznaczeniu pod zieleń urządzoną w formie zieleńców* oraz (ZPo.4) (przedogród Kościoła) *o podstawowym przeznaczeniu pod zieleń urządzoną w formie ogrodów, w tym ogrodów przyklasztornych i przykościelnych*. Ze względu na ustalenia określone ustalenia: *minimalny wskaźnik terenu biologicznie czynnego: 80 %* oraz *zakaz budowy budynków* ocenia się, że należą one do terenów w największym stopniu chronione ustaleniami projektu planu.

Poza dwoma pomnikami przyrody w obszarze występują liczne stare, okazałe drzewa, z których część powinna podlegać ochronie w przyszłym zagospodarowaniu (najwartościowsze zostały zaznaczone na rysunku projektu planu na podstawie wskazań opracowania ekofizjograficznego). Prawie wszystkie wskazane egzemplarze rosną na terenach, które w projekcie planu przeznaczone zostały pod zieleń urządzoną a więc ich zachowanie jest wysoce realne. Jako najbardziej zagrożone likwidacją ocenia się drzewa w obrębie terenów określonych liniami regulacyjnymi a więc tam gdzie stwarza się możliwości lokalizacji/rozbudowy budynków. Obumarcie drzew może powodować również zbyt bliskie sąsiedztwo planowanej zabudowy (przykład w terenie U.14 – obowiązująca linia zabudowy poprowadzona została w odległości ok 2m metra od pnia istniejącego rozłożystego drzewa) Wskazanie drzewa do ochrony może w takim przypadku być niewystarczające.

Pomimo braku możliwości budowy budynków, problematyczne może być również utrzymanie istniejących drzew w wyznaczonych strefach zieleni w przypadku budowy miejsc postojowych czy garaży w układzie podziemnym.

Ochrona zieleni w tym pozostałych drzew, nie wyróżnionych na rysunku planu, uwzględniona została w zapisie ogólnym: *podczas realizacji zagospodarowania terenu obowiązuje maksymalnie możliwa ochrona istniejących drzew szczególnie poprzez jej zachowanie i uwzględnienie w projekcie zagospodarowania terenu.*

5.4. Oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru

Obszary Natura 2000 zlokalizowane najbliżej obszaru opracowania pozostające w połączeniach ekologicznych za pośrednictwem korytarza Wisły:

- PLH 120065 Dębnicko –Tyniecki Obszar Łąkowy zlokalizowany w odległości ok. 6 km na południowy – zachód od obszaru,
- PLH 120069 Łąki Nowohuckie zlokalizowane w odległości ok. 7 km na wschód od obszaru.

Ze względu na charakter ustaleń planu oraz przewidywaną skalę zmian nie prognozuje się negatywnego wpływu ustaleń projektu planu funkcjonowanie

korytarza ekologicznego Wisły tym samym na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów.

5.5. Ocena zagrożeń dla środowiska

- Zagrożenia związane z wykonaniem odwodnień budowlanych otworami wiertniczymi

W obszarze występuje bardzo liczna i zwarta zabudowa w dużej mierze złożona z obiektów zabytkowych. Uwarunkowania stąd wynikające utrudniają realizację obiektów budowlanych. W przypadku realizacji obiektów budowlanych zgodnie z obowiązującymi przepisami powinny być wykonane odpowiednie dokumentacje mające na celu określenie warunków gruntowo-wodnych oraz wskazań dotyczących realizacji inwestycji. Spełnienie wymagań, zastosowanie odpowiednich zabiegów i rozwiązań praktycznie wyklucza możliwość zaistnienia zagrożeń związanych z budową obiektów.

Zagrożenie takie wiązać się może z wykonaniem odwodnień budowlanych otworami wiertniczymi. Ze względu na dopuszczone w projekcie planu parkingi i garaże podziemne (dla realizacji których niezbędne będzie obniżenie zwierciadła wód podziemnych) wykonanie tego rodzaju odwodnień jest wysoce prawdopodobne, może być również wymagane dla innych głębiej posadowionych obiektów. W przypadku odwodnień budowlanych otworami wiertniczymi obowiązek sporządzenia dokumentacji hydrogeologicznej nie wynika z przepisów obowiązującego prawa, jednak brak oceny warunków hydrogeologicznych i niezastosowanie odpowiednich zabiegów zabezpieczających może prowadzić do niekorzystnych zmian środowiska gruntowego, a co za tym idzie zagrożenia dla nowego jak i istniejącego zainwestowania. W tekście projektu planu zawarto w związku z tym zapis ustalający, że *wykonywanie odwodnień budowlanych otworami wiertniczymi należy każdorazowo poprzedzić udokumentowaniem warunków hydrogeologicznych*.

- Zagrożenie poważną awarią

W rejonie obszaru nie występują zakłady o dużym lub zwiększonym ryzyku poważnej awarii. Ustalenia planu również nie stwarzają możliwości powstania takich przedsięwzięć.

W granicach projektu planu nie występuje zagrożenie powodzią ani wystąpienia ruchów masowych.

5.6. Ocena zgodności z uwarunkowaniami ekofizjograficznym

Ustalenia projektu planu są w większości zgodne ze wskazaniami wynikającymi z opracowania ekofizjograficznego:

- *Powierzchnie biologicznie czynne wskazane do ochrony i kształtowania w kierunku zieleni urządzonej* zostały w większości uwzględnione w planie poprzez:
  - wyznaczenie terenów zieleni urządzonej

  - wyznaczenie *stref zieleni* w obrębie terenów MW, MW/U i U, dla których ustala się:
    - *minimalny wskaźnik terenu biologicznie czynnego: 60 %,*
    - *nakaz ochrony i/lub kształtowania zieleni wysokiej,*
    - *zakaz lokalizacji budynków, (za wyjątkiem parkingów i miejsc postojowych w układzie podziemnym)*
  - określenie linii nieprzekraczalnych i obowiązujących zabudowy (poza którymi wykluczona jest lokalizacja budynków)
- *Tereny zdegradowane wskazane do przekształceń funkcjonalno-przestrzennych w kierunku zieleni urządzonej* – uwzględnione w najważniejszych fragmentach:
  - Plac Biskupi – poszerzenie istniejącego terenu zieleni możliwość stworzenia parku miejskiego
  - Tereny w bezpośrednim sąsiedztwie parku Jalu Kurka – zabezpieczenie przed zabudową fragmentów stanowiących przestrzennie i wizualnie całość z przyszłym terenem parku miejskiego
  - Wnętrze urbanistyczne przy ulicy Długiej (U.10) – ochrona przed zabudową wnętrza –zagospodarowanie zielenią niewykluczone,
- *Tereny zdegradowane przestrzennie – luki w pierzejach zabudowy wskazane do uzupełnienia* – w projekcie planu wszystkie wskazane miejsca uwzględnione w całości,
- Drzewa, które zaznaczono na rysunku ekofizjografii jako wskazane do zachowania, znalazły się w obrębie wyznaczonych w planie terenów zieleni lub zostały oznaczone na rysunku planu jako *drzewa wskazane do ochrony* (w tekście planu ustalony został *nakaz zachowania i ochrony drzew wskazanych do ochrony na rysunku planu*),
- W analizowanym dokumencie zapewnia się kontynuację pełnionej funkcji mieszkaniowej i usługowej obszaru z uwzględnieniem utrzymania i rozwoju terenów zieleni towarzyszącej zabudowie.
- Projekt planu wskazuje istniejące w obszarze obiekty zabytkowe, określa skalę ochrony oraz wskazuje, jakie zmiany są możliwe do wprowadzenia.
- Projekt planu stwarza warunki do utrzymania tradycyjnych funkcji handlowych Rynku Kleparskiego oraz na placu Nowy Kleparz,
- Zachowanie najważniejszych przestrzeni decydujących o tożsamości i tradycji miejsca: Plac Matejki, Plac Biskupi, Plac Słowiański, skwer u zbiegu ulic Basztowej i Asnyka.
- Zachowanie istniejących terenów zieleni, w warunkach ścisłego centrum miasta pełniących obok roli przyrodniczej, funkcje wypoczynkowo - rekreacyjne, estetyczne i kształtujące lokalne mikroklimaty.

6. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru

Niniejsze opracowanie wykonywane było praktycznie równolegle z ocenianym dokumentem i dlatego ewentualne zmiany lub korekty zapisów i rozwiązań wprowadzane były na bieżąco (m.in. wycofano się z pierwotnych zamirzeń dopuszczenia lokalizacji parkingów podziemnych w obrębie większości terenów zieleni). Projekt planu nie zawiera ustaleń w istotny, negatywny sposób oddziałujących na środowisko, nie mniej może powodować negatywne oddziaływania zidentyfikowane w pkt.5. Są to głównie oddziaływania związane z wprowadzaniem nowej zabudowy (w tym parkingów podziemnych) oraz jej wykorzystaniem.

Jako rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko proponuje się stworzenie warunków większej ochrony dla drzewa rosnącego w terenie U.14 stanowiącego ważny element w krajobrazie obszaru oraz rozszerzenie strefy zieleni wzdłuż alei Słowackiego na terenie U.17.

Prognozowane straty w środowisku oraz możliwy nieznaczny wzrost oddziaływań wynikający z rozwoju zabudowy (ocena negatywna) będzie równoważony zyskami (ocena pozytywna) głównie w zakresie jakości krajobrazu, ochrony układu urbanistycznego istniejącej zieleni oraz obiektów zabytkowych. Negatywne skutki niwelowane będą również poprzez uwzględnienie zapisów oraz rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych określonych w projekcie planu. Zapobieganie negatywnym zidentyfikowanym oddziaływaniom na środowisko mogłoby sprowadzać się do wykluczenia wszelkich działań inwestycyjnych, co nie jest realne w tego typu obszarze, z drugiej strony sporządzenie planu i wdrożenie go w życie zapobiec może dalszej degradacji środowiska i jeszcze większym niekorzystnym oddziaływaniom będących konsekwencją braku regulacji planistycznych.

Tab. 6. Rozwiązania mające na celu ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko

Przewidywane negatywne skutki realizacji projektu planu	**rozwiązania mające na celu ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko** **(UWZGLĘDNIONE W PROJEKCIE PLANU)**	**rozwiązania mające na celu kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko**
konieczność usunięcia niektórych drzew, redukcja powierzchni biologicznie czynnej	Zachowanie terenów zieleni, uwzględnienie cennych egzemplarzy drzew	nasadzenia kompensacyjne, pielęgnacja terenów zieleni, zapobieganie dewastacjom,

Tab. 6. cd.

Przewidywane negatywne skutki realizacji projektu planu	**rozwiązania mające na celu ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko** **(UWZGLĘDNIONE W PROJEKCIE PLANU)**	**rozwiązania mające na celu kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko**
redukcja miejsc sprzyjających bytowaniu zwierząt	Zachowanie terenów zieleni, uwzględnienie cennych egzemplarzy drzew	rozmieszczanie budek lęgowych, poideł i karmników dla zwierząt
zwiększenie oddziaływań pól elektromagnetycznych	Ustalenie zasady lokalizacji obiektów i urządzeń budowlanych z zakresu elektroenergetyki i telekomunikacji z nakazem uwzględniania ochrony zdrowia mieszkańców przed oddziaływaniem (promieniowaniem) pól elektromagnetycznych	-
zasklepienie gleb	Zachowanie terenów zieleni,	kultywacja gleb w terenach niezabudowanych
uciążliwości związane z prowadzeniem robót budowlanych – emisja spalin, pylenie, wibracje	Zachowanie terenów zieleni z wykluczeniem możliwości dalszej zabudowy, ograniczenie lub wykluczenie możliwości nadbudowy na części istniejących budynków	zastosowanie odpowiednich rozwiązań technologicznych w trakcie prac budowlanych

Mając na uwadze wystąpienie niekorzystnych skutków rozwoju zabudowy w projekcie planu zastosowano rozwiązania mające na celu ich ograniczenie. Działania kompensacyjne są pożądane ale ich realizacja wykracza poza materię planistyczną. Dla przedsięwzięć z katalogu *„przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko"* dopuszczonych w projekcie, w przypadku zidentyfikowania negatywnych oddziaływań konkretnych rozwiązań, działania kompensacyjne określone powinny być w decyzjach o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji poszczególnych inwestycji.

W granicach projektu planu nie występują obszary Natura 2000. Wskutek realizacji ustaleń planu nie identyfikuje się znacząco negatywnych oddziaływań na cele ich ochrony obszarów Natura 2000, dlatego nie określa się rozwiązań zapobiegających, ograniczających oraz mających na celu kompensację przyrodniczą.

7. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie w odniesieniu do obszaru Natura 2000

W odniesieniu do obszarów „naturowych”, biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony najbliższych obszarów Natura 2000 oraz integralności tych obszarów, w niniejszej prognozie nie określa się rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

8. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu

Biorąc pod uwagę podstawowe cele sporządzanego planu, specyfikę, odporność i stan środowiska przyrodniczego obszaru opracowania oraz możliwy wpływ ustaleń planu na komponenty środowiska, proponuje się objąć analizą skutków realizacji postanowień planu, a później monitoringiem określonym w art. 55 ust. 3 pkt. 5 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, następujące komponenty środowiska:

Tab. 7. Proponowany zakres i metody analizy wpływu ustaleń planu na komponenty środowiska.

przedmiot analiz / komponent środowiska	**metoda / źródła informacji**	**częstotliwość**	**uwagi**
klimat akustyczny	z wykorzystaniem „mapy hałasu” sporządzanej w cyklu 5-cio letnim	co 5 lat	-
teren biologicznie czynny	- klasyfikacja obiektowa (mapa pokrycia terenu – na podstawie zdjęć lotniczych lub zobrazowań satelitarnych) - ewidencja – budynki, krawędzie ulic - MSIP	co 5 lat	stan wyjściowy - inwentaryzacja urbanistyczna na potrzeby opracowywania planu miejscowego, opracowanie ekofizjograficzne

Proponowanych metod analizy skutków realizacji postanowień planu miejscowego, a w następstwie możliwego monitoringu, nie należy utożsamiać z monitoringiem bezpieczeństwa lub porządku i czystości w miejscach publicznych.

9. Informacja o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Nie prognozuje się możliwości występowania oddziaływań transgranicznych.

10. Wnioski

1. Środowisko obszaru opracowania zostało silnie przekształcone antropogenicznie, powierzchnia terenu w przeważającej części zajęta jest przez budynki i nawierzchnie utwardzone, nie występują tu naturalne zbiorowiska roślinne, nie stwierdzono występowania roślin chronionych. Duże enklawy terenów zielonych stanowią głównie tereny związane z zabudową sakralną. Zieleń występuje przede wszystkim w formie ogrodów i zieleńców towarzyszących zabudowie usługowej i mieszkaniowej oraz zieleni przyulicznej, głównie w formie szpalerów drzew a także skwerów i zieleńców. Na zaniedbanych fragmentach podwórek rozrasta się roślinność ruderalna.
2. Na analizowanym obszarze znajduje się ok.1000 budynków ułożonych przeważająco w zwarte kwartały zabudowy wyznaczone siatką ulic. Jest to typowa zabudowa śródmiejska z przewaga kamienic w układzie kształtującym pierzeje kwartałów, z zamkniętymi podwórkami i ogrodami wewnątrz. Obok zabudowy historycznej zlokalizowane są tu również budynki z okresu powojennego oraz współczesne.
3. Istotnym uwarunkowaniem jest sąsiedztwo węzła komunikacyjnego kolejowego i drogowego o znaczeniu ponadlokalnym oraz jednej z najbardziej uczęszczanych galerii handlowych w Krakowie. Wraz z rozbudową Dworca Głównego, budową „Nowego Miasta” wzrosła ranga ulicy Pawiej, która wraz z placem Jana Nowaka Jeziorańskiego stanowi bardzo ważne reprezentacyjne przestrzenie publiczne w mieście.
4. Do najbardziej wrażliwych elementów środowiska obszaru należy krajobraz. Największy wpływ na zmiany w krajobrazie mogą mieć obiekty powstające przy głównych ciągach komunikacyjnych, jako elementy widoczne w perspektywach ulic i oddziałujące na bardzo licznych odbiorców. Przekształcenia wywołane rozwojem zabudowy w praktyce w większości przypadków są nieodwracalne i mogą skutkować zamknięciem relacji widokowych, zmianą charakteru wnętrza urbanistycznego, likwidacją wnętrza, osłabieniem istniejących dominant jak również pozytywnie: w przypadku miejsc zdegradowanych - poprawą jakości krajobrazu.
5. Celem planu jest ustalenie zasad zagospodarowania umożliwiających ochronę sylwety Starego Miasta, elementów środowiska kulturowego i zieleni, kształtowanie przestrzeni publicznych oraz utrzymanie jako dominujących funkcji mieszkaniowej wielorodzinnej, mieszkaniowej wielorodzinnej z usługami i usługowej.
6. W chwili obecnej możliwości przekształceń obszaru oraz obiektów w nim występujących są w dużej mierze ograniczone, (co wynika m.in. z przepisów prawa w zakresie ochrony zabytków a także warunków technicznych) jednakże nie wykluczone. Brak kompleksowych regulacji w połączeniu ze znaczącą presją inwestycyjną skutkować może niekorzystnymi trwałymi przekształceniami, bezpowrotną utratą walorów przestrzeni czy też wartości historycznych.

7. W przygotowanym projekcie planu większość terenów przeznaczono pod zabudowę mieszkaniową, mieszkaniowo-usługową lub usługową oraz tereny komunikacji. Mniejszą część stanowią tereny zieleni. Takie proporcje są konsekwencją stanu obecnego, utrwalonego zagospodarowania większości obszaru projektu planu.
8. W wyniku realizacji ustaleń projektu planu w obszarze mogą nastąpić zmiany, które zaznaczą się w krajobrazie lokalnych wnętrz urbanistycznych – przestrzeni ulic oraz wnętrz kwartałów zabudowy. Najbardziej znaczące zmiany wynikać będą z możliwych uzupełnień wolnych przestrzeni w kwartałach zabudowy (budowy nowych i rozbudowy istniejących budynków) oraz nadbudowy części kamienic. Mogą zaznaczyć się również w przypadku lokalizacji parkingów podziemnych dopuszczonych na znacznej części obszaru projektu planu.
9. W projekcie planu bardziej precyzyjne zapisy oraz bezpośrednie odniesienia zastosowano do budynków zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków lub ujętych w gminnej ewidencji zabytków (występujących głównie w pierzejach ulic). Dla pozostałych budynków (t.j. nie będących zabytkami), poza nielicznymi wyjątkami, zastosowanie będą mieć ustalenia ogólne i szczegółowe przypisane do całości poszczególnych terenów. Generalnie, w projekcie planu substancja zabytkowa posiada wysoki stopień ochrony, aczkolwiek w odniesieniu do szczegółowych rozwiązań jak np.: rozmieszczenie lukarn na dachach pozostawia się w uznaniu służb konserwatorskich na etapie wydawania decyzji administracyjnych (przy uwzględnieniu warunków ogólnych ustalonych w projekcie planu).
10. Ocena skali przekształceń jest trudna, zwłaszcza w odniesieniu do wnętrz kwartałów zabudowy, gdzie występuje wiele budynków nie zabytkowych jednocześnie istnieją wolne przestrzenie do zagospodarowania. Dla krajobrazu, relacji przestrzennych oraz zachowania istniejących wartości kulturowych istotniejsze są jednak zmiany, które mogą nastąpić w obrębie pierzei ulic – w tym przypadku jak wyżej opisano przypuszczalne znaczące zmiany są bardziej przewidywalne i jak się ocenia wystąpią w kilkunastu miejscach.
11. W obrębach wnętrz kwartałów zabudowy (za wyjątkiem terenów Politechniki oraz zakładu DPS przy ul. Helclów) możliwości powstania nowych obiektów zostały znacząco ograniczone poprzez ustalenie obowiązujących linii zabudowy wzdłuż pierzei ulic, a także poprzez wyznaczenie terenów zieleni oraz stref zieleni. Ze względu na przyjętą metodę: ustalenia maksymalnej wysokości dla poszczególnych terenów z uwzględnieniem stanu istniejącego, nie zachodzi również niebezpieczeństwo powstania obiektów nadmiernie wysokich. Dla większości terenów zieleni urządzonej przeznaczonych pod parki oraz zieleńce wyklucza się możliwość realizacji jakichkolwiek budynków. Jednocześnie należy zaznaczyć, że zastosowane regulacje ograniczające powstawanie nowych budynków usługowych lub mieszkaniowych wewnątrz kwartałów, nie wyklucza możliwości dalszej zabudowy kwartałów np. w ramach rozbudowy istniejących budynków, w tym oficyn.

12. Bardzo ważnym ustaleniem projektu planu ze względów środowiskowych, jak i społecznych pozostaje wydzielenie terenu zieleni pod publicznie dostępny park na terenie dawnego parku Montelupiowskiego (Park Jalu Kurka) z powiązaniem ogólnodostępnymi ciągami pieszymi z ulicami Filipa, Szlak oraz Warszawską. Przeznaczenie pod park otwiera możliwości na przejęcie terenu przez Miasto, urządzenie go i ponowne udostępnienie mieszkańcom.
13. Drugim terenem równie cennym terenem jest skwer na Placu Biskupim. W tym przypadku w projekcie planu przewidziane zostało zwiększenie istniejącego terenu zieleni poprzez przekształcenie pod ogólnodostępny park również dawnego parkingu.
14. Bez przeszkód w dalszym ciągu funkcjonować będą mogły charakterystyczne dla obszaru place: Rynek Kleparski, Nowy Kleparz, Plac Matejki, Plac Jana Nowaka Jeziorańskiego (funkcje społeczne, usługowe, wnętrza urbanistyczne). Jako plac miejski w projekcie planu wydzielona została również przestrzeń/ wnętrze urbanistyczne pomiędzy ulicą Basztowa a targowiskiem Stary Kleparz.
15. Jako zdecydowanie pozytywne dla krajobrazu oraz istniejących zabytków ocenia się ustalenia:
    - ochrony zabytkowych zespołów klasztornych i kościelnych wraz towarzyszącymi ogrodami,
    - regulujące uzupełnienia luk w zabudowie i uporządkowania kwartałów wzdłuż ulicy Pawiej, zwłaszcza tam gdzie obecnie w przestrzeni dominują ogromne bilbordy oraz miejsca zajęte przez parkujące samochody,
    - zabezpieczające tereny zieleni publicznej oraz skwerów,
    - zabezpieczające tereny placów miejskich,
    - nakazujące zachowanie i uzupełnienie istniejących szpalerów drzew oraz nasadzenia szpalerów drzew co najmniej na odcinkach wyznaczonych na rysunku planu,
    - ograniczające wysokość zabudowy oficyn na tyłach działek w odniesieniu do budynków frontowych,
    - nakaz wyróżnienia w iluminacji najbardziej wartościowych obiektów w krajobrazie zdefiniowanych w projekcie planu jako: dominanty, subdominanty i akcenty architektoniczne
16. Zmiany związane z lokalizacją nowych obiektów lub przebudów we wnętrzach kwartałów zabudowy nie będą oddziaływać na krajobraz i zabytkową tkankę w szerszym wymiarze, niemniej mogą odbić się w relacjach bliskich. Uchwalenie planu nie spowoduje natychmiastowej poprawy jakości krajobrazu w obszarach zaniedbanych, jednak proces rewitalizacji obszaru wpłynąć może na ich pozytywne przekształcenia. Uwzględnienie zapisów planu, z równoczesnym spełnieniem warunków wynikających z przepisów odrębnych w zakresie ochrony zabytków powinno w maksymalny sposób zapobiec niekorzystnym przekształceniom skutkującym utratą walorów historycznych i krajobrazowych.
17. Miejsce odwiertu/studni (OS-2) w którym nawiercono wody mineralne (cenny zasób środowiska) oznaczone zostało na rysunku projektu planu, a informacje na jego temat zawarto w części tekstowej. Teren, na którym wykonano odwiert

wraz z najbliższym otoczeniem w projekcie planu przeznaczony został pod zieleń urządzoną ZPp.2 *o podstawowym przeznaczeniu pod publicznie dostępny park*. Zagospodarowanie parkowe powinno sprzyjać ochronie, jak również udostępnieniu i wykorzystaniu ujęcia. Dla wzmocnienia ochrony obiektu, w tym zabezpieczenia możliwości uruchomienia zdroju w przyszłości, w projekcie planu ustala się *nakaz uwzględnienia podczas prac ziemnych oraz w zagospodarowaniu terenu*. *Wydobywanie kopalin w postaci wód leczniczych zaznacza się również jako jeden z wyjątków* z katalogu przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, których realizacje zakazuje się na obszarze projektu planu. Określony w terenie ZPp.2 zakaz budowy budynków wyklucza obudowę ujęcia w tej formie.

18. Do najbardziej dotkliwych oddziaływań na środowisko zaliczyć należy odziaływania na ludzi podczas realizacji nowych inwestycji. W przypadku prowadzenia robót budowlanych w ścisłym centrum miasta zwłaszcza w obrębach zwartych kwartałów, należy się spodziewać, że negatywne oddziaływania (hałas, wibracje, zapylenie) będą bardzo skumulowane.
19. W fazie eksploatacji przewidywane skutki realizacji ustaleń planu to nieznaczny wzrost ilości emitorów zanieczyszczeń środowiska, konieczność wykorzystania lub likwidacji części jego zasobów (części zieleni) oraz lokalne zmiany w krajobrazie.
20. Nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na istniejące formy ochrony przyrody a także na cele i przedmiot ochrony obszarów natura 2000,
21. Niniejsze opracowanie wykonywane było praktycznie równolegle z ocenianym dokumentem i dlatego ewentualne zmiany lub korekty zapisów i rozwiązań wprowadzane były na bieżąco. Projekt planu nie zawiera ustaleń w istotny, negatywny sposób oddziałujących na środowisko, a mając na uwadze wystąpienie niekorzystnych skutków rozwoju zabudowy zastosowano szereg rozwiązań mających na celu ich ograniczenie. Dodatkowe propozycje zawarte zostały w Prognozie jako propozycje rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie przewidywanych negatywnych oddziaływań na środowisko.
22. Analizowany projekt planu ocenia się jako zasadniczo zgodny ze wskazaniami wynikającymi z opracowania ekofizjograficznego sporządzonego na potrzeby planu.
23. W ocenie zagrożeń dla środowiska podkreśla się możliwość wystąpienia niekorzystnych konsekwencji wykonywania odwodnień budowlanych otworami wiertniczymi. Brak oceny warunków hydrogeologicznych i niezastosowanie odpowiednich zabiegów zabezpieczających może prowadzić do niekorzystnych zmian środowiska gruntowego, co za tym idzie zagrożenia dla nowego jak i istniejącego zainwestowania. W celu zminimalizowania zagrożenia, w zakresie wymagań dotyczących ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego w projekcie planu ustalono zasadę, że wykonywanie odwodnień budowlanych otworami wiertniczymi należy każdorazowo poprzedzić udokumentowaniem warunków hydrogeologicznych.

24. Ze względu na orientacyjny charakter informacji dotyczącej lokalizacji linii i przystanku metra w obrębie obszaru planu, a także wstępność koncepcji i wynikający stąd brak jakichkolwiek danych w zakresie możliwych rozwiązań, ocena odziaływania lokalizacji metra na środowisko nie była możliwa i nie została uwzględniona w niniejszej Prognozie.

11. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Prognoza oddziaływania na środowisko miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru „Kleparz” ma na celu identyfikację i przedstawienie możliwych zmian w przestrzeni i środowisku obszaru, jakie mogą nastąpić na skutek realizacji ustaleń planu. W prognozie wskazuje się negatywne i pozytywne dla środowiska skutki wprowadzenia w życie ustaleń planu oraz ewentualne zagrożenia i konflikty mogące wystąpić w przyszłości. Zawartość dokumentu prognozy określa ustawa *O udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (tj. Dz.U.2020 r. poz. 283 z późn. zm.) (art. 51 ust. 2). Zgodnie z wymogami przywołanej ustawy, zakres niniejszej prognozy oraz stopień szczegółowości informacji został uzgodniony z właściwymi organami: Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym oraz Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska. W dokumencie prognozy zawarto kolejno: określenie aktualnego stanu środowiska oraz jego zasobów i wartości, przedstawienie zapisów projektu planu, a także ich powiązanie z dokumentami zawierającymi cele ochrony środowiska, analizę ustaleń projektu planu, identyfikację, charakterystykę i ocenę oddziaływań i zmian w środowisku, jakie mogą wystąpić na skutek realizacji ustaleń planu.

Projekt planu został sporządzony zgodnie z ustawą Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 293 z późn. zm.) z uwzględnieniem przepisów odrębnych. Zawiera kolejno: przepisy ogólne, ustalenia obowiązujące na całym obszarze planu (w tym zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego i kształtowania zabudowy, ochrony środowiska i przyrody oraz ochrony krajobrazu kulturowego, ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, kształtowania przestrzeni publicznych, a także zasady i warunki scalania i podziału nieruchomości, zasady utrzymania, budowy, przebudowy, rozbudowy i remontu infrastruktury technicznej oraz układu komunikacyjnego) oraz ustalenia szczegółowe dotyczące przeznaczenia poszczególnych terenów i zasad ich zagospodarowania.

Obszar objęty projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Kleparz” położony jest w ścisłym centrum Krakowa, pomiędzy I i II obwodnicą, na terenie Dzielnicy I Stare Miasto oraz fragmentarycznie na terenie dzielnicy V Krowodrza.

Na obszarze opracowania występują liczne obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków oraz do ewidencji zabytków. Obszar w przeważającej części znajduje się w granicach pomnika historii „Kraków – Historyczny Zespół Miasta”,

w całości znajduje się w strefie buforowej obszaru wpisanego na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO – Historycznego zespołu urbanistycznego i architektonicznego miasta Krakowa. Ochronie podlega układ urbanistyczny obszaru, który został wpisany do rejestru zabytków. Znaczący stopień zagospodarowania terenu oraz zabytkowy charakter zabudowy mają istotny ograniczający wpływ na możliwość rozwoju nowego zainwestowania oraz determinują dalszy rozwój funkcji obszaru w kierunku funkcji mieszkalnych i usługowych.

W granicach obszaru znajdują się dwa targowiska miejskie, place miejskie, skwery i zieleńce. Występują tu również liczne różnej wielkości ogrody wewnątrz kwartałów zabudowy oraz kilka większych enklaw zieleni, z czego większość nie jest ogólnie dostępna lub ich dostępność jest ograniczona.

Wraz z rozbudową Dworca Głównego, budową „Nowego Miasta” wzrosła ranga ulicy Pawiej, która wraz z placem Jana Nowaka Jeziorańskiego stanowi bardzo ważne reprezentacyjne przestrzenie publiczne w mieście. W chwili obecnej jest to rejon intensywnych przemian, luki w pierzejach zabudowy wypełniane są nowymi obiektami o współczesnej architekturze, nie mniej w dalszym ciągu dostrzec tu można budynki zaniedbane oraz przestrzenie o niskiej jakości.

Na potrzeby projektu planu sporządzone zostało opracowanie ekofizjograficzne charakteryzujące środowisko obszaru. W niniejszej Prognozie zostało szeroko przytoczone w części wstępnej w rozdziałach pt. *Stan i funkcjonowanie środowiska*, *Uwarunkowania ekofizjograficzne* a także, jako przywołanie w rozdziale dotyczącym oceny zgodności ustaleń projektu planu z uwarunkowaniami ekofizjograficznymi.

Wskazania wynikające z opracowania ekofizjograficznego stanowią ważne uwarunkowania dla sporządzanego projektu planu, nie mniej równie istotne są również uwarunkowania wynikające ze stanu planistycznego oraz przepisów odrębnych. Przedstawione zostały one w Prognozie w odrębnym rozdziale. W odniesieniu do Studium podkreśla się, że zgodnie z art. 9 ust. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* ustalenia studium są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych.

Opracowanie projektu poza wnikliwą analizą stanu istniejącego, uwarunkowań formalno-prawnych, poprzedzone zostało również analizą wniosków do planu w tym ze szczególnym uwzględnieniem analiz i wytycznych konserwatorskich.

Najważniejszą częścią Prognozy to ocena ustaleń planu w tym możliwych skutków jego obowiązywania. Przeprowadzona analiza projektu planu wykazała, że większość terenów przeznaczono pod zabudowę mieszkaniową, mieszkaniowo-usługową i usługową oraz tereny komunikacji. Mniejszą część stanowią tereny zieleni. Takie proporcje są konsekwencją stanu obecnego –utrwalonego zagospodarowania większości obszaru projektu planu. W wyniku realizacji ustaleń projektu planu w obszarze mogą nastąpić zmiany, które zaznaczą się w krajobrazie lokalnych wnętrz urbanistycznych – przestrzeni ulic oraz wnętrz kwartałów zabudowy. Najbardziej znaczące zmiany wynikać będą z możliwych uzupełnień w kwartałach zabudowy powodowane głównie rozbudową istniejących budynków (w tym oficyn) oraz nadbudową części kamienic, a punktowo również realizacją całkowicie nowych budynków („plomby”, uzupełnienie pierzei ulic). Zmiany mogą zaznaczyć się również w

przypadku lokalizacji parkingów podziemnych dopuszczonych na części obszaru projektu planu. Tereny przewidywanych większych przekształceń, które mogą zajść wewnątrz zespołu zabudowy, identyfikuje się w zachodniej części terenów Politechniki Krakowskiej.

Przewidywane skutki realizacji ustaleń planu to nieznaczny wzrost ilości emitorów zanieczyszczeń środowiska oraz konieczność wykorzystania lub likwidacji części jego zasobów (w tym pojedynczych drzew). Prognozuje się, że najsilniej przekształcone zostaną roślinność oraz krajobraz, ale wyłącznie miejscowo w rejonie powstawania nowych obiektów, skutki realizacji ustaleń mogą mieć charakter stały i długotrwały przede wszystkim ze względu na zmianę pokrycia terenu. Zaznaczyć należy, że poza kwestiami istotnymi w wymiarze długoterminowym, w obrębie zwartej zabudowy miejskiej wszelkie prace budowlane z użyciem ciężkiego sprzętu wywołują krótkotrwałe, jednakże silne oraz skumulowane oddziaływania i uciążliwości odczuwalne głównie w bezpośrednim sąsiedztwie inwestycji. Jako zdecydowanie pozytywne o charakterze długoterminowym i stałym ocenia się ustalenia mające na celu ochronę układu, zabytkowych obiektów oraz istniejącej zieleni.

Ze względu na występujące uznane wartości historyczne i kulturowe, zapisy projektu planu szczególnie wnikliwie opracowywane były w zakresie dotyczącym obiektów zabytkowych. Dla wszystkich obiektów zabytkowych (obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków lub wpisanych do rejestru zabytków) w projekcie planu określa się zakres możliwych działań, w tym ustalenia dotyczące ochrony, możliwości rozbudowy lub nadbudowy.

Bardzo ważnym ustaleniem projektu planu ze względów środowiskowych jak i społecznych pozostaje wydzielenie terenów zieleni pod publicznie dostępne parki. Przeznaczenie pod park otwiera możliwości na przejęcie terenu przez Miasto, urządzenie go i ponowne udostępnienie mieszkańcom. W projekcie planu wskazuje się trzy lokalizacje, w tym na terenie niegdyś funkcjonującego Parku Jalu Kurka.

Z uwagi na aspekty środowiskowe i kulturowe pozytywnym rozwiązaniem jest również zabezpieczenie przed zabudową: terenów przyklasztornych oraz ogrodów przy DPS Helclów, większych terenów zieleni występujących we wnętrzach kwartałów zabudowy oraz licznych skwerów występujących w przestrzeniach publicznych wnętrz placów i ulic. Bez przeszkód w dalszym ciągu funkcjonować będą mogły charakterystyczne dla obszaru place: Rynek Kleparski, Nowy Kleparz, Plac Matejki, Plac Jana Nowaka Jeziorańskiego (funkcje społeczne, usługowe, wnętrza urbanistyczne).

Miejsca, w których zidentyfikowano w ramach Prognozy możliwe znaczące zmiany zostały zaznaczone na planszy podstawowej Prognozy.

ZAŁ.1. Synteza uwarunkowań ekofizjograficznych (wybrane elementy mapy: *MPZP obszaru „Kleparz" – Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe* [4]).

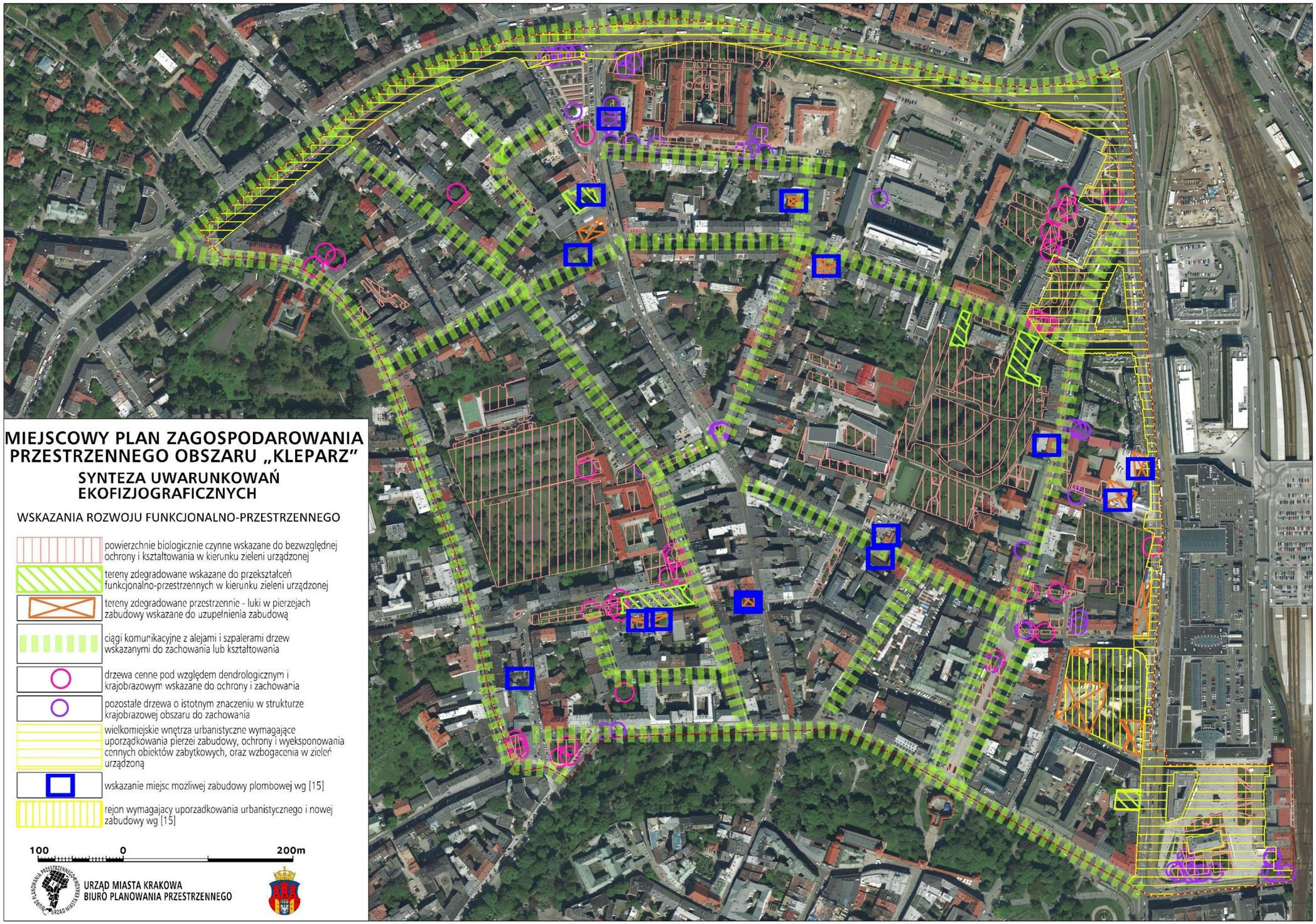

ZAŁ.2. Oświadczenie autora prognozy

Oświadczenie

Ja, niżej podpisana Agata Budnik oświadczam, iż będąc autorem

Prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru „KLEPARZ”

spełniam wymagania, o których mowa w art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (t.j. Dz.U. 2017.1405 z późn. zm.).

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Kraków, 05.04.2018r. .....

Miejscowość, data *podpis*